

**Izvještaj o poslovanju D.O.O. „Centar za
ekotoksikološka ispitivanja” Podgorica - CETI za
2024. godinu**

Februar 2025. godine

Sadržaj

I. Realizacija plana rada za 2024. godinu.....	4
1.1. Državni programi monitoringa kvaliteta životne sredine.....	6
1.2. Monitoring program kvaliteta vazduha i buke za opštinu Podgorica	7
1.3. Poslovi kontrole kvaliteta životne sredine – privredni i drugi subjekti.....	7
2. Bezbjednost hrane i predmeta opšte upotrebe	12
3. Dozimetrija	13
4. Toksikologija.....	14
5. Akreditacija.....	15
6. Zaštita i zdravlje na radu	15
7. Izazovi Laboratorije	16
8. Projektne aktivnosti	18
9. Realizacija Programa transformacije i optimizacije poslovanja	22
10. Rad Odbora direktora.....	22
11. Javne nabavke	23
12. Realizacija finansijskog plana - Finansijsko poslovanje u 2024. godini	23
12.1. Ukupni prihodi	23
12.2. Ukupni rashodi	25
12.3. Finansijski rezultat.....	27
12.4. Investiciona ulaganja.....	27
13.Realizacija odluke Vlade o raspodjeli dobiti Društva za 2023. godinu	29
14.Zaključak	29

I. Realizacija plana rada za 2024. godinu

Od svog osnivanja (»Sl. list RCG«, broj 40/96 kao Javna ustanova) i nakon restrukturiranja 2012. godine (Vlada Crne Gore je 23. jula 2012. godine usvojila Odluku o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću gdje je država jedini vlasnik) "Centar za ekotoksikološka ispitivanja" – Podgorica (u daljem tekstu: CETI) ulaže značajne napore kako bi potvrdio ispravnost Odluke Vlade Crne Gore o osnivanju ovakve institucije i opravdao ukazano povjerenje i uložena sredstva. Shodno osnivačkom aktu CETI se finansira iz sredstava ostvarenih pružanjem usluga iz djelatnosti Društva i drugih izvora u skladu sa zakonom.

Misija CETI od osnivanja 1996. godine je da sprovede, na kompetentan i visoko profesionalni način sve aktivnosti za koje je angažovan od svojih klijenata, te na taj način održi status pouzdanog partnera institucijama u Crnoj Gori i šire, da bude respektabilna naučno istraživačka ustanova, kao i da bude respektabilan i/ili vodeći partner u tehničkim i naučno istraživačkim projektima.

Shodno osnivačkom aktu CETI se finansira iz sredstava ostvarenih pružanjem usluga iz djelatnosti Društva i drugih izvora u skladu sa zakonom. CETI nije nikada bio budžetski korisnik i prihode ostvaruje pružanjem usluga privrednim subjektima i državnim organima u tržišnoj utakmici i kroz projektne aktivnosti.

Akreditacija laboratorije je nezavisno priznanje laboratorijske kompetencije od strane treće strane. Uspostavljanje i razvijanje kulture kvaliteta značajno poboljšava proizvode, usluge i rezultate ispitivanja koje laboratorija pruža svojim klijentima i kupcima. Shvatajući međunarodno prihvaćen okvir za povećanje kvaliteta ispitivanja, ali i smanjenje učestalosti laboratorijskih grešaka kao ključni princip razvoja ispitne laboratorije, CETI je prvi put ispunio zahtjeve standarda ISO/IEC 17025 (Opšti zahtjevi za kompetentnost laboratorija za ispitivanje i laboratorija za etaloniranje) 2004. godine, kada je nezavisno priznanje kompetencija potvrđeno od strane tadašnjeg Jugoslovenskog Akreditacionog Tijela (JUAT). Osnivanjem Akreditacionog tijela Crne Gore (ATCG), svoju kompetentnost je potvrdio 2008. godine. Od dobijanja prvog sertifikata o akreditaciji CETI kontinuirano proširuje obim akreditovanih metoda dokazujući svojim korisnicima (nezavisno da li je riječ o uslugama za državne institucije ili druga pravna ili fizička lica) da se rezultatima koje proizvodi CETI može vjerovati. Kako je uslov obavljanja većine djelatnosti dobijanje sertifikata o akreditaciji, CETI se može pohvaliti kao preteča u Crnoj Gori, imajući u vidu da je prva akreditovana laboratorija u oblasti ispitivanja životne sredine i bezbjednosti hrane u Crnoj Gori. Od strane ATCG-a u 2024. godini CETI je uspješno prošao postupak reakreditacije, kao i naknadni nadzor radi proširenje obima akreditacije, čime je CETI postao bogatiji za 13 novih metoda.

Izuzetno važan dio istraživačke djelatnosti jesu ispitivanja, ali koja imaju dodatnu vrijednost ukoliko se posmatraju sistematski, kritički i daju određena rješenja i inovacije. U tom smislu je CETI od osnivanja finansijski podržavao jačanje istraživačkih kapaciteta zaposlenih. CETI je od strane tadašnjeg Ministarstva nauke 2013. godine licenciran za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti iz oblasti prirodno-matematičkih i tehničko-tehnoloških nauka i istu kontinuirano obnavlja. Iako ne postoji jedinstveni recept za idealan institut, CETI pokušava da implementira sljedeće koncepte kako bi poboljšao svoj uspjeh u ovoj oblasti:

- slušajte, iznutra i spolja: CETI pokušava da intenzivira mehanizam povratnih informacija, kako internih, tako i eksternih u cilju adekvatne evaluacije i optimizacije nauke koju razvija.
- promovirate „plug and play“ istraživanje – omogućavajući istraživačima u CETI najsavremeniju opremu za istraživanje.

Svakako je potrebno raditi na izgrađivanju holističkog istraživačkog okruženja, kako od strane samih istraživača, tako i od institucije.

Najznačajnije jačanje profesionalnih i tehničkih kapaciteta, uspostavljanje i jačanje veza sa donosiocima odluka ili zainteresovanim stranama postiže se učešćem u projektnim aktivnostima, bilo da je riječ o projektima tehničke saradnje ili o naučno istraživačkim projektima. Imajući to u vidu CETI je koristio svoje profesionalne kapacitete u formiranju ideja i uspješno ojačao ključnu instrumentalnu opremu zahvaljujući upravo projektima tehničke saradnje (IAEA, EU fondovi). Ništa manje projekti nijesu bili značajni i za jačanje profesionalnih kapaciteta zaposlenih. CETI je do sada uspio da opravda poziciju više nego respektabilnog partnera ali i vodećeg partnera, čime je stvorio uslov da početkom osnivanja formiranu viziju o respektabilnosti partnera proširi novim ciljevima razvoja. CETI je u 2024. godini uspješno podnio tri projektne aplikacije. Pregovori sa UNEP/MAP su uspješno okončani. Takođe, CETI je kontinuirano ispunjavao obaveze u tekućim projektima, potvrđujući svoju posvećenost istraživanju i međunarodnoj saradnji.

1. Životna sredina

Planirani zadaci za 2024. godinu realizovali su se uspješno i u skladu sa Programom rada. Godišnji monitoring programi (oni koji su bili raspisani) su za potrebe Agencije za zaštitu životne sredine, kao i sve analize po zahtjevu korisnika usluga poput privrede, realizovani uspješno i na vrijeme.

Kvalitetno i blagovremeno su realizovani poslovi koji se rade po zahtjevu ekološke inspekcije i drugih državnih organa i institucija i na kvalitetan i efikasan način ispunjeni svi zahtjevi za davanje usluga od strane privrede i građana.

Sve projektne aktivnosti CETI su realizovane uspješno i na vrijeme.

Aktivnosti praćenja kvaliteta životne sredine koje realizuje CETI odnose se na:

- programe monitoringa koje sprovodi Agencija za životnu sredinu (stav 1 član 56 Zakona o životnoj sredini („Službeni list Crne Gore“, br. 52/16),

- programe koje organizuje Glavni Grad Podgorica,
- aktivnosti praćenja kvaliteta životne sredine po zahtjevu privrednih subjekata.

1.1. Državni programi monitoringa životne sredine

Za sprovođenje programa monitoringa životne sredine nadležna je Agencija za zaštitu životne sredine (Agencija). Državni *Programi monitoringa za 2024. godinu* koje realizuje CETI koje dobija kroz postupke javnih nabavki i za čiju realizaciju su potpisani ugovori između Agencije i CETI su:

1. *Program praćenja kvaliteta vazduha (Ugovor sa Agencijom za zaštitu životne sredine potpisan 16.01.2024.)*
2. *Program ispitivanja sadržaja radionuklida u životnoj sredini (Ugovor potpisan 26.12.2023. godine)*
3. *Program monitoringa buke u životnoj sredini (Ugovor potpisan 12.09.2023.godine)*
4. *Program monitoringa opasnih i štetnih materija u zemljištu (Ugovor potpisan 17.11.2023)*
5. *Program monitoringa morskog ekosistema (Ugovor potpisan 26.12.2023.godine)*

CETI realizuje *Program praćenja kvaliteta vazduha*. Prema članu 7 stav 2 Zakona o zaštiti vazduha ("Službeni list Crne Gore", br. 025/10, 040/11, 043/15, 73/19), određeno je da D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja Podgorica“ vrši sprovođenje godišnjeg programa praćenja kvaliteta vazduha na mjernim mjestima u državnoj mreži uspostavljenoj za praćenje kvaliteta vazduha, osim na mjernim mjestima za praćenje prekograničnog zagađenja vazduha i alergenog polena. Ugovor za realizaciju *Programa monitoringa kvaliteta vazduha* za tekuću godinu Agencija i CETI uobičajeno potpisuju početkom svake godine, tako da je i u januaru 2024. potpisan ugovor sa Agencijom za realizaciju navedenog monitoring programa.

Kao što se iz navedenog može vidjeti, izuzimajući Program praćenja kvaliteta vazduha koji je potpisan u januaru 2024. godine, za sve ostale monitoring programe ugovori su potpisani u 2023. godini i njihova realizacija je završena. Iako smo očekivali da će Agencija za zaštitu životne sredine raspisati nove tendere za realizaciju programa monitoringa životne sredine i u drugom dijelu 2024. godine, kako bi se nastavio,

bezmalu, trodecenijski kontinuitet u pogledu monitoringa životne sredine Crne Gore (monitoring radioaktivnosti, morskog ekosistema, buke i zemljišta), do toga nije došlo. Razlozi zašto je ovaj kontinuitet prekinut, već drugi put u poslednjih tri (3) godine, nijesu poznati.

1.2 Monitoring program kvaliteta vazduha i buke za opštinu Podgorica

Programi monitoringa kvaliteta životne sredine koji se odnose na lokalne samouprave realizuju se samo u Podgorici. CETI je potpisao ugovor sa Glavnim gradom Podgorica o realizaciji monitoringa životne sredine (CETI broj ugovora 00-2507 od 20.11.2023. godine / Glavni grad Podgorica 01-018/23-5999/4 od 11.12.2023.), koji obuhvata praćenje kvaliteta ambijentalnog vazduha i mjerenje nivoa buke.

Sve ugovorene aktivnosti za realizaciju monitoringa ambijentalnog vazduha i buke su 2024. godine realizovane kvalitetno, na vrijeme i izvještaji su predati u decembru 2024. godine.

1.3. Poslovi kontrole kvaliteta životne sredine – privredni i drugi subjekti

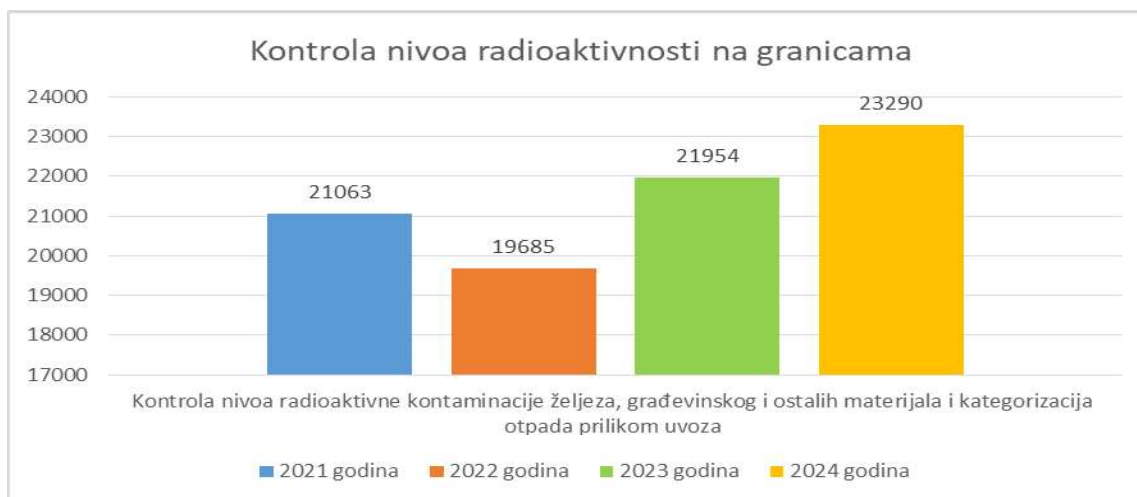
- Kontrola nivoa radioaktivne kontaminacije željeza, građevinskog i ostalih materijala i kategorizacija otpada prilikom uvoza.

U 2024. godini broj dozimetrijskih kontrola na graničnim prelazima uvozne robe je iznosio 23.290 što je za 6% više u odnosu na isti period 2023. godine.

Pregled broja kontrola na graničnim prelazima tokom 12 mjeseci 2024. godine uporedo sa brojem kontrola za isti period u 2021, 2022 i 2023. godini dat je u tabeli 1, a na slici 1 dat je grafički prikaz.

Tabela 1. Pregled broja kontrola u 2021, 2022, 2023 i 2024. (12 mjeseci)

Aktivnost	2021. godina	2022. godina	2023. godina	2024. godina
Kontrola nivoa radioaktivne kontaminacije željeza, građevinskog i ostalih materijala i kategorizacija otpada prilikom uvoza	21.063	19.685	21.954	23.290

Slika 1. Grafički prikaz broja kontrola u 2021, 2022, 2023 i 2024. godini (12 mjeseci)

- Analize vode, zemljišta i sedimenta

Do kraja decembra 2024. godine uspješno su realizovane analize 40 uzoraka vode za piće što je za 10 % manje nego broj uzoraka u 2023. godini (44 uzoraka). Pored voda za piće vršene su analize i drugih uzoraka voda (površinskih, podzemnih, morskih, bazenskih i otpadnih), a ukupno u 2024. godini urađeno je 1.058 uzoraka vode što je za 6,4% manje u odnosu na isti period prethodne godine. U istom periodu analizirano je 188 uzoraka zemljišta i sedimenta (34,7 % manji broj uzoraka u odnosu na 2023. godinu).

- Kategorizacija otpada proizvođača otpada u Crnoj Gori, kao osnov za formiranje planova za upravljanje otpadom

Do kraja novembra 2024. godine izvršene su analize i kategorizacija 246 uzoraka otpada što je 5,2 puta više nego u prethodnoj godini za isti period.

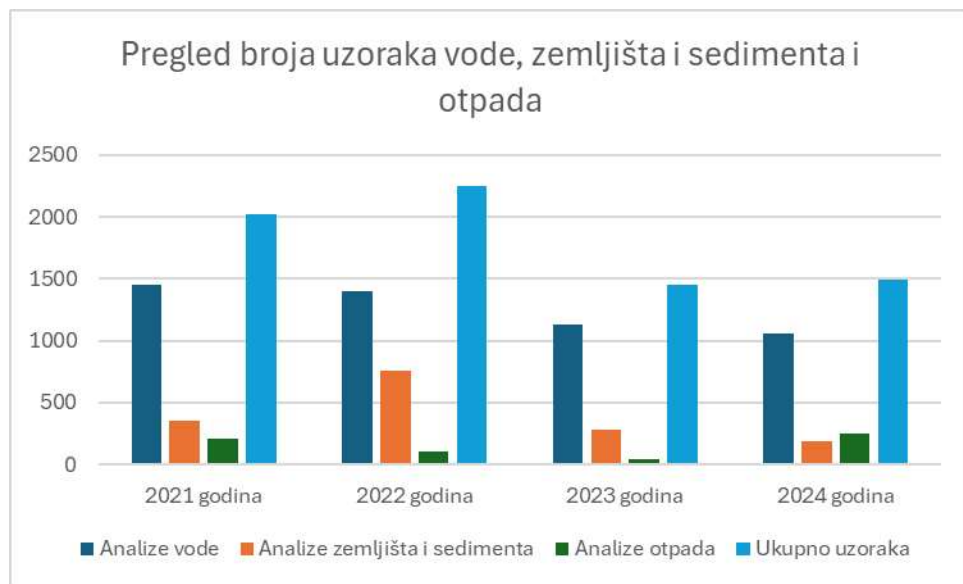
U tabeli 2 dat je uporedni pregled broja uzoraka voda, zemljišta i otpada analiziranih za 2021, 2022, 2023 i 2024. godinu.

Tabela 2. Pregled broja uzoraka vode, zemljišta i sedimenta, otpada za godine od 2021-2024

Aktivnost	2021. godina	2022. godina	2023. godina	2024. godina
Analize vode	1.451	1.396	1.130	1.058
Analize zemljišta i sedimenta	356	754	278	188
Analize otpada	212	104	47	246

Ukupno uzoraka (voda+zemljište i sediment+otpad)	2.019	2.254	1.455	1.492
--	-------	-------	-------	-------

Na slici 2 dat je grafički prikaz analiza voda, zemljišta, sedimenta i otpada.

Slika 2. Grafički prikaz broja analiziranih uzoraka voda, zemljišta i sedimenta, kao i otpada za 2021, 2022, 2023 i 2024. godinu

- Poslovi iz oblasti emisijskih i imisijskih mjerenja realizovani za privredne subjekte u periodu januar-decembar 2024. godine

D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ - Podgorica realizuje i mjerenja kvaliteta vazduha ambijenta, mjerenja gasovitih zagađujućih materija i suspendovanih čestica sa tri mobilne stanice i šest sekvencijalnih uzorkivača čestica po zahtjevima privrednih subjekata. U 2024. godini realizovana su mjerenja za 38 privrednih subjekata, potencijalna zagađivača životne sredine i jednu lokalnu upravu (Glavni grad Podgorica). Obim mjerenja sa mobilnim stanicama je na maksimalnom angažmanu opreme, tačnije 150 sedmica, što je maksimalan broj sedmica angažmana mobilnih stanica u periodu 2021-2024. godina. Mjerenja kvaliteta vazduha sa mobilnim stanicama su realizovana za 18 privrednih subjekata i lokalne uprave Glavnog grada Podgorice kao i dvije sedmice mjerenja za Opštinu Tivat.

Mjerenja suspendovanih čestica (PM10), u cilju procjene uticaja tehnoloških postupaka 18 kompanija na cijeloj teritoriji Crne Gore su realizovana u trajanju od 190 sedmica. Ovo je nešto manji broj mjerenja u odnosu na rekordnih 200 sedmica realizovanih mjerenja tokom 2023. godine. Svakako značajno povećanje u odnosu na 2021. godinu (100 sedmica) i 2022. godinu (137 sedmica).

Mjerenja otpadnih gasova na ventilacionim izvodima, ispustima u atmosferu termoenergetskih, proizvodnih pogona, postrojenja tokom 2024. godine realizovana su za 21 kompaniju (27 mjerenja). Ovaj broj je, u nivou mjerenja realizovanih, veći u odnosu na iste periode 2022- 2023. godina. Poređenja radi, tokom 2021. godine realizovan je maksimalan broj emisijskih mjerenja 29 za 19 klijenata.

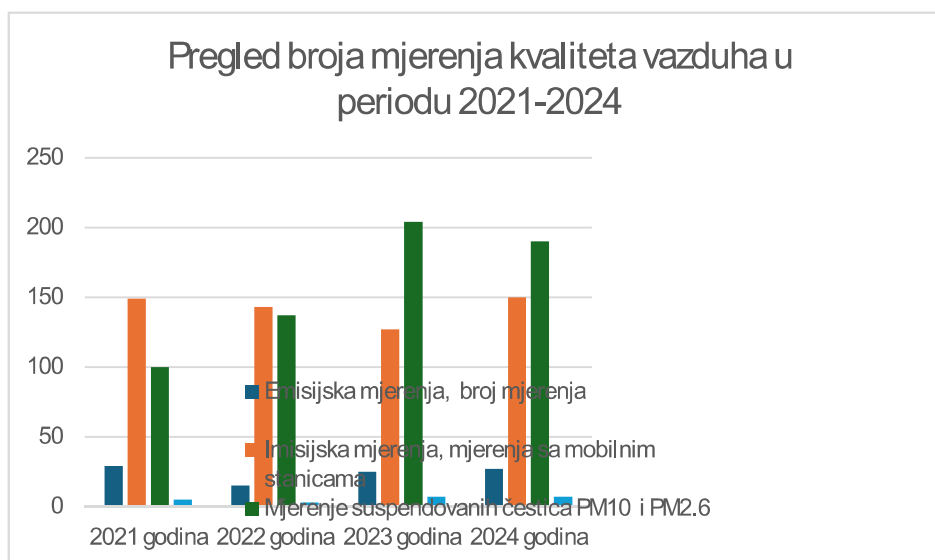
- Mjerenja uslova radne sredine

Mjerenja uslova radne sredine u 2024. godini su realizovana za osam privrednih subjekta. Važno je naglasiti da su u ovom periodu realizovana obimna mjerenja ispitivanja uslova radne sredine za TE „Pljevlja“.

U tabeli 3 dat je uporedni pregled realizovanih poslova u periodu 2021-2024. godina.

Tabela 3. Uporedni pregled realizovanih poslova za 2021, 2022,2023.i 2024. godinu

Aktivnost	2021. godina	2022. godina	2023. godina	2024. godina
Emisijska mjerenja, broj klijenata/ broj mjerenja	19 klijenata Broj mjerenja 29	13 klijenata Broj mjerenja 15	19 klijenata Broj mjerenja 25	21klijenata Broj mjerenja 27
Imisijska mjerenja, mjerenja sa mobilnim stanicama	21 klijenata 149 sedmica	21 klijenata 143 sedmica	22 klijenata 127 sedmica	20 klijenata 150 sedmica
Mjerenje suspendovanih čestica PM ₁₀ i PM _{2.5}	13 klijenata 100 sedmica	16 klijenata 137 sedmice	20 klijenata 204 sedmica	18 klijenata 190 sedmica
Mjerenje uslova radne sredine, broj klijenata	5 klijenata	3 klijenta	7 klijenata	7 klijenata

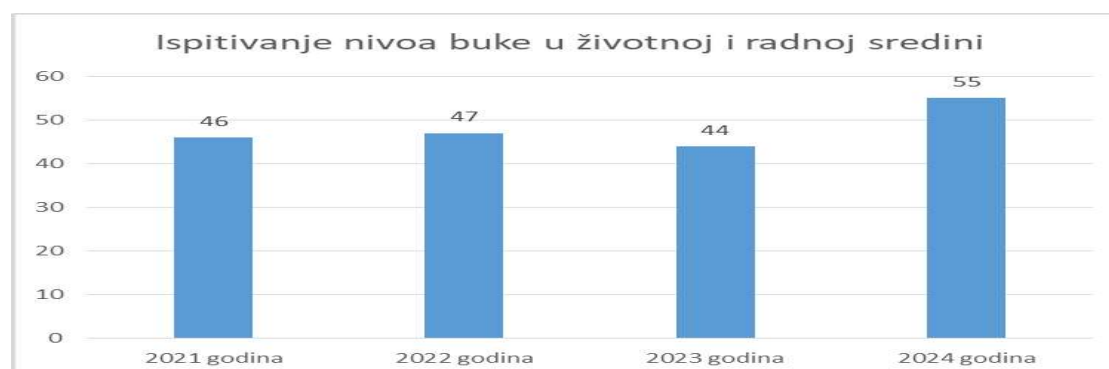
Slika 3. Grafički prikaz realizacije poslova iz oblasti mjerenja kvaliteta vazduha za period 2021-2024. godina

- Mjerenja buke u životnoj sredini

CETI je za 12 mjeseci 2024. godine realizovao 55 zahtjeva za mjerenja nivoa buke u životnoj i radnoj sredini što je za 25 % više od prethodne godine (44).

Tabela 2. Mjerenja nivoa buke u 2021, 2022, 2023 i 2024. godini (12 mjeseci)

Aktivnost	2021 godina	2022 godina	2023 godina	2024 godina
Mjerenja nivoa buke u životnoj i radnoj sredini	46	47	44	55

Slika 2. Grafički prikaz realizacije poslova iz oblasti mjerenja nivoa buke za 12 mjeseci (2021-2024)

- **Skladište radioaktivnog otpada (RAO)**

Tadašnje Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma je uz podršku Međunarodne agencije za atomsku energiju iz Beča (MAAE) (Projekat MNE3002 "Jačanje upravljanja radioaktivnim otpadom"), u periodu 2005. i 2006. godine, izgradilo objekat za privremeno skladištenje radioaktivnog otpada-skladište. Vlada Crne Gore je vlasnik skladišta radioaktivnog otpada, kojim, shodno izdatoj dozvoli za upravljanje skladištem radioaktivnog otpada od strane Agencije za zaštitu životne sredine od 13.06.2012. godine, upravlja D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ – Podgorica. U skladu sa članom 38 Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti ("Sl. list Crne Gore", br. 56/09, 58/09, 40/11, 55/16, 84/24), radioaktivni otpad, do uspostavljanja uslova za njegovo odlaganje, skladištiće se kod pravnog lica koje ima dozvolu za upravljanje skladištem radioaktivnog otpada. Članom 37 Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti, utvrđeno je da se troškovi skladištenja iskorišćenih izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnog otpada bez vlasnika (orfan) obezbjeđuju iz budžeta Crne Gore, dok je članom 38 definisano da se troškovi održavanja skladišta obezbjeđuju, takođe, iz budžeta Crne Gore.

Vlada Crne Gore i D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ - Podgorica su 11.10.2012. godine zaključili Ugovor o korišćenju privremenog skladišta radioaktivnog otpada broj 01-2114/6 o davanju na korišćenje privremenog skladišta radioaktivnog otpada na period od 5 godina. Aneksom br. 2 navedenog Ugovora br. 04-9846/2 od 14.12.2022. godine ovaj rok je produžen za 5 godina, tj. do kraja 2027. godine. CETI je odgovoran za održavanje i upravljanje skladištem koje je predmet kontinuirane kontrole od strane Međunarodne agencije za atomsku energiju (MAAE), i u kontinuitetu mora dokazivati da adekvatno održava kvalitet objekta, kao i način održavanja sigurnosti i bezbjednosti, kako objekta tako i svega što se u objektu nalazi.

U toku 2024. godine urađena su mjerenja radioaktivne kontaminacije za izvoz 157 iskorišćenih radioaktivnih izvora (koji su se koristili u medicini), uklonjeno je i uskladišteno 24 radioaktivna detektora dima.

2. Bezbjednost hrane i predmeta opšte upotrebe

- **Državni programi monitoringa**

U skladu sa ovlašćenjima dobijenim od Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, CETI (samostalno ili u podjeli sa Institutom za javno zdravlje) realizuje monitoring programe iz oblasti bezbjednosti hrane. U julu mjesecu 2024. godine ugovoreni su monitoring programi ukupne vrijednosti 198.500,00 EUR bez PDV. Usljed povremenih zastoja u donošenju uzoraka od strane Uprave za bezbjednost

hrane, veterinu i fitosanitarne poslove do kraja novembra 2024. godine realizovano je oko 76,61 % od ukupno ugovorenog posla.

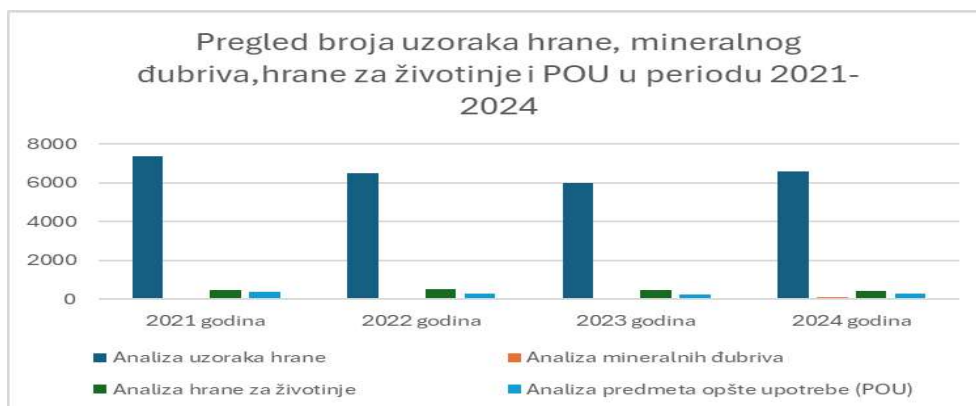
- **Poslovi kontrole bezbjednosti hrane, hrane za životinje i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom u spoljnotrgovinskom prometu i unutrašnjem prometu kroz službene kontrole**

U toku 2024. godine je od strane Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove i Uprave za inspekcijske poslove dostavljeno 6.574 uzoraka hrane (9.7 % više u odnosu na 2023. godinu). U 2024. godini analizirano je i 84 uzoraka mineralnih đubriva (15% više u odnosu na 2023. godinu), 406 uzorka hrane za životinje (13.8% manje u odnosu na 2023. godinu), 306 uzoraka predmeta opšte upotrebe (34,8 % više u odnosu na 2023. godine). Na osnovu navedenog može se zaključiti da je u odnosu na isti period 2023. godine u 2024. godini povećan broj svih naprijed navedenih uzoraka, osim broja uzoraka hrane za životinje. U posmatranom periodu nije bilo uzoraka hrane za životinje i uzoraka mlijeka analiziranih na sadržaj aflatoksina M1 neusaglašenih sa propisima na snazi. Ovo može biti potencijalni razlog izostanka pojačanih kontrola, što je uslovalo stagnaciju broja analiziranih uzoraka hrane za životinje.

Tabelarni i grafički prikaz/poređenje 2024. godine sa 2021, 2022i 2023. godinom dati su u tabeli 6 i na slici 6.

Tabela 6. Pregled broja uzoraka hrane, mineralnih đubriva, hrane za životinje i POU za period 2021, 2022, 2023 i 2024. godinu

Aktivnost	2021. godina	2022. godina	2023. godina	2024. godina
Analiza uzoraka hrane	7.378	6.488	5.991	6.574
Analiza mineralnih đubriva	70	69	73	84
Analiza hrane za životinje	467	505	471	406
Analiza predmeta opšte upotrebe (POU)	389	301	227	306

Slika 6. Grafički prikaz broja uzoraka hrane, mineralnih đubriva, hrane za životinje i POU za period 2021- 2024. godina

3. Dozimetrija

- Lični monitoring zaposlenih u zoni jonizujućih zračenja

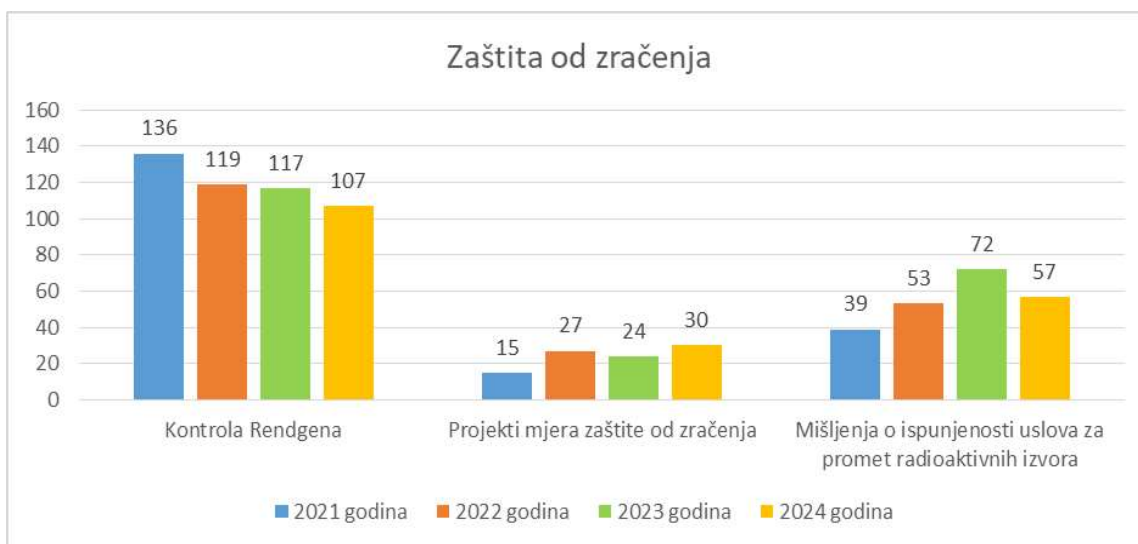
CETI je jedina institucija u Crnoj Gori koja može realizovati poslove koji se odnose na lični monitoring lica zaposlenih u zoni jonizujućeg zračenja. CETI kontroliše oko 650 korisnika koji rade sa rendgen aparatima ili u zoni jonizujućih zračenja. Najveći korisnik usluga je Klinički centar Crne Gore. Kontrole zaposlenih se vrše u kontinuitetu i u skladu sa kategorijom kojoj izloženi pripadaju. Isti broj kontrola je tokom sve tri prethodne godine.

- Kontrola rendgen aparata i radne sredine

U toku 2024. godine izvršeno je 107 kontrola rendgen aparata (9 % manje u odnosu na 2023. godinu), 30 projekta mjera zaštite od zračenja (25 % više u odnosu na 2023. godinu) i 57 mišljenja o ispunjenosti uslova za promet radioaktivnih izvora (21 % manje u odnosu na 2023. godinu). Uporedni prikaz realizovanih poslova iz oblasti dozimetrijske kontrole za 12 mjeseci dat je u tabeli 7 i na slici 7.

Tabela 7. Uporedni prikaz ispitivanja za 12 mjeseci u 2021, 2022, 2023 i 2024. godini

Aktivnost	2021.godina	2022.godina	2023.godina	2024. godina
Kontrola Rendgena	136	119	117	107
Projekti mjera zaštite od zračenja	15	27	24	30
Mišljenja o ispunjenosti uslova za promet radioaktivnih izvora	39	53	72	57

Slika 7. Grafički prikaz realizovanih kontrola rendgen aparata za 12 mjeseci u 2021, 2022, 2023 i 2024.

4. Toksikologija

Tokom 2024. godine analizirano je osam uzoraka biološkog materijala na prisustvo toksikanata. Međutim, zbog složenosti nabavke određenih hemikalija, uključujući specifične opijate i analgetike, kao i povećanog opterećenja instrumenata usljed proširenja akreditacije, privremeno je došlo do zastoja u realizaciji ovih analiza. Nakon dopisa Tužilaštva, u kojem je naglašeno da ne postoji mogućnost slanja ovih uzoraka izvan Crne Gore, CETI je pokrenuo aktivnosti na nabavci neophodnih hemikalija, čime su stvoreni preduslovi za nastavak analiza biološkog materijala u skladu sa zahtjevima. CETI raspolaže značajnim kapacitetima za realizaciju širokog spektra analiza, zbog čega je planirano pokretanje postupka validacije i akreditacije analiza hemijskih elemenata u krvi i urinu u najskorijem periodu. Ovaj korak dodatno će unaprijediti usluge institucije i ojačati njenu ulogu u nacionalnom sistemu analitike i toksikologije.

5. Akreditacija

Nadzorna posjeta Akreditacionog tijela Crne Gore je realizovana u junu 2024. godine, pri čemu su identifikovane tri (3) manje neusaglašenosti, što je za osam (8) manje nego 2023. godine i pri čemu su iste uspješno otklonjene. Pri nadzoru uspješno je proširen obim za pet (5) metoda iz oblasti ispitivanja pesticida u hrani i veterinarskih lijekova u hrani životinjskog porijekla, kao i hlorfenola u vodi iz oblasti zaštite životne sredine.

Rezultati postignuti ovom nadzornom posjetom, koja je je od velikog značaja jer je bila u cilju obnavljanja akreditacije, su veoma zadovoljavajući i pokazuju da CETI kontinuirano radi na razvoju i jačanju kompetencija u oblastima za koje je ovlašten. Sertifikat o obnovljenoj akreditaciji je dobijen 04.09.2024. i važi do 03.09.2028. godine.

Pored navedenog u novembru mjesecu je bio nadzor u cilju proširenja obima akreditacije. Za navedenu posjetu ATCG je izabrao CETI kao firmu u čiji rad ima povjerenja da u toku ove vanredne posjete bude i njihova akreditacija od strane Evropskog akreditacionog tijela.

Pri ovom nadzoru uspješno je dobijeno proširenje obima za osam (8) metoda i to metoda ispitivanja pesticida u hrani, veterinarskih lijekova, akrilamida i metala, a u oblasti zaštite životne sredine dobijeno je proširenje obima akreditacije za metode ispitivanja alkilfenola u vodi i PFAS jedinjenja u površinskoj i otpadnoj vodi, zemljištu i sedimentu.

6. Zaštita i zdravlje na radu

Za 11 mjeseci 2024. godine Služba za zaštitu i zdravlje na radu, obezbjeđenje i održavanje, sprovodila je sljedeće aktivnosti u skladu sa zahtjevima i potrebama:

1. U dijelu zaštite i zdravlja na radu zaposlenih,

- Izvršeno je osposobljavanje za bezbjedan rad zaposlenih (izrada priručnika, testiranje, ocjenjivanje i izdavanje uvjerenja);
- Izvršeno je osposobljavanje potrebnog broja zaposlenih za:
 - pružanje prve pomoći
 - preventivno djelovanje zaštite od početnih požara;
- Obavljeni su prethodni i periodični ljekarski pregledi zaposlenih u CETI koji rade na radnim mjestima sa posebnim uslovima za rad;
- Izvršena je nabavka sredstava i opreme lične zaštite na radu za ovu godinu.

2. U dijelu obezbjeđenja lica i imovine u CETI

- Zaštitari lica i imovine redovno obavljaju svoje aktivnosti;
- Obavlja se redovna procedura evidencije prisustva zaposlenih u CETI vođenjem evidencionih listova;
- Zaključen je ugovor sa firmom „Smart&Safe“ za godišnje održavanje sistema dojave požara, video nadzora i sistema interfona;
U skladu sa tim izvršena je popravka linija za dvije kamere koje su sada u funkciji.

3. U dijelu održavanja objekta i opreme u CETI

- Obavljena je zamjena kontrolne table za agregat;
- Izvršeni su molersko-farbarski radovi radnih i komunokacionih prostora u ukupnoj kvadraturi od oko 800 m²;

4. Izvršena je adaptacija laboratorijskih prostora:

- Dvije prostorije za prijem uzoraka u prizemlju (prostorije O 03 i O 01);
- Prostorija za hemijsku analitiku u prizemlju (prostorija O 02);
- Prostorija u prizemlju (prostorija O 13), premještanje i opremanje laboratorije za pripremu uzoraka životne sredine – voda;
- Prostorija na prvom spratu (prostorija I 04), u kojoj je instaliran novi LC-MS/MS;
- Prostorija na prvom spratu (prostorija I 03), izvršeno premještanje HPLC laboratorije;
- Prostorija u prizemlju (P07) izvršena ugradnja kliznih vrata i ventilacionog sistema;
- Nabavljena su i instalirana 3 UPS uređaj od 10 KVA u prizemlju za potrebe Jedinice za gasnu hromatografiju (prostorija O 04);
- Izvršena je nabavka i montaža generatora azota u gasnoj stanici CETI;
- Izvršeno je ispitivanje električnih i gromobranskih instalacija koje se vrši svake treće godine;
- Izvršena je nabavka kancelarijskog namještaja i stolica;
- Obavljena su i redovna održavanje svih sistema u CETI;
- Izvršena je adaptacija dijela krova na gasnoj stanici ugradnjom termoizolacije i gipsanog plafona;
- Izvršena je nabavka i ugradnja ventilacione nape sa cjevovodom i krovnim ventilatorom (prostorija O 13).

7. Izazovi Laboratorije

Održivost CETI najprije kao Laboratorije za ispitivanje, a potom razvoj CETI kao naučnoistraživačke institucije moguć je samo uz stalno jačanje stručne i naučne misli i uspostavljeni sklad iskustva i mladosti (u Laboratoriji je od 32 zaposlenih sa VSS, 10 analitičara starosno ispod 35 godina). U CETI je ukupno 83 zaposlenih, od kojih je 58 zaposleno u Laboratoriji. Tri su doktora nauka, tri zaposlena su na doktorskim studijama, jedanaest je magistara, jedan je specijalista iz oblasti sanitarne hemije, jedan je specijalista iz oblasti toksikološke hemije (zvanje specijaliste kao zdravstvenog saradnika je preduslov ovlašćenja bavljenja analizom hrane i POU).

Takođe, usklađivanje nacionalne sa EU legislativom, sa jedne strane omogućava bezbjednu hranu na stolu, brže preduzimanje mjera za smanjenje štetnih efekata uticaja zagađivača na sve segmente životne sredine ali, sa druge strane otvara ogromne izazove za laboratoriju. Ti izazovi se prije svega odnose na jačanje profesionalnih kapaciteta. Imajući u vidu da je broj primljenih uzoraka posljednjih godina izuzetno veliki, dok je broj analiziranih parametara umnogome veći (samo na jednoj analitici prelazi više stotina hiljada) potpuno je jasno da je jako teško profilisati zaposlene na način kako to čini EU, gdje je minimum jedan čovjek zadužen za ispitivanje jedne oblasti. Imajući u vidu navedeno, potrebno je kontinuirano kvalitativno i kvantitativno jačanje kapaciteta (i

profesionalnih i tehničkih) zaposlenih kako bi se održao i poboljšao status kvaliteta i povjerenja korisnika do sada stečen.

8. Projektne aktivnosti

CETI je u 2024. godini uložio značajne napore u cilju pronalaženja projektnih partnera i predlaganja tema, te apliciranja na sve dostupne projektne pozive. U tom smislu su podnešene tri aplikacije:

1. Adriatic Environmental Monitoring and Data Sharing (AEMDS)- Interreg Italy Albania Montenegro
2. Advanced Data Driven Solutions for Mediterranean Protected Areas Management- MedEcoPulse - Interreg EURO-MED programme
3. Tourism, cultuRE And Science withoUt boRdErs (TREASURE)- Cross-Border Cooperation Programme Montenegro – Kosovo 2021-2027 under the Instrument for Pre-accession Assistance (IPA III)

Projektnom aplikacijom pod naslovom „Tourism, cultuRE And Science withoUt boRdErs (TREASURE)”, CETI nastoji pružiti svoj doprinos podsticanju održivog turizma u prekograničnom regionu. Ova inicijativa predstavlja korak dalje od uobičajenog istraživačkog rada, prelazeći u domen promocije istraživanja s ciljem unapređenja turizma. Pisanje ovakvih aplikacija donosi specifične izazove za CETI, ali s optimizmom gledamo na mogućnost uspješnog ishoda. CETI je okončao i finalnu fazu pregovaranja, kao i potpisivanja novog ugovora sa UNEP/MAP, a u cilju procjene zagađenja sedimenta u luci Bar. CETI blagovremeno izvršava sve svoje obaveze u projektima koji su u fazi realizacije. U tabeli 6 dat je pregled projektnih aktivnosti kao i status realizacije.

Tabela 6. Pregled projektnih aktivnosti CETI u 2024 godini.

Naziv projekta	Nosilac projekta/partner	Cilj projekta/uloga CETI	Poziv	Status realizacije	Vrijednost (EUR)/udio CETI
BEST Waste Management Cooperation – Better Environmental Sustainability Through Waste Management	NAIED – glavni partner; opština Mojkovac, JKP Novi Pazar, CETI- partneri	Upravljanje otpadom u sjevernoj regiji- usklađivanje i primjer dobrih praksi	IPA Cross-border Cooperation Programme Serbia – Montenegro 2014-2020	Sve planirane aktivnosti su završene na vrijeme i uspješno. Uspješno realizovana radionica u Mojkovcu namijenjena opštinskim	Ukupan iznos projekta je 374.826,35 dok je CETI Budžet 54121.67

Naziv projekta	Nosilac projekta/partner	Cilj projekta/uloga CETI	Poziv	Status realizacije	Vrijednost (EUR)/udio CETI
t Cooperation , broj 48-00-00163/2021-28-5, akronim BEST Waste Management Cooperation				organima. U Kolašinu je uspješno završena radionica posvećena jačanju kapaciteta NVO sektora. U Mojkovcu gdje je dostavljena presa i gdje se započelo sa selektivnim odlaganjem otpada u određenom broju domaćinstava upriličena je prezentacija realizovanih aktivnosti.	
TETHYS- Coordinated Danube Action for the titanic endeavor of tackling hazardous substances water pollution under changing pressures, challenges	TU Wien	Održivo, integralno, transnacionalno upravljanje vodama u DRB kroz osigurani kvalitet i kvantitet voda i sedimenta	Danube Interreg	Sve aktivnosti se realizuju na vrijeme. Održan početni sastanak u Beču gdje su dogovorene dalje aktivnosti kao i radionica u Ljubljani	Ukupan iznos projekta je 2.937.434,68 dok je CETI Budžet 220.710,00

Naziv projekta	Nosilac projekta/partner	Cilj projekta/uloga CETI	Poziv	Status realizacije	Vrijednost (EUR)/udio CETI
and targets				posvećena realizaciji monitoringa. CETI će organizovati PP sastanak u maju ali je i lider jedne od ključnih aktivnosti i realizacija iste je započela. Izvršena je nabavka hemikalija i opreme. Uzorkovanje i analize se realizuju na vrijeme.	
Initiating bottom-up management solutions to reduce plastic waste in the Danube Basin (AQUATIC PLASTIC)	Plastic Cup Society	Uzorkovanje i analiza mikroplastike u DRB		Održan je PP sastanak u Bratislavi gdje su prezentovane do sada realizovane aktivnosti. Mlade kolege iz CETI su prošli obuku o jačanju svijesti kada je upravljanje mikroplastikom u pitanju i ostavili	Ukupan iznos projekta je 2.166.493,50 dok je CETI Budžet 88.999,70

Naziv projekta	Nosilac projekta/partner	Cilj projekta/uloga CETI	Poziv	Status realizacije	Vrijednost (EUR)/udio CETI
				snažana utisak. Njihova obuka će se nastaviti. Dostavljena oprema za uzorkovanje mikroplastike.	
Small Scale Funding Agreement (SSFA) to prepare an assessment on the contamination of the harbor beds with PCBs and mercury, and its risks assessment at Tivat Bay and Risan Harbour in Montenegro	CETI	Detaljno istraživanje opterećenja luka u Bokokotrskom zalivu sa POPs i živom	UNEP/MAP-GEF	Sve aktivnosti uzorkovanja, analize i izvještavanja završene na vrijeme i uspješno	120.000,00 USD
"Review and Update of the National Implementation Plan under the Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants, through	CETI zajedno sa Ministarstvom ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera	Ažuriranje NIP za Stokholmsku konvenciju	GEF ID 10875 entitled "Global Development, Review and Update of National Implementation Plans (NIPs) under the Stockholm	Tim CETI je prvi od svih 7 zemalja izvršio inventarizaciju POPs i isto prezenatovao na nacionalnom sastanku u decembru.	Maximum total amount of 300.750 USD

Naziv projekta	Nosilac projekta/partner	Cilj projekta/uloga CETI	Poziv	Status realizacije	Vrijednost (EUR)/udio CETI
project			Convention (SC) on Persistent Organic Pollutants (POPs)".	Realizovana dva treninga u Brnu (Češka) gdje su kolege pokazale značajno poznavanje materije. Potpisan je memorandum o saradnji. CETI je započeo kampanju uzorkovanja vazduha nakon čega će poslati uzorke u RECETOX i na taj način postati dio mreže GMP.	
RAMSES – uspostavljanje sistema za monitoring radionuklida u vodi - Skadarsko jezero	Institut za radioelemente IRE (Institute for radioelements) Belgija	Novi sistem, dalje nazvan RAMSES stanica ili sonda, sastoji se od Nal detektora, višekanalnog analizatora, industrijskog ugrađenog računara i 4G GPRS modema. Pored toga,	Bilateralni program saradnje 2024. Crna Gora – Belgija	U 2024. godini su planirane aktivnosti za 2025. godinu	Projektom je predviđeno da CETI dobije opremu za monitoring i obuku u vrijednosti od oko 50.000,00 EUR

Naziv projekta	Nosilac projekta/partner	Cilj projekta/uloga CETI	Poziv	Status realizacije	Vrijednost (EUR)/udio CETI
		razvijeno je solarno napajanje kako bi RAMSES stanica mogla da radi van elektroenergetske mreže. Ovaj sistem uključuje dva solarna panela, solarni punjač i dvije olovne baterije. Ovaj sistem je potpuno autonoman – mjeri podatke, skladišti ih, generiše N42 fajlove i šalje radiološke i tehničke alarme.			

9. Realizacija Programa transformacije i optimizacije poslovanja

Program restrukturiranja i optimizacije poslovanja D.O.O. „Centra za ekotoksikološka ispitivanja“- Podgorica urađen uz podršku EBRD kroz Program BAS (Business Advisory System) Vlada Crne Gore je usvojila u julu 2012. godine. Cilj Programa bio je definisanje pravnog i institucionalnog statusa CETI, bolja organizacija i optimizacija broja i strukture zaposlenih, u skladu sa potrebama države i tržišta i optimizacija troškova poslovanja, procjena budućeg tržišnog položaja i poslovanja CETI. U skladu sa tim, nakon sprovedene racionalizacije radnih mjesta, CETI, od tada, u kontinuitetu sprovodi unapređenje organizacione strukture i optimizaciju poslovanja. U tom cilju, kontinuirano se radi na pripremi i usvajanju akta o izmjenama i dopunama sistematizacije radnih mjesta. Cilj ovih izmjena je prilagođavanje novonastalim potrebama i poboljšanje funkcionalnosti kroz transformaciju pojedinih organizacionih

cjelina. Stalne promjene tj. prilagođavanja, su neophodne radi adekvatne podjele odgovornosti, postizanja većeg nivoa efikasnosti i produktivnosti, jačanja konkurentskog položaja CETI u odnosu na druge konkurente na domaćem i inostranom tržištu, a u skladu sa zahtjevima nacionalne i EU legislative.

10. Rad Odbora direktora

U periodu od 01.01.2024. do 31.12.2024. godine Odbor direktora je održao šest (6) sjednica, i dodatno šest (6) puta su odluke donešene pismenim izjašnjavanjem Odbora direktora.

Novi Odbor direktora, u sastavu: Zdravko Kovačević, Mirko Vlahović i mr Marija Vojinović, imenovan je od strane Vlade Crne Gore 22.02.2024. godine. Od imenovanja novog OD održana je konstitutivna sjednica na kojoj je donešena Odluka o izboru predsjednika OD i šest (6) redovnih sjednica na kojima su donešene sljedeće odluke: Odluka o izboru izvršnog direktora, Odluka o razrješenju v.d. izvršnog direktora, Odluka o usvajanju Izvještaja Centralne popisne komisije o redovnom, godišnjem i potpunom popisu imovine i obaveza na dan 31.12.2023. godine, Odluka o usvajanju Izvještaja o poslovanju CETI za 2023. godinu, Odluka o usvajanju Finansijskih iskaza CETI za 2023. godinu, Predlog Odluke o utvrđivanju i raspodjeli dobiti, Odluka o usvajanju Izvještaja o poslovanju CETI za prva tri mjeseca 2024. godine, Odluka o usvajanju Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Odluka o usvajanju Izvještaja o poslovanju CETI za prvih šest mjeseci 2024. godine, Odluka o usvajanju Pravilnika o poslovnoj tajni CETI, Predlog Odluke o povećanju osnovnog kapitala, Odluka o oročavanju depozita, Odluka o usvajanju Izvještaja o poslovanju CETI za prvih devet mjeseci 2024. godine, Odluka o usvajanju Pravilnika o poslovnom ponašanju CETI, Odluka o usvajanju Programa rada i finansijskog plana CETI za 2025. godinu, Odluka o usvajanju Pravilnika o uniformi unutrašnje Službe zaštite CETI.

Potpisan je Aneks Kolektivnog ugovora CETI, kao i urađen i potpisan prečišćeni tekst Kolektivnog ugovora CETI .

11. Javne nabavke

U periodu od 01.01. do 31.12.2024. ukupna vrijednost javnih nabavki je iznosila 1.207.563,95 sa uračunatim PDV-om i sprovedeno je 123 postupka:

- 5 otvorenih postupaka u vrijednosti od 556.333,80 eura, sa uračunatim PDV-om
- 118 postupaka jednostavnih nabavki u ukupnom iznosu od 651.230,15 eura, sa uračunatim PDV-om.

12. Realizacija finansijskog plana - Finansijsko poslovanje u 2024. godini

Program rada i Finansijski plan Centra za ekotoksikološka ispitivanja D.O.O. za 2024. godinu usvojen je od strane Odbora direktora i dostavljen Osnivaču posredstvom nadležnog Ministarstva Vladi decembra 2023. godine, a na koji je Vlada Crne Gore dala saglasnost po Zaključku br. 08-011/24-1628/2 od 04.04.2024. godine.

Finansijskim planom D.O.O. Centar za ekotoksikološka ispitivanja - CETI za 2024. godinu predviđeni su bili ukupni prihodi u iznosu od 2.803.220 eura, ukupni rashodi u iznosu od 2.755.500 eura i pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 47.720 eura.

12.1. Ukupni prihodi

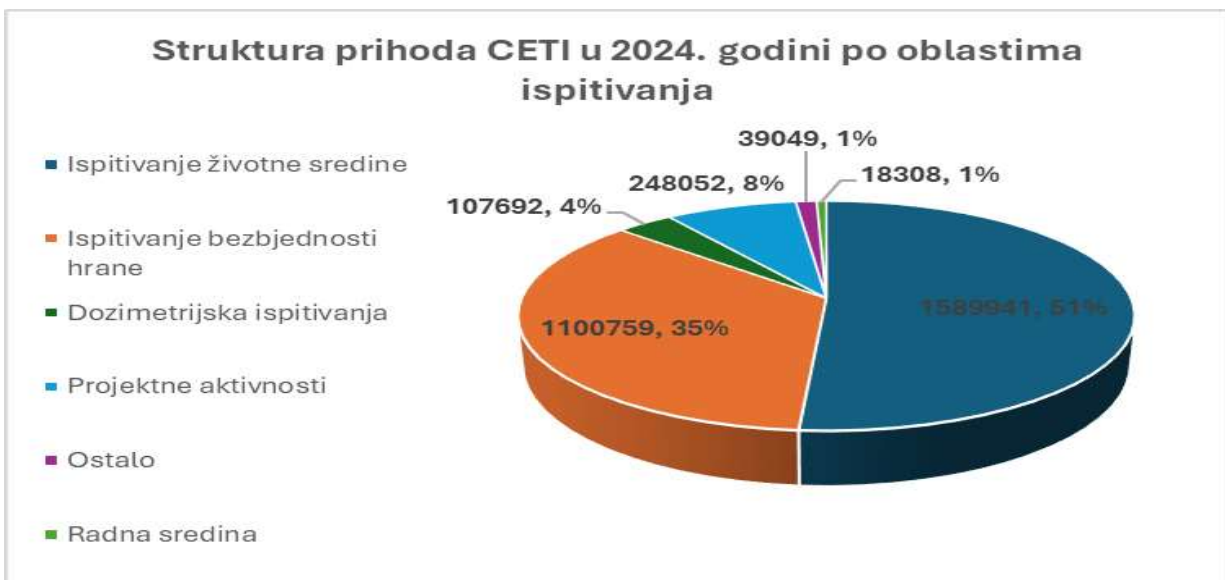
Shodno osnivačkom aktu CETI se kao društvo sa ograničenom odgovornošću finansira iz:

- sredstava ostvarenih pružanjem usluga iz okvira djelatnosti Društva i
- drugih izvora u skladu sa zakonom.

Prihodi

Ukupno ostvareni prihodi u 2024. godini iznosili su 3.103.801 eura, što je 10,72% više od planiranih za 2024. godinu, i za 362.150 eura više od prihoda ostvarenih u 2023. godini:

- Od poslova u oblasti životne sredine ostvareno je **51,23%** ukupnih prihoda (državni programi monitoringa 10,07%, upravljanje Skladištem RAO 1,61% i kontrola kvaliteta životne sredine kod privrednih subjekata 39,55%), od analiza i kontrole bezbjednosti hrane i predmeta opšte upotrebe **35,46%** (državni programi monitoringa 5,02%, a od pružanja usluga na tržištu 30,45%), od poslova dozimetrijske kontrole **3,47%**, radne sredine **0,59%**, međunarodnih i nacionalnih projekata, donacija **7,99%** i iz ostalih prihoda oko **1,26%** (Slika 8).

Slika 8: Struktura prihoda CETI u 2024. godini po oblastima ispitivanja

- Prihodi od državnih monitoring programa životne sredine čine 10,07% ukupnih prihoda.

Ugovori za državne programe monitoringa životne sredine, koje realizuje Agencija za zaštitu životne sredine, zaključeni su tokom 2023. godine, osim Programa monitoringa kvaliteta vazduha, koji je zaključen u januaru 2024. godine. Ovi ugovori delimično pokrivaju aktivnosti za 2023. godinu i prvu polovinu 2024. godine. Međutim, zabrinjavajuće je što, prema informacijama sa sastanka održanog s predstavnicima Agencije u martu 2024. godine, njihov Plan javnih nabavki odnosno plan nabavki ne predviđa raspisivanje javnog poziva za realizaciju Programa monitoringa radioaktivnosti za 2024. godinu.

Ovo je drugi put u manje od četiri godine da ovaj program neće biti realizovan niti finansiran od strane Agencije za zaštitu životne sredine, uprkos zakonskim obavezama, kao i obavezi usklađivanja sa EU standardima, a posebno sa članovima 35 i 36 Ugovora o Euratom-u CETI, koji od svog osnivanja 1998. godine sprovodi Program monitoringa radioaktivnosti, bio je izuzet iz realizacije samo 2022. i, sada, 2024. godine.

Nedostatak finansiranja za 2024. godinu jasno ukazuje na nedovoljno prepoznavanje prioriteta ovog programa unutar Agencije, što dodatno komplikuje usklađivanje sa evropskim zakonodavstvom i ispunjavanje nacionalnih obaveza. Takođe, Program ispitivanja zemljišta na sadržaj opasnih i štetnih materija, iako predviđen Planom javnih nabavki Agencije, nije realizovan.

Kontinuirani monitoring određenih elemenata i hemikalija u životnoj sredini, uključujući i zemljište, predstavlja obavezu ili snažno preporučenu praksu prema ključnim propisima Evropske unije i Zakonu o životnoj sredini. Ove aktivnosti su

od suštinskog značaja za zaštitu zdravlja građana i očuvanje životne sredine, te je neophodno njihovo uključivanje u planove i programe nadležnih institucija.

- Prihodi koje je CETI ostvario na tržištu u segmentu ispitivanja životne sredine su realizovani u iznosu većem od planiranog za 2024. godinu za 8,96%; Prihodi od kontrole bezbjednosti hrane i predmeta opšte upotrebe - državni programi monitoringa koji se realizuju po ugovorima zaključenim sa Upravom za bezbjednost hrane čine 5,02% ukupnih prihoda CETI i za 14% su manji od planiranih, što zbog smanjenja sredstava za programe monitoringa koji se finansiraju preko Uprave za bezbjednost hrane (sredstva iz državnog Budžeta), što zbog djelimične realizacije Programa monitoringa rezidua u hrani životinjskog porijekla i hrani za životinje koji će se nastaviti realizovati i u prvim mjesecima 2025. godine. Prihodi od kontrole bezbjednosti hrane i predmeta opšte upotrebe (privredni i drugi subjekti) - izuzetnim zalaganjem zaposlenih i menadžmenta CETI, povećani su za 13,86% u odnosu na planirana sredstva.
- Od poslova dozimetrijske kontrole ostvareno je 3,47% ukupnih prihoda, što je za 29,75 više od planiranih.
- Prihodi vezani za ispitivanja radne sredine su na nivou od 73,23% od planiranih.
- Međunarodni i nacionalni projekti u 2024. godini predstavljali su izuzetno značajan segment u ukupnim prihodima CETI. U izvještajnoj godini 7,99% ukupnih prihoda činili su ovi prihodi što nas dodatno ohrabruje, ali i obavezuje jer u budućnosti prihodi po ovom osnovu treba da budu još značajniji.
- Prihodi od toksikoloških analiza gotovo i da nisu ostvarivani zbog nemogućnosti nabavki hemikalija i kadrovskih pitanja, dok ostali prihodi su bila dvi i po puta veći od planiranih.

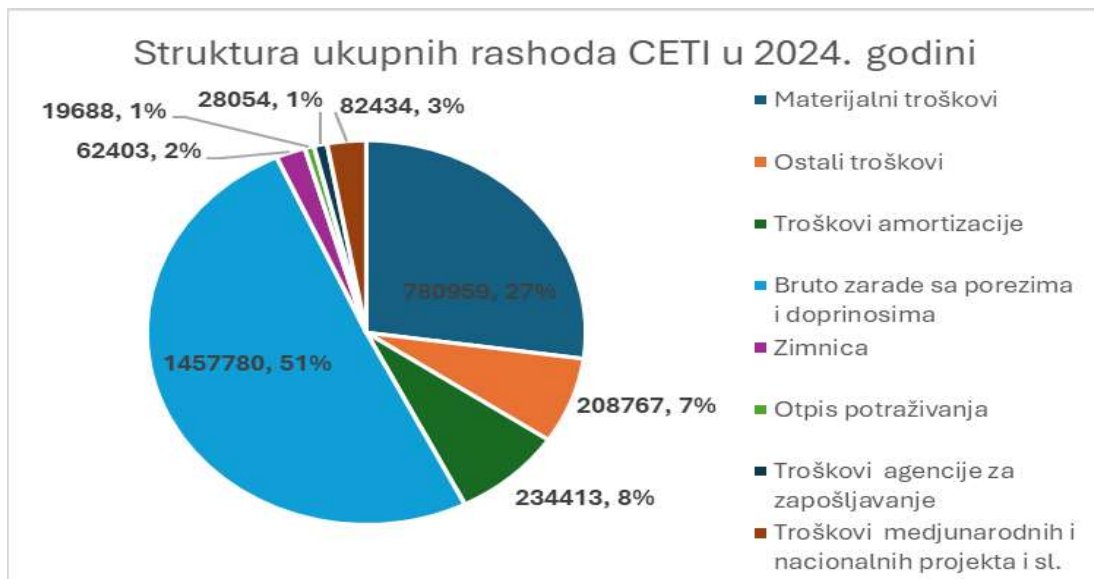
12.2. Ukupni rashodi

U 2024. godini ostvareni su ukupni rashodi u iznosu od 2.874.498 eura, i veći su za 4,32% od planiranih:

- Materijalni troškovi u 2024. godini su za 9,07% više od planiranih.
 - Troškovi osnovnog materijala u 2024. godini veći su za 35,46% od planiranih zbog povećanja obima pruženih usluga, kao i povećanja cijena ovih proizvoda.
 - Troškovi održavanja opreme su veći za 34,11% od planiranih iz razloga neophodnog održavanja instrumentalne opreme i kvarova izazvanih većim opterećenjem instrumenata.
 - Troškovi uvođenja sistema kvaliteta, akreditacije i ostalih ovlaštenja su veći za 38,18% od planiranih iz razloga što je CETI u 2024. godini imao

dvije akreditacione provjere, od kojih je jedna bila re-akreditaciona, a druga od EU akreditacionog tijela i na obje su postignuti izuzetni rezultati. Da bi se ovakvi rezultati mogli ostvariti, ulaganja u proficiency testove i ostale aktivnosti vezane za akreditaciju morale su biti značajne. Samo za učešće u PT šemama CETI je za ove potrebe izdvojio iznos od cca. 24.800 eura, što samo po sebi govori koliko je ozbiljno ulaganje CETI u održavanje i unapređenje sistema kvaliteta.

- Ostali materijalni troškovi su na nivou planiranih, aneki su čak i značajno niži od planiranih.
- U posmatranom periodu ostali troškovi bilježe pad od 8,23% u odnosu na planirane.
- Troškovi amortizacije su za 6,55% veći od planiranih iz razloga nabavke nove visokosofisticirane opreme iz djelatnosti CETI.
- Ukupne bruto zarade sa porezima i doprinosima za 2024. godinu su na nivou planiranih i čine 50,71% ukupnih troškova CETI u 2024. godini.
- Troškovi Agencije za zapošljavanje su povećani za 12,22% iz razloga neplaniranog angažovanja osoblja zbog potreba procesa rada, kao i odlaska na bolovanje pojedinih zaposlenih, čije odsustvo nije moglo biti nadomješteno iz redova stalno zaposlenih u CETI.
- Troškovi međunarodnih i nacionalnih projekata su za 17% manji od planiranih.

Slika 9. Struktura ukupnih rashoda CETI u 2024. godini

12.3. Finansijski rezultat

Kao što je predviđeno Programom restrukturiranja i optimizacije poslovanja CETI, koji je Vlada usvojila jula 2012. godine, kao i Finansijskim

planom za 2024. godinu, D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ – Podgorica je ostvario pozitivan finansijski rezultat. Pozitivan rezultat je za 480,52% veći od planiranog za 2024. godinu, a 310,95% veći od ostvarenog u 2023. godini i iznosi 229.303 eura prije oporezivanja.

Ostvareni pozitivan finansijski rezultat, prvenstveno je rezultat velikog zalaganja kako menadžmenta, tako i zaposlenih CETI, koji su, iako u krajnje teškim uslovima, uspjeli da pronađu načine da se u najvećoj mogućoj mjeri zadrži trend ostvarenja prihoda, a nasuprot tome dovede do smanjenja troškova koji neće ugroziti kvalitet rada. Svi kapaciteti CETI su stavljeni u ovu funkciju. Menadžment svakodnevno sagledava situaciju i na dnevnom nivou se prati realizaciju planiranih aktivnosti, pa u skladu sa tim i preduzimaju potrebne aktivnosti. U ovom trenutku CETI nema neplaćenih dugovanja prema državi, ni dospjelih dugovanja prema dobavljačima. Tekuća likvidnost je obezbijeđena i takva će i ostati i u narednom periodu.

Program rada, uprkos svemu realizovan je uspješno i u skladu sa planom. Kvalitetno i blagovremeno su realizovani ugovoreni monitoring poslovi iz oblasti životne sredine i bezbjednosti hrane, koji se sprovode za potrebe Agencije za zaštitu životne sredine, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede - Veterinarske i Fitosanitarne uprave. Svi poslovi, analize, po zahtjevu Zdravstveno-sanitarne inspekcije, Veterinarske inspekcije, drugih državnih organa i institucija realizovani su na kvalitetan i efikasan način. Uspješno su ispunjeni i svi zahtjevi za uslugama od strane privrede i građana.

12.4. Investiciona ulaganja

CETI je u 2024. godini iz sopstvenih sredstava izdvojio **355.015 eura** u neto iznosu (iznos bez carine i PDV) za investicije, koje se odnose na:

1. Nabavku planirane opreme za obavljanje djelatnosti (laboratorijska oprema) u neto iznosu od **228.780 eura** (iznos bez carine i PDV) iz neraspoređene dobiti iz ranijeg perioda kao i dobiti za 2023. godinu u skladu sa Odlukom Vlade CG br. 08-010/24-2558/2 od 24.05.2024. godine.
2. Nabavku opreme za obavljanje djelatnosti (laboratorijska oprema, poslovno - administrativna oprema, oprema za klimatizaciju, terensko vozilo, investiciona ulaganja, ostala oprema i sl.) od sredstava iz redovnog poslovanja za 2024. godinu u iznosu od **126.235 eura**.
3. Donacije u opremi su iznosile ukupno 22.625 eura.

Investiciona ulaganja u 2024. godini

	Planirano	Realizovano
Investicije (sopstvena sredstva)	200.000,00	355.015
Oprema dobijena iz medjunarodnih projekata	20.000,00	22.625
Ukupno:	220.000,00	377.640

Tabela 2. Investiciona ulaganja 01.01. – 31.12.2024. godine

Investiciona ulaganja 01.01 - 31.12.2024.	Iznos u eurima
Tečni hromatograf LCMS/MS	228.780,00
Automatski sistem za uparivanje	13.970,00
Densimeter	11.400,00
Spektrofotometar	7.239,00
Centrifuga Multi 230 v FC5718R	6.000,00
Laboratorijski inkubator	4.197,00
Van Veen bager	1.960,00
Termoreaktor	1.529,00
Držač MP detektora (RTI)	990,00
Vaga 572-33 Kern	990,00
Ventilaciona napa i ventilatori	5.853,00
Cjevovodi za gasove	3.910,00
Vozila - Ford Ranger	35.990,00
Kabina za pušaće	2.599,46
Ostala oprema	931,98
Oprema za klimatizaciju	4.527,00
Računarska oprema	9.010,00
Oprema za besprekidno napajanje -UPS	7.420,00
Poslovna i druga administrativna oprema	3.256,05
Laboratorijski i kancelarijski namještaj	4.462,81
Ukupno sopstvena ulaganja	355.015,30
Donacije	22.625,00
Ukupna ulaganja:	377.640,30

U 2024. godini investiciona ulaganja su bila za oko 72% veća od planiranih. Razlog tome je neophodnost uvođenja novih tehnika i tehnologija koje su se reflektovale povećanim prihodima u 2024. godini, što potvrđuje ispravnost jedne ovakve odluke menadžmenta.

13. Realizacija odluke Vlade o raspodjeli dobiti Društva za 2023. godinu

Na osnovu člana 8 stav 1 alineja 4 Odluke o osnivanju D.O.O. "Centar za ekotoksikološka ispitivanja" - Podgorica, Vlada Crne Gore (kao osnivač jednočlanog društva) je na sjednici održanoj 24.05.2024. godine usvojila Odluku o raspodjeli ostvarene dobiti CETI za 2023. godinu. Dobit D.O.O. "Centar za ekotoksikološka ispitivanja" - Podgorica iskazana u finansijskim iskazima društva za 2023. godinu koja je opredijeljenja za nabavku opreme iznosila je ukupno 140.000 eura. Vrijednost nabavljene opreme u 2024. godini iznosi 228.780 eura.

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima i Statutom CETI sva nabavljena oprema je morala biti procijenjena od strane ovlaštenog procjenjivača, kako bi se sproveo postupak povećanja osnovnog kapitala Društva na dan 31.12.2022. godine. Analizu iskorišćenih sredstava iz neraspoređene dobiti CETI za 2023. godinu uradio je ovlašćeni procijenitelj Rade Šćekić iz Podgorice (prilog ovog Izvještaja).

14. Zaključak

Svojom Politikom kvaliteta, CETI u kontinuitetu iskazuje svoju dosljednu opredijeljenost za kvalitet na svim nivoima rada i djelovanja, a sve sa ciljem postizanja povjerenja krajnjeg korisnika u stručnost, nepristranost i dosljednost u sprovođenju ispitivanja. Osiguranje kvaliteta izlaznih rezultata ispitivanja izgrađuje se i održava dosljednim pridržavanjem zakona, podzakonskih akata, propisanih pravila sistema upravljanja kvalitetom i transparentnom saradnjom u ispunjavanju potreba krajnjih korisnika.

Osnovni zadatak svih zaposlenih, a to je održavanje akreditacije prema MEST ISO/IEC 17025:2011 standardu, kao i planiranje proširenja postojećeg obima akreditacije sa metodama ispitivanja, uspješno je sproveden u posmatranom periodu, kao i uvijek do sada.

U cilju ublažavanja posljedica loše ekonomske situacije i teškoća u poslovanju firme, smanjenja obima posla i otežane naplate, krajem 2012. i tokom 2013. godine kroz Program transformacije i optimizacije poslovanja, preduzet je niz mjera koje su za rezultat imale smanjenje rashoda po osnovu zarada i materijalnih troškova, restrukturiranje unutar firme, bolju organizaciju posla. Efekat tada sprovedenih mjera i stalnog rada na unapređenju i optimizaciji poslovanja ima za rezultat pozitivno finansijsko poslovanje od 2013. godine, u kontinuitetu.

Od 2013. godine CETI u kontinuitetu ostvaruje rast prihoda i pozitivan finansijski rezultat. Pozitivan trend se očekuje i u 2025. godini, jer će CETI nastaviti sa optimizacijom poslovanja i uložiti maksimalne napore na iznalaženju dodatnih izvora finansiranja kroz međunarodne i nacionalne projekte kao i do sada.

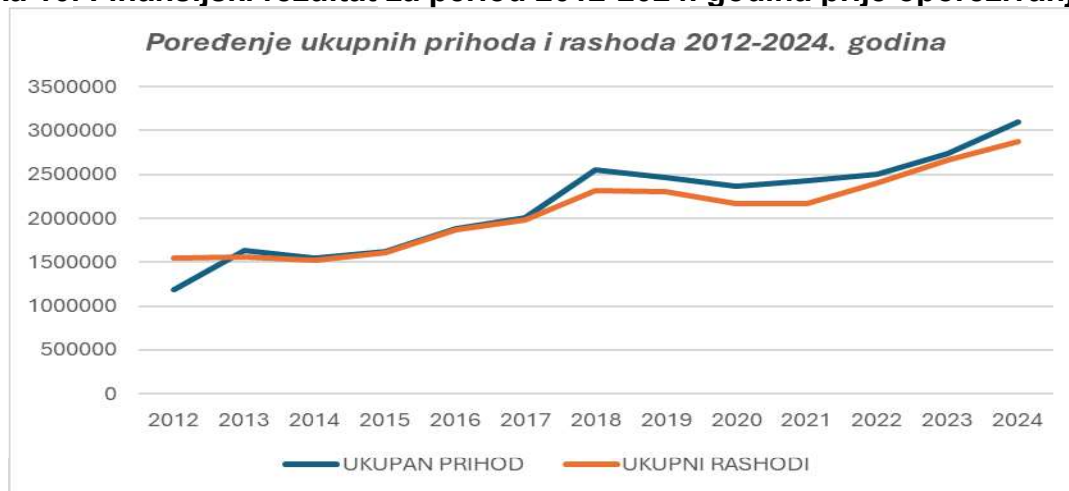
Prepoznavanje CETI kao kompetentne institucije u nacionalnim okvirima i šire rezultiralo je povećanim obimom posla (veći broj ugovora, projekata itd.), a samim tim i značajnim povećanjem prihoda u 2024. godini u odnosu na 2012. godinu.

CETI vizijom koju slijedi svih ovih godina uspeva da potvrdi svoju samoodrživost uz kontinuirano ulaganje u edukaciju kadra, nabavku najsavremenije opreme i usvajanje najsavremenijih analitičkih metoda. U prilog tome govori i činjenica da gotovo nijedan ozbiljniji infrastrukturni projekat, projekti u oblasti zaštite životne i radne sredine, bezbjednosti hrane i sl. ne može proći bez aktivne uloge CETI. Potvrda ovoj tvrdnji su i brojna priznanja koja je CETI dobio u prethodnom periodu kako sa relevantnih međunarodnih adresa tako i u Crnoj Gori:

- Nagrada Privredne komore Crne Gore za uspješno poslovanje, april 2017. godine;
- Nosioc sertifikata Excellent SME od 2016. godine;
- Nosioc sertifikata Solvent rating za 2019, 2020 i 2021. godinu;
- Nosioc NATO - NCAGE sertifikata od 2014. godine;
- Predstavljanje u publikaciji „100 najvećih“ u kojoj su navedene najveće i najprofitabilnije kompanije u Crnoj Gori.

Na slikama 10 i 11 dat je pregled finansijskog poslovanja u poslednjih dvanaest godina.

Slika 10. Finansijski rezultat za period 2012-2024. godina prije oporezivanja

Slika 11. Poređenje ukupnih prihoda i rashoda za period 2012-2024. godina

Izvršni direktor
mr Zoran S. Vučinić, dipl.oec.

**FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ D.O.O. "CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠKA ISPITIVANJA" PODGORICA ZA PERIOD
01.01.2024-31.12.2024. godine**

R.B.	ELEMENTI	Planirano	Ostvareno	Ostvareno	%	% učešća	%
P		za 2024. god.	01.01- 31.12.24	01.01- 31.12.'23	ostvarenja Plana	u uk. prihodima	ostvarenja 2024/2023
I	PRIHODI						
P1	Životna sredina	1.355.000	1.589.941	1.352.018	117,34%	51,23%	117,60%
P1.1	Državni programi monitoringa	310.000	312.450	224.248	100,79%	10,07%	139,33%
P1.1.1	Program radioaktivnosti	40.000	35.000	13.328	87,50%	1,13%	262,61%
P1.1.2	Program kontrole kval. vazduha u C.G.	130.000	133.460	130.000	102,66%	4,30%	102,66%
P1.1.3	Prog. ispit. sadrž. opasnih i štetnih mat. u zemljištu	10.000	7.990		79,90%	0,26%	
P1.1.4	Program ispitivanja buke	10.000	12.300	4.990	123,00%	0,40%	246,49%
P1.1.5	Stanje ekosistema priobalnog mora	120.000	123.700	75.930	103,08%	3,99%	162,91%
P1.2	Upravljanje i održavanje privremenog skladišta RAO	50.000	50.000	50.000	100,00%	1,61%	100,00%
P1.3	Poslovi kontrole kvaliteta životne sredine- privredni i dr. subjekti	995.000	1.227.491	1.077.770	123,37%	39,55%	113,89%
P2	Bezbjednost hrane i predmeta opšte upotrebe	1.010.220	1.100.759	983.950	108,96%	35,46%	111,87%
P2.1	Državni programi	180.220	155.694	143.406	86,39%	5,02%	108,57%
P2.1.1	Program monitoringa rezidua u hrani životinjskog porijekla i hrani za životinje	100.000	72.939	69.679	72,94%	2,35%	104,68%
P2.1.2	Program monitoringa rezidua sredstava za zaštitu bilja (pesticida) u hrani biljnog i životinjskog porijekla	12.400	15.498	10.410	124,98%	0,50%	148,88%
P2.1.3	Program monitoringa rezidua nitrata u lisnatom povrću	400	405		101,25%	0,01%	
P2.1.4	Program monitoringa bezbjednosti školjki i kvalitet morske vode	33.000	41.322	33.058	125,22%	1,33%	125,00%
P2.1.5	Program monitoringa nepoželjnih supstanci u hrani za životinje	6.200	3.886	3.168	62,68%	0,13%	122,66%
P2.1.6	Program monitoringa kontaminenata u hrani	10.000	1.105	2.013	11,05%	0,04%	54,89%
P2.1.7	Program monitoringa predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom	1.200				0,00%	
P2.1.8	Program monitoringa korišćenja zdravstvenih tvrdnji u dodacima ishrani (suplementima) i biljnim čajevima					0,00%	
P2.1.9	Program monitoringa kvaliteta maslina i maslinovog ulja na području Bara i Ulcinja	820				0,00%	
P2.1.10	Program monitoringa prirodne mineralne i izvorske vode			1.815		0,00%	
P2.1.11	Program monitoringa zemljišta za proizvodnju hrane biljnog porijekla		1.650			0,05%	

P2.1.1 2	Program monitoringa kvaliteta pčelinjeg meda i voska	1.300				0,00%	
P2.1.1 3	Program monitoringa nacina priznanja informacija potrosacima u hrani	9.100	14.019	19.949	154,05%	0,45%	70,27%
P2.1.1 4	Monitoring hrane nezivotinjskog porijekla	5.800		3.314		0,00%	
P2.1.1 5	Program monitoringa prisustva/nivoa akrilamida		2.970			0,10%	
P2.1.1 6	Program monitoringa trans-masnih kiselina		1.900			0,06%	
P2.2	Bezbijednost hrane i predmeta opšte upotrebe (priv. i dr. subjekti i službene kontrole)	830.000	945.065	840.544	113,86%	30,45%	112,43%
P3	Dozimetrijska kontrola	83.000	107.692	82.896	129,75%	3,47%	129,91%
P3.1	Lični monitoring zaposlenih u zoni jonizujućeg zračenja	65.000	81.331	62.521	125,12%	2,62%	130,09%
P3.2	Kontrola rendgen aparata i radne sredine	18.000	26.361	20.375	146,45%	0,85%	129,38%
P4	Radna sredina	25.000	18.308	47.989	73,23%	0,59%	38,15%
P5	Toksikologija	15.000	1.150	15.005	7,67%	0,04%	7,66%
P6	Medjunarodni, nacionalni projekti, donacije i sl.	300.000	248.052	244.000	82,68%	7,99%	101,66%
P7	Ostali prihodi	15.000	37.899	15.793	252,66%	1,22%	239,97%
	UKUPAN PRIHOD (P1-P7)	2.803.220	3.103.801	2.741.651	110,72%		113,21%
II	RASHODI	Planirano	Ostvareno	Ostvaren o	% ostvarenja	% učešća u	% ostvarenja
R		za 2024. god.	01.01-31.12.24	01.01.-31.12.'23	Plana	uk. rashodima	2024/2023
1	Materijalni troškovi	716.000	780.959	683.597	109,07%	27,17%	114,24%
R1.1.	Troškovi osnovnog materijala i hemikalija	200.000	270.919	181.415	135,46%	9,42%	149,34%
R1.2.	Troškovi održavanja higijene u radnim prostorijama	9.000	7.320	8.011	81,33%	0,25%	91,37%
R1.3.	Troškovi potrošnog materijala	30.000	26.130	32.992	87,10%	0,91%	79,20%
R1.4.	Troškovi kancelarijskog materijala	15.000	13.519	14.497	90,13%	0,47%	93,25%
R1.5.	Troškovi električne energije	34.000	31.839	27.336	93,64%	1,11%	116,47%
R1.6.	Troškovi goriva	20.000	16.408	17.343	82,04%	0,57%	94,61%
R1.7.	Troškovi održavanja opreme	130.000	174.343	139.752	134,11%	6,06%	124,75%
R1.8.	Troškovi održavanja građevinskih objekata	5.000	1.808	2.480	36,16%	0,06%	72,90%
R1.9.	Troškovi zaštite na radu	22.000	18.525	23.082	84,20%	0,64%	80,26%
R1.10	Troškovi službenih putovanja u zemlji i inostranstvu (dnevnice +putni troškovi)	37.000	27.950	38.916	75,54%	0,97%	71,82%
R1.11	Troškovi telefona, interneta i GPRS prenosa podataka	11.000	7.591	8.653	69,01%	0,26%	87,73%

R1.12	PTT troškovi	6.000	8.690	5.252	144,83%	0,30%	165,46%
R1.13	Troškovi uvođenja sistema kvaliteta, akreditacije i ostalih ovlaštenja	52.000	71.853	55.893	138,18%	2,50%	128,55%
R1.14	Troškovi proizvodnih usluga	10.000	10.009	9.215	100,09%	0,35%	108,62%
R1.15	Troškovi izrade i održavanja softvera	15.000	7.698	12.649	51,32%	0,27%	60,86%
R1.16	Troškovi zaštite i obezbjeđenja objekta	3.000	1.354	1.006	45,13%	0,05%	134,59%
R1.17	Troškovi aut. honorara sa intelekt.uslugama i porez. doprinosima	35.000	37.038	32.577	105,82%	1,29%	113,69%
R1.18	Troškovi realizacije projekata - angažovanje podugovarača - pravna lica	40.000	36.459	49.244	91,15%	1,27%	74,04%
R1.19	Troškovi realizacije projekata - angažovanje podugovarača - fizička lica	15.000	2.270	7.944	15,13%	0,08%	28,58%
R1.20	Troškovi sanacije i adaptacije	10.000			0,00%	0,00%	
R1.21	Troškovi transportnih usluga	15.000	8.034	13.798	53,56%	0,28%	58,23%
R1.22	Troškovi prihvata, skladištenja i izvoza hemijskog otpada	2.000	1.202	1.542	60,10%	0,04%	77,95%
R2	Ostali troškovi	227.500	208.767	195.986	91,77%	7,26%	106,52%
R2.1.	Troškovi stručne literature	2.000	2.294	2.027	114,70%	0,08%	113,17%
R2.2.	Troškovi vode i komunalnih usluga	7.000	5.488	5.807	78,40%	0,19%	94,51%
R2.3.	Troškovi reklame i propagande	3.500	197	4.928	5,63%	0,01%	4,00%
R2.4.	Troškovi struč.ospos. i obuka kadra	8.000	3.138	4.441	39,23%	0,11%	70,66%
R2.5.	Troškovi reprezentacije (uključeni dobav. za potrebe sopstvenog bifea)	9.000	7.366	7.230	81,84%	0,26%	101,88%
R2.6.	Troškovi osiguranja zaposlenih	9.500	10.097	9.858	106,28%	0,35%	102,42%
R2.7.	Troškovi osiguranja osnovnih sredstava	1.500	824	1.350	54,93%	0,03%	61,04%
R2.8.	Troškovi registracije motornih vozila i kasko osiguranja	5.000	5.135	3.729	102,70%	0,18%	137,70%
R2.9.	Troškovi zakupa poslovnih prostora	10.000	14.184	7.349	141,84%	0,49%	193,01%
R2.10	Troškovi poreza, carina, špedicija, uskladištenja	23.000	30.209	20.423	131,34%	1,05%	147,92%
R2.11	Troškovi platnog prometa	11.000	11.263	12.310	102,39%	0,39%	91,49%
R2.12	Kamate na finasijske kredite, lizing i negativne kursne razlike	10.000	4.663	13.424	46,63%	0,16%	34,74%
R2.13	Troškovi revizorskih i konsultantskih usluga	5.000	2.270		45,40%	0,08%	
R2.14	Sudski troškovi, troškovi vjestacenja i izvršne sudske odluke	2.000	199	829	9,95%	0,01%	24,00%
R2.15	Troškovi advokatskih usluga	4.000	675	2.450	16,88%	0,02%	27,55%
R2.16	Troškovi sudskih, administr. i dr. taksi	3.000	507	652	16,90%	0,02%	77,76%
R2.17	Troškovi prevoza	61.000	57.842	57.153	94,82%	2,01%	101,21%
R2.18	Davanja Sindikatu CETI	20.000	19.670	10.629	98,35%	0,68%	185,06%
R2.19	Troškovi solidarne pomoći	15.000	15.516	15.368	103,44%	0,54%	100,96%
R2.20	Rashodi osnovnih sredstava	5.000	6.802	1.427	136,04%	0,24%	476,66%
R2.21	Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	5.000	4.594	10.643	91,88%	0,16%	43,16%
R2.22	Ostali troškovi – CETI-a	8.000	5.834	3.959	72,93%	0,20%	147,36%
R3	Troškovi amortizacije	220.000	234.413	217.656	106,55%	8,15%	107,70%

R4	Bruto zarade sa porezima i doprinosima	1.447.000	1.457.780	1.378.193	100,74%	50,71%	105,77%
R3.1	Zarade sa porezima i doprinosima i fiksnim dijelom	1.400.000	1.422.053	1.328.822	101,58%	49,47%	107,02%
R3.2	Naknada Upravnom odboru u ukupnom bruto iznosu	35.000	35.727	31.081	102,08%	1,24%	114,95%
R3.3	Isplata otpremnina na dobrovoljnoj osnovi	12.000					
R3.4	Otpremnina izvrnog direktora - sporazumni raskid			18.290			
R5	Zimnica		62.403	52.567		2,17%	118,71%
R6	Otpis potraživanja	20.000	19.688	14.796		0,68%	133,06%
R7	Poboljšanje uslova stanovanja zaposlenih						
R8	Troškovi agencije za zapošljavanje	25.000	28.054	31.569	112,22%	0,98%	88,87%
R9	Troškovi međunarodnih i nacionalnih projekata i sl.	100.000	82.434	93.545	82,43%	2,87%	88,12%
	UKUPNI RASHODI (R1 - R9)	2.755.500	2.874.498	2.667.909	104,32%		107,74%
		47.720	229.303	73.742	480,52%		310,95%

INVESTICIONA ULAGANJA ZA PERIOO 01.01. - 31.12.2024. GODINE

		Planirano	Ostvaren o
Inv 1	Investicije (sopstvena sredstva)	200.000	355.015
Inv 2	Oprema dobijena iz međunarodnih projekata	20.000	22.625
	Ukupno:	220.000	377.640

Izvršni direktor
mr Zoran S. Vučinić, dipl.oec.

**DOO „CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠKA
ISPITIVANJA“ PODGORICA**

Broj 01-

Podgorica, 14.02.2025.godine

Na osnovu člana 11 Odluke o osnivanju DOO „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ Podgorica (Sl.list CG br.39/12, 36/13 i br.124/21), člana 13 i 23 Statuta DOO „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ Podgorica (Sl.list CG br.007/22 i 117/23), razmatrajući Izvještaj o poslovanju CETI za 2024. godinu, Odbor direktora je, na sjednici održanoj dana 14.02.2025. godine, donio

O D L U K U

**o usvajanju Izvještaja o poslovanju DOO „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“
- Podgorica za 2024. godinu**

1. Usvaja se Izvještaj o poslovanju DOO „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ - Podgorica, za 2024. godinu.
2. Sastavni dio ove odluke je Izvještaj o poslovanju DOO „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ - Podgorica za 2024. godinu.
3. Odluka stupa na snagu danom donošenja.

**PREDSJEDNIK
ODBORA DIREKTORA
Zdravko Kovačević**

Popunjiva pravno lice : Centar za ekotoksikološka ispitivanja d.o.o. Podgorica	
Matični broj 02908433	Šifra djelatnosti 7120
Popunjiva	

Naziv: Centar za ekotoksikološka ispitivanja d.o.o. Podgorica
Sjedište: Bulevar Šarla de Gola broj 2 Podgorica

**ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI /BILANS STANJA/
na dan 31.12.2024. godine**

-u EUR-

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	Iznosi		
				Tekuća godina	Prethodna godina	
					Kranje stanje ____ 20__ g.	Početno stanje ____ 20__ g.
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA					
00	A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001				
	B. STALNA IMOVINA (003+008+016)	002		1,857,887	1,751,051	0
01	I NEMATERIJALNA ULAGANJA (004 do 007)	003		0	0	0
010	1. Ulaganja u razvoj	004				
011 i 014	2. Koncesije, patenti, licence i slična prava i ostala nematerijalna ulaganja	005				
012	3. Goodwill	006				
016 i 015	4. Avansi za nematerijalna ulaganja i nematerijalna ulaganja u pripremi	007				
	II NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (009+010+011+015)	008		1,800,995	1,677,070	0
020 i 022	1. Zemljište i objekti	009				
023, 027 (dio)	2. Postrojenja i oprema	010		1,735,755	1,520,600	
	3. Ostala ugrađena oprema, alati i oprema (012+013+014)	011		65,240	65,240	0
024	3.1. Investicione nekretnine	012				
021 i 025	3.2. Biološka sredstva	013				
026 i 029	3.3. Ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva	014		65,240	65,240	
028 i 027	4. Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi	015			91230	
	III DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (017 do 023)	016		56,892	73,981	0
030, 039(dio)	1. Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	017				
033(dio), 039(dio)	2. Dugoročni krediti matičnom i zavisnim pravnim licima	018				
031(dio), 032(dio), 039(dio)	3. Učešća u kapitalu kod pravnih lica (sem zavisnih pravnih lica)	019				
033(dio), 039(dio)	4. Dugoročni krediti pravnim licima kod kojih postoji učešće u kapitalu (sem zavisnih pravnih lica)	020				
031(dio), 032(dio)	5. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	021				
032(dio), 034, 035, 036, 039(dio)	6. Dugoročna finansijska ulaganja (dati krediti i hartije od vrednosti)	022				
038, 039(dio)	7. Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja	023		56,892	73,981	
288	C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	024				
	D. OBRтна SREDSTVA (026+031+039+043+044)	025		1,540,489	1,518,661	0
	I. ZALIHE (027 do 030)	026		139,452	139,357	0
10	1. Zalihe materijala (materijal za izradu, rezervni delovi, sitan inventar i auto gume)	027		138,981	138,340	
11	2. Nedovršena proizvodnja	028				
12 i 13	3. Gotovi proizvodi i roba	029				
15	4. Dati avansi	030		471	1017	
	II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (032 do 035)	031		371,960	412,708	0
202, 203, 209(dio)	1. Potraživanja od kupaca	032		365,801	404,239	

200, 209(dio)	2. Potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	033				
201, 209(dio)	3. Potraživanja od ostalih povezanih lica	034				
	4. Ostala potraživanja (036+037+038)	035	6,159	8,469	0	
223	4.1. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	036				
27	4.2. Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost	037				
21, 22, osim 223	4.3. Ostala nepomenuta potraživanja	038	6159	8469		
	III. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (040 do 042)	039	0	0	0	
236(dio)	1. Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica namenjeno trgovanju	040				
237	2. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udeli	041				
23 osim 236(dio) i osim 237	3. Ostali kratkoročni finansijski plasmani	042				
24	IV. GOTOVINA NA RAČUNIMA I U BLAGAJNI	043	1,029,077	966,596		
04	V. STALNA SREDSTVA NAMJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	044				
28 osim 288	E. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	045	1,510	1,222		
	F. UKUPNA AKTIVA (001+002+024+025+045)	046	3,399,886	3,270,934	0	
	PASIVA					
	A. KAPITAL (102+103+104+105+111+116)	101	2,577,350	2,397,281	0	
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102	1,628,650	1,628,650		
31	II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103				
320	III. EMISIONA PREMIJA	104				
	IV. REZERVE (106+107+108+109-110)	105	0	0	0	
321	1. Zakonske rezerve	106				
322(dio)	2. Statutarne rezerve	107				
322(dio)	3. Druge rezerve	108				
330 i potr. saldo rač. 331, 332, 333, 334, 335 i 336	4. Pozitivne revalorizacije rezerve i nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	109				
dugov. saldo rač. 331, 332, 333, 334, 335 i 336	5. Negativne revalorizacije rezerve i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	110				
	VI. NERASPOREDJENI DOBITAK ILI GUBITAK (112+113-114-115)	111	948,700	768,631	0	
340	1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	112	768,631	686,614		
341	2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	113	180,069	82,017		
350	3. Gubitak ranijih godina	114				
351	4. Gubitak tekuće godine	115				
	VIII. UČEŠĆE KOJE NE OBEZBJEĐUJE KONTROLU	116				
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (118+122)	117	0	0	0	
	I. DUGOROČNA REZERVISANJA (119 do 121)	118	0	0	0	
404(dio)	1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	119				
400(dio)	2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku	120				
40, sem 400 i 404	3. Ostala dugoročna rezervisanja	121				
41	II. DUGOROČNE OBAVEZE (123+124)	122	0	0	0	
414, 415	1. Dugoročni krediti	123				
41 bez 414, 415	2. Ostale dugoročne obaveze	124		0		
498	C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	125	79,021	62,739		
495(dio)	D. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMIJENE DONACIJE	126	390,683	476,815		
	E. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (128+129)	127	279,736	262,885	0	
467	I KRATKOROČNA REZERVISANJA	128				
	II KRATKOROČNE OBAVEZE 130 do 137)	129	279,736	262,885	0	

422(dio), 423(dio), 424(dio), 425(dio), 426 i 429(dio)	1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije	130				
422(dio), 423(dio), 424(dio), 425(dio) i 429(dio)	2. Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija	131				
430	3. Primljeni avansi, depoziti i kaucije	132		3695	136563	
433 i 434	4. Obaveze prema dobavljačima	133		220,000	77,070	
439(dio)	5. Obaveze po menicama	134				
420 i 431	6. Obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima	135				
421 i 432	7. Obaveze prema ostalim povezanim licima	136				
	8. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze (138 do 142)	137		56,041	49,252	0
439(dio)	8.1. Ostale obaveze iz poslovanja	138				
45 i 46	8.2. Ostale kratkoročne obaveze	139			0	
47,48 osim 481	8.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	140		23,089	40,144	
481	8.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit	141		32,952	9,108	
427	8.5. Obaveze po osnovu sredstava namjenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno	142				
490, 491, 494, 495(dio), 496, 497 i 499	F. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	143				
				73,096	71,214	
	G. UKUPNA PASIVA (101+117+125+126+127+143)	144		3,399,886	3,270,934	0

Obrazac usklađen sa članom 4. Zakona o računovodstvu („Sl. list CG“, broj 032/16) i DIREKTIVOM 2013/34/EU

EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

U
Dana

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog iskaza

Odgovorno lice

Popunjiva pravno lice : Centar za ekotoksikološka ispitivanja d.o.o. Podgorica	
Matični broj 02908433	Šifra djelatnosti 7120
Popunjiva _____	

Naziv: Centar za ekotoksikološka ispitivanja d.o.o. Podgorica
Sjedište: Bulevar Šarla de Goła broj 2 Podgorica

ISKAZ O REZULTATU /BILANS USPJEHA/
u periodu od 01.01. do 31.12.2024. godine

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	-u EUR-	
				Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
60 i 61	1. Prihodi od prodaje - neto prihod	201		2,817,850	2,481,858
630 i 631	2. Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje	202			
62	3. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203			
	4. Ostali prihodi iz poslovanja (205 do 207)	204		271,443	244,000
64 i 65	a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	205		248,052	244,000
67, 691 i 692	b) Ostali prihodi iz poslovanja	206		23,391	0
68, sem 683 i 685	c) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine	207			
	5. Troškovi poslovanja (209+210)	208		1,071,016	969,550
50 i 51	a) Nabavna vrijednost prodate robe i troškovi materijala	209		488,427	369,759
53, 54(dio) i 55	b) Ostali troškovi poslovanja (amortizacija, rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	210		348,175	382,134
540	c) Amortizacija	210a		234,414	217,657
	6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (212+213)	211		1,767,736	1,658,067
52 (dio)	a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	212		1,356,446	1,241,940
	b) Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)	213		411,290	416,127
52 (dio)	1/ Troškovi poreza	214		106,103	93,281
52 (dio)	2/ Troškovi doprinosa za penzije	215		255,861	278,106
52 (dio)	3/ Troškovi doprinosa	216		49,326	44,740
	7. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske) (218+219)	217		0	0
580, 581, 582, 589 (dio)	a) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)	218			
584, 589 (dio)	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtno imovine (osim finansijske)	219			
57, 591 i 592	8. Ostali rashodi iz poslovanja	220		31,083	26,869
	I. Poslovni rezultat (201+202+203+204-208-211-217-220)	221		219,458	71,372
	9. Prihodi po osnovu učešća u kapitalu (223 do 225)	222		0	0
660 (dio)	a) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	223			
661 (dio)	b) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica	224			
669 (dio)	c) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu nepovezanih pravnih lica	225			
	10. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite) (227 do 229)	226		14,508	15,793
660 (dio)	a) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od matičnog i zavisnih pravnih lica	227			
661 (dio)	b) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od ostalih povezanih pravnih lica	228			
662 (dio), 663 (dio), 664 (dio), 669 (dio)	c) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica	229		14,508	15,793
	11. Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (231 do 233)	230		0	0
660 (dio)	a) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	231			
661 (dio)	b) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica	232			
662 (dio), 663 (dio), 664 (dio), 669 (dio)	c) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica	233			
	12. Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtno imovine (235-236)	234		0	0

683, 685	a) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtno imovine	235			
583, 585	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtno imovine	236			
	13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (238 do 240)	237		4,663	13,424
560	a) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	238			
561	b) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa drugim povezanim licima	239			
562, 563, 564, 569	c) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima	240		13,424	13,424
	II. Finansijski rezultat (222+226+230+234-237)	241		9,845	2,369
	III. Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (221+241)	242		229,303	73,741
690 – 590	IV. Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno	243			
	V. Rezultat prije oporezivanja (242+243)	244		229,303	73,741
	14. Poreski rashod perioda (246+247)	245		49,234	-8,276
721	1. Tekući porez na dobit	246		32,952	9,108
722	2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	247		16,282	-17,384
	15. Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (244-245)	248		180,069	82,017
	VI. BRUTO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (250 do 257)	249		0	0
330	1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme, nematerijalnih ulaganja i bioloških sredstava	250			
331	2. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu preračuna finansijskih izvještaja inostranog poslovanja	251			
332	3. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu ulaganja u vlasničke instrumente kapitala	252			
333	4. Promjene aktuarskih dobitaka i gubitaka po osnovu planova definisanih naknada aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada	253			
334	5. Promjene učešća u ostalom sveobuhvatnom rezultatu pridruženog društva	254			
335	6. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu instrumenata zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje	255			
336	7. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	256			
337	8. Ostale promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka	257			
	VII. ODLOŽENI PORESKI RASHODI ILI PRIHODI PERIODA U VEZI SA DRUGIM STAVKAMA REZULTATA /POVEZANIM SA KAPITALOM/	258			
	VIII. NETO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (249-258)	259		0	0
	IX. NETO SVEOBUH VATNI REZULTAT (248-259)	260		180,069	82,017
	X. ZARADA PO AKCIJI	261			
	1. Osnovna zarada po akciji	262			
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	263			
	XI. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRAVNOG LICA	264			
	XII. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA UČEŠĆIMA KOJI NE OBEZBEĐUJU KONTROLU	265			

Obrazac usklađen sa članom 4. Zakona o računovodstvu („Sl. list CG“ broj 052/16) i DIREKTIVOM 2013/34/EU EUROPSKOG

U
Dana

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog iskaza

MP

Odgovorno lice

NAPOMENE

UZ FINANSIJSKE ISKAZE

U skladu sa odredbama člana 27 stav 4 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica ("Službeni list Crne Gore", br. 139/22) donose se

POJEDNOSTAVLJENE NAPOMENE ZA MIKRO I MALA PRAVNA LICA ZA 2024. GODINU ZA PRAVNO LICE CETI

I OPŠTE INFORMACIJE O PRAVNOM LICU

Naziv pravnog lica: Centar za ekotoksikološka ispitivanja

Pravna forma pravnog lica: D.O.O.

Sjedište pravnog lica : Bulevar Šarla de Gola broj 2 Podgorica

Opis prirode poslovanja i glavnih aktivnosti:

7120 - Tehnička ispitivanja i analize

Naziv matičnog pravnog lica i krajnjeg vlasnika matičnog pravnog lica: Vlada Crna Gore

Podatak o prosječnom broju zaposlenih u toku izvještajnog perioda, na bazi stanja krajem svakog mjeseca: 84

II INFORMACIJE O USAGLAŠENOSTI FINANSIJSKIH ISKAZA SA NACIONALNIM PROPISIMA I MSFI

Finansijski iskazi za poslovnu 2024. godinu sastavljeni su shodno odredbama člana 11 Zakona o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 145/21 od 31.12.2021, 152/22 od 30.12.2022) kojim je propisano da *"Pravno lice dužno je da pripremi godišnje finansijske iskaze i konsolidovane iskaze sa stanjem na dan 31. decembra poslovne godine, odnosno na dan registracije statusnih promjena (spajanje, pripajanje, podjela) i na dan donošenja odluke o dobrovoljnoj likvidaciji pravnog lica"*.

Odredbama člana 5 Zakona o računovodstvu sastavljanje finansijskih iskaza vrši se po *"MRS, odnosno po MSFI, koje je objavio IASB i utvrdio i objavio organ državne uprave nadležan za poslove finansija, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova i koje je od odgovarajućeg organa IFAC dobilo pravo na prevod i objavljivanje"*.

Društvo primjenjuje sledeća podzakonska akta koja čine sastavni dio okvira za finansijsko izveštavanje:

- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica ("Službeni list Crne Gore", br. 011/20 od 06.03.2020, 139/21 od 29.12.2021, 013/22 od 04.02.2022, 139/22 od 16.12.2022),
- Pravilnik o Kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge i preduzetnike ("Službeni list Crne Gore", br. 011/20 od 06.03.2020) i
- Pravilnik o načinu i rokovima za vršenje popisa imovine i obaveza pravnog lica ("Službeni list Crne Gore", br. 126/22 od 18.11.2022).
-

Finansijski izveštaji su u svim svojim djelovima usklađeni sa svim relevantnim odredbama Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja i relevantnim zahtjevima zakonske i podzakonske regulative.

Pri sastavljanju i prikazivanju finansijskih izveštaja korišćeni su Međunarodni računovodstveni standardi i Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja usklađeni sa Obavještenjem Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore (broj 93-22 od 12.07.2022.godine).

Zvanična valuta u Crnoj Gori u kojoj su iskazane pozicije finansijskih iskaza je Euro (EUR).

Finansijske iskaze koji su sastavljeni u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja čine:

- 1. Iskaz o finansijskoj poziciji /bilans stanja/;**
- 2. Iskaz o ukupnom rezultatu /bilans uspjeha/;**
- 3. Iskaz o tokovima gotovine;**
- 4. Iskaz o promjenama na kapitalu;**
- 5. Računovod. politike i Napomene uz finansijske izveštaje.**

U skladu sa odredbama člana 6 Zakona o računovodstvu, o razvrstavanju pravnih lica, „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ d.o.o. Podgorica – u daljem tekstu CETI d.o.o. je razvrstan u **”malo pravno lice”**, jer je na dan 31.12.2024. godine ispunjavao dva od tri kriterijuma prema kojima se vrši razvrstavanje:

- Prema kriterijumu da je ukupan prihod na godišnjem nivou veći od 700.000€ a manji od 8.000.000 €;
- Prema kriterijumu da je ukupna aktiva veća od 350.000€ a manja od 4.000.000 €.

Prema odredbama člana 11 Zakona o računovodstvu, malo pravno lice je u obavezi da sastavlja i dostavlja sljedeće iskaze:

- 1. Iskaz o finansijskoj poziciji /bilans stanja/;**
- 2. Iskaz o ukupnom rezultatu /bilans uspjeha/;**
- 3. Statistički anex**
- 4. Pojednostavljene napomene uz finansijske iskaze**

U nastavku dajemo Napomene uz propisane finansijske iskaze.

III INFORMACIJA O KOREKCIJI POČETNOG STANJA PO OSNOVU GREŠKE I PROMJENA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Privredno društvo **CETI iz Podgorica u svojim finansijskim iskazima za poslovnu 2024. godinu** nije imalo korekcija početnog stanja po osnovu greške i promjene računovodstvenih politika.

IV INFORMACIJA O PRIMJENJENIM OSNOVAMA ZA VREDNOVANJE POZICIJA U PRIPREMI FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA

Osnove za vrednovanje pozicija finansijskog izvještaja obuhvataju osnove za vrednovanje ekonomskih pozicija koje čine Bilans stanja i Bilans uspjeha kao finansijske iskaze.

Odmeravanje je proces utvrđivanja monetarnih iznosa po kojima se elementi finansijskih izvještaja priznaju i knjiže u bilansu stanja i bilansu uspeha. To uključuje odabir konkretne osnove odmeravanja. Osnov odmeravanja koji je naše privredno društvo koristilo za 2023. godinu u pripremi svojih finansijskih izvještaja je istorijski trošak.

(a) **Istorijski trošak.** Imovina se evidentira u visine iznosa gotovine ili gotovinskih ekvivalenata koji je plaćen ili fer vrednosti nadoknade date za njihovo sticanje u momentu njihovog sticanja. Obaveze se evidentiraju po iznosu primljene nadoknade u zamenu za obavezu, ili u nekim okolnostima (na primer, porez na dobitak), u iznosu gotovine ili gotovinskog ekvivalenta za koji se očekuje da će biti plaćeni za izmirenje obaveze u toku redovnog poslovanja.

Društvo je usvojilo finansijski koncept kapitala u sačinjavanju svojih finansijskih izvještaja. U skladu sa finansijskim konceptom kapitala, kao što je investiran novac ili investirana kupovna moć, kapital je sinonim sa neto imovinom ili kapitalom entiteta. Održanje finansijskog kapitala. U skladu sa ovim konceptom, dobitak je jedino zarađen ako finansijski (ili novčani) iznos neto imovine na kraju perioda prevazilazi finansijski (ili novčani) iznos neto imovine na početku perioda, nakon izuzeća svake raspodele prema ili uplata od strane vlasnika u toku perioda.

Priznavanje imovine

Imovina se priznaje u bilansu stanja kada je priliv budućih ekonomskih koristi u entitet vjerovatan, i kada imovina ima cenu koštanja ili vrednost koja se može pouzdano odmeriti.

Imovina se ne priznaje u bilansu stanja kada je nastao rashod za koji se smatra malo vjerovatnim da će rezultirati prilivom ekonomskih koristi u entitet nakon tekućeg obračunskog perioda. Umesto toga, takva transakcija rezultira u priznavanju rashoda u bilansu uspjeha. Takav tretman ne implicira da namjera rukovodstva u pravljenju rashoda nije bila da se generišu buduće ekonomske koristi za entitet, niti da je rukovodstvo bilo obmanuto. Jedina implikacija jeste da je stepen neizvesnosti da će ekonomske koristi priticati u entitet posle tekućeg obračunskog perioda nedovoljan da opravda priznavanje imovine.

Priznavanje obaveza

Obaveza se priznaje u bilansu stanja kada je vjerovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi biti posledica izmirenja sadašnje obaveze i kada se iznos po kome će se izmirenje izvršiti može pouzdano odmeriti. U praksi, obaveze po ugovorima koje su jednako proporcionalno neizvršene (na primer, obaveze za naručene zalihe koje još uvek nisu primljene) generalno se ne priznaju kao obaveze u finansijskim izveštajima. Međutim, takve obaveze mogu ispuniti definiciju obaveze i, pod uslovom da su kriterijumi priznavanja ispunjeni u datim okolnostima, mogu se kvalifikovati za priznavanje. U takvim okolnostima, priznavanje obaveze zahtijeva i priznavanje sa njom povezane imovine ili rashoda.

Priznavanje prihoda

Prihod se priznaje u bilansu uspjeha kada nastane povećanje budućih ekonomskih koristi, povezano sa povećanjem imovine ili smanjenjem obaveza, i koje može pouzdano da se odmjeri. To faktički znači da se priznavanje prihoda odvija podudarno sa priznavanjem povećanja imovine ili smanjenja obaveza (na primer, neto povećanje imovine koje proističe iz prodaje robe ili usluga, ili smanjenje obaveza koje proističe iz otpusta duga).

Procedure koje se uobičajeno usvajaju u praksi za priznavanje prihoda, na primer zahtjev da prihod treba da je zarađen, predstavljaju primenu kriterijuma priznavanja iz ovog Konceptualnog okvira. Takve procedure su generalno usmjerene na ograničenje priznavanja prihoda za one stavke koje se mogu pouzdano odmjeriti i koje imaju dovoljan stepen izvjesnosti.

Priznavanje rashoda

Rashodi se priznaje u bilansu uspjeha kada nastane smanjenje budućih ekonomskih koristi, povezano sa smanjenjem imovine ili povećanjem obaveza, i koje može pouzdano da se odmjeri. To faktički znači da se priznavanje rashoda odvija podudarno sa priznavanjem povećanja obaveza ili smanjenja imovine.

Rashodi se priznaju u bilansu uspjeha na osnovu direktne povezanosti između nastalih troškova i realizacije pojedinačnih stavki prihoda. Taj proces, koji se uobičajeno naziva uparivanjem rashoda sa prihodima, sastoji se od istovremenog ili kombinovanog priznavanja prihoda i rashoda koji rezultiraju direktno odnosno zajednički iz iste transakcije ili drugog događaja; na primer, različite komponente rashoda koje čine troškove prodane robe se priznaju istovremeno za prihodima po osnovu prodaje robe. Međutim, primjena koncepta uparivanja u skladu sa ovim Konceptualnim okvirom ne dozvoljava priznavanje stavki u bilansu stanja koje ne ispunjavaju definiciju imovine ili obaveza.

Kada se očekuje nastanak ekonomskih koristi tokom nekoliko obračunskih perioda i kada je moguće uspostaviti vezu sa prihodima samo u opštem ili indirektnom smislu, onda se rashodi priznaju u bilansu uspjeha na osnovu sistematičnih i racionalnih procedura alokacije. To je često neophodno u priznavanju rashoda povezanih sa korišćenjem imovine kao što su nekretnine, postrojenja, oprema, gudvil, patenti i robne marke; u takvim slučajevima rashod se naziva amortizacijom. Takve procedure alokacije imaju za cilj priznavanje rashoda u obračunskim periodima u kojima se ekonomske koristi povezane sa takvim stavkama troše ili prestaju da postoje.

Rashod se priznaje u bilansu uspjeha odmah kada rashod ne proizvodi bilo kakve buduće ekonomske koristi ili kada, u meri u kojoj je to slučaj, buduće ekonomske koristi se ne kvalifikuju, odnosno prestanu da se kvalifikuju za priznavanje u bilansu stanja kao imovina.

Rashod se takođe priznaje u bilansu uspjeha u onim slučajevima kada obaveza nastane bez priznavanja imovine, kao u slučaju nastanka obaveze u vezi sa garancijom za proizvode.

V INFORMACIJA O RAČUNOVODSTVENIM POLITIKAMA, KOJE SU ODABRANE I PRIMJENJENE NA ZNAČAJNE POSLOVNE PROMJENE I DOGAĐAJE

Izdvojeno iz Računovodstvenih politika :

Nekretnine, postrojenja i oprema

Član 22.

Nekretnine, postrojenja i oprema su materijalne stavke koje se drže za upotrebu u poslovne svrhe od kojih se očekuju buduće ekonomske koristi u periodu dužem od jednog obračunskog perioda.

Njihovo priznanje se vrši kada se ispune sledeći uslovi:

1. postoji izvjesnost priliva budućih ekonomskih koristi povezanih sa datim sredstvom u periodu dužem od godinu dana i
2. nabavna vrijednost/ cijena koštanja datog sredstva se može pouzdano odmeriti.

Alat se evidentira na računu –Ostale nekretnine, postrojenja i oprema, procijenjeni korisni vijek trajanja mu je pet godina, a amortizuje se uz primjenu linearnog metoda.

Vrednovanje prilikom početnog priznavanja

Kada su nekretnine, postrojenja i oprema pribavljeni:

- kupovinom, početno priznanje se radi u visini nabavne cijene; fakturna cijena, umanjena za popuste i rabate, uvećana za zavisne troškove nabavke,
- sopstvenom proizvodnjom, početno priznanje se radi u visini cijene koštanja, a kada je cijena koštanja veća od neto prodajne cijene, priznavanje se radi po neto prodajnoj cijeni,
- razmjenom, početno priznanje se radi u visini fer vrijednosti primljenog sredstva, a ako se ona ne može utvrditi, vrednovanje se vrši u visini fer vrijednosti datog sredstva u razmjenju, ako se i ona ne može utvrditi, vrednovanje se vrši u visini knjigovodstvene vrijednosti sredstva datog u razmjenju,
- razmjenom putem finansijskog lizinga, početno priznanje se radi kao sredstva i obaveze u iznosu koji je na početku lizinga jednak fer vrijednosti ili sadašnjoj vrijednosti minimalnih rata plaćanja ukoliko je ova vrijednost niža.

Naknadna ulaganja

Naknadna ulaganja koja imaju za posledicu poboljšanje kvaliteta sredstava po osnovu koga se očekuje priliv budućih ekonomskih koristi /veći obim proizvodnje, veći kapacitet sredstava, produžetak korisnog vijeka trajanja sredstva, povećanje produktivnosti, smanjenje troškova proizvodnje/ uvećavaju nabavnu vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme.

Ulaganja koja imaju karakter tekućeg održavanja nekretnina, postrojenja i opreme predstavljaju rashod perioda u kom su nastala.

Rezervni djelovi nekretnina, postrojenja i opreme koji ispunjavaju opšte uslove priznavanja, a koji se mijenjaju u periodu dužem od tri godine uvećavaju nabavnu vrijednost sredstva, uz obavezu isknjižavanja sadašnje vrijednosti zamijenjenog dijela.

Ulaganja u detaljnu kontrolu postrojenja u proizvodnom pogonu koja se vrši na svake tri godine, uvećavaju nabavnu vrijednost proizvodnog pogona, uz obavezu isknjižavanja sadašnje vrijednosti iznosa koji se odnosi na prethodnu kontrolu.

Vrednovanje nakon početnog priznavanja

Član 23.

Nakon početnog priznavanja stavke nekretnina se vrednuju po metodu revalorizacije. Procjena vrijednosti nekretnina vrši se uvijek kada se dogodi odstupanje fer vrijednosti u odnosu na sadašnju knjigovodstvenu vrijednost u materijalno značajnom iznosu, a ukoliko takvih odstupanja nema procjena se vrši u periodu od tri godine.

Vrednovanje nakon početnog priznavanja za postrojenja vrši se po metodu nabavne vrijednosti, odnosno postrojenja se vrednuju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ukupnu obračunatu amortizaciju i eventualne gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti.

Oprema se nakon početnog priznavanja vrednuje po metodu revalorizacije. Procjena vrijednosti opreme vrši se uvijek kada dođe do odstupanja fer vrijednosti u odnosu na sadašnju knjigovodstvenu vrijednost u materijalno značajnom iznosu, a ukoliko takvih odstupanja nema procjena se vrši u periodu od četiri godine.

Revalorizaciona rezerva nastala po osnovu revalorizacije neke stavke nekretnina, postrojenja i opreme prenosi se u neraspoređenu dobit u momentu otuđenja te stavke, a najkasnije na datum sastavljanja finansijskih izvještaja za period u kome je stavka otuđena.

Umanjenje vrijednosti i amortizacija

Član 24.

Ako na datum bilansa stanja postoje pokazatelji da je došlo do umanjenja vrijednosti neke stavke nekretnina, postrojenja i opreme, vrši se procjena njene nadoknadive vrijednosti. Kada je nadoknadiva vrijednost stavke manja od njene knjigovodstvene vrijednosti, evidentira se gubitak od umanjenja vrijednosti, najprije smanjenjem revalorizacionih rezervi/ako su formirane za tu stavku/, zatim na teret rashoda perioda /ako nijesu formirane rezerve, odnosno ako se vrednovanje nakon početnog priznavanja za tu stavku vrši primjenom metoda nabavne vrijednosti/.

Ako na datum bilansa stanja postoje pokazatelji da prethodno priznato umanjenje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme više ne postoji ili postoji u manjem iznosu nego što je priznato, vrši se ponovna procjena nadoknadive vrijednosti i svođenje knjigovodstvene vrijednosti na nadoknadivu vrijednost, pri čemu se gubitak od umanjenja vrijednosti u ranijim periodima priznaje kao prihod.

Obračun amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme koji započinje prvog dana narednog mjeseca u odnosu na datum pribavljanja, vrši se tako što se osnovica za obračun amortizacije /nabavna vrijednost uvećana za moguće troškove demontaže i dovođenja terena u prvobitno stanje, a umanjena za ostatak vrijednosti/ množi stopom za obračun amortizacije.

Ostatak vrijednosti-rezidualna vrijednost sredstava je procijenjeni iznos koji bi bio primljen danas ako bi sredstvo bilo otuđeno, poslije umanjenja za procijenjene troškove prodaje, uz pretpostavku da je sredstvo već na kraju svog korisnog vijeka trajanja. Ako je procijenjena rezidualna vrijednost materijalno beznačajna smatra se da je ona jednaka nuli. Rezidualnu vrijednost sredstava na datum njihove nabavke procjenjuje komisija koju imenuje direktor poslovnog društva. Procijenjeni korisni vijek i rezidualna vrijednost po potrebi se preispituju i usklađuju.

Stopa za obračun amortizacije se utvrđuje na osnovu procijenjenog vijeka trajanja tako što se podijeli broj 100 sa korisnim procijenjenim vijekom trajanja. Amortizacija se obračunava

primjenom linearnog metoda za sredstva koja se koriste na uobičajeni način i uobičajenom dinamikom.

Za sredstva čiji način korišćenja odstupa od uobičajenog /sredstva funkcionalno povezana sa sredstvima koja nijesu pribavljena pa se ne koriste ili za sredstva koja su se koristila u tri smjene pa prelaze na korišćenje u jednu ili dvije smjene/, treba da se odredi poseban metod za obračun amortizacije sredstava, a obavijest o tome se stavlja na znanje uz prikaz stopa za obračun amortizacije i rezidualne vrijednosti pojedinačnih nekretnina, postrojenja i opreme.

Obračun amortizacije prestaje kada se stavka nekretnine, postrojenja i opreme isknjiži, kao i kada se ona reklasifikuje kao stalno sredstvo namijenjeno prodaji.

Nekretnine i oprema isknjižavaju se iz poslovnih knjiga u momentu otuđenja ili kad se trajno povuku iz upotrebe, a od njihovog rashodovanja se ne očekuju nikakve buduće ekonomske koristi.

Dobici ili gubici koji nastaju povlačenjem nekog sredstva iz upotrebe ili njegovim rashodovanjem priznaju se kao prihod ili rashod u periodu u kom su nastali.

Za nekretnine, postrojenja i opremu koriste se sledeći vijek upotrebe i stope amortizacije:

r.br.	OPIS	Korisni vijek trajanja(u godinama)	Stopa amortizacije u %
1.	Građevinski objekti	40	2.5%
2a.	Oprema za obavljanje osnovne djelatnosti Centra -Bazična laboratorijska oprema	15	6,67%
2b.	Oprema za obavljanje osnovne djelatnosti Centra -Ostala Laboratorijska oprema	10	10%
2c.	Oprema za obavljanje osnovne djelatnosti Centra -Ostala oprema	5	20%
3.	Oprema za klimatizaciju	10	10%
4.	Računarska i telekomunikaciona oprema	5	20%
5.	Kancelarijski namještaj i oprema	20	5%
6.	Elektro oprema(agregat,UPS uređaji i sl.)	10	10%
7.	Motorna vozila	10	10%

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme vrši se primjenom proporcionalnog metoda.

Investicione nekretnine

Član 25.

Investiciona nekretnina je imovina /zemljište i građevinski objekat ili dio građevinskog objekta/ koju posjeduje vlasnik ili zakupac po osnovu finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnine ili povećanja vrijednosti kapitala.

Kada se u okviru jedne nekretnine jedan njen dio koristi u poslovne svrhe, a drugi dio za iznajmljivanje, ili pak nema namjenu u poslovnom procesu, ukoliko se dio /ili djelovi/ koji se ne koriste u poslovne svrhe mogu prodati /ili iznajmiti u formi finansijskog lizinga/ kao zasebna cjelina, postoje uslovi da se ti djelovi klasifikuju kao investicione nekretnine.

Investicione nekretnine početno se priznaju po nabavnoj vrijednosti koja podrazumijeva nabavnu cijenu uvećanu za sve zavisne troškove nabavke i umanjenu za bilo kakve trgovinske rabate ili popuste.

Investicione nekretnine izgrađene u sopstvenoj režiji početno se priznaju u visini cijene koštanja.

U slučaju zamjene određenih djelova investicione nekretnine, sadašnja vrijednost zamijenjenih djelova se isknjižava iz nabavne vrijednosti investicione nekretnine, a nabavna vrijednost investicione nekretnine uvećava se za iznos nabavne vrijednosti novog dijela.

Naknadna ulaganja se priznaju u nabavnu vrijednost investicione nekretnine samo kada se po osnovu njih očekuju prilivi budućih ekonomskih koristi. Troškovi tekućeg održavanja se ne uključuju u nabavnu vrijednost investicione nekretnine, već se priznaju kao rashod perioda.

Vrednovanje svih investicionih nekretnina nakon početnog priznavanja se vrši po metodu fer vrijednosti, pa se u skladu sa tim ne vrši obračun amortizacije, niti se za njih sprovodi test po osnovu obezvrijeđenja.

Procjenu fer vrijednosti vrši komisija koju odredi Upravni odbor, uvijek kada se uoče materijalno značajna odstupanja fer vrijednosti u odnosu na knjigovodstvenu vrijednost investicionih nekretnina, kao i neposredno prije sastavljanja finansijskih izvještaja.

Fer vrijednost treba da odražava trenutno stanje na tržištu i okolnosti na dan sastavljanja bilansa stanja. Ukoliko na tržištu nema dostupnih cijena za datu tržišnu nekretninu, prilikom procjene vrijednosti se koriste podaci o cijenama nekretnina sličnih obilježja na istoj lokaciji, zatim cijene iz bliske prošlosti ili, procjena projekcije očekivanog budućeg novčanog toka po osnovu posjedovanja investicione nekretnine. Uz dokumente o procjeni procjenitelj treba da priloži dokumenta o načinu utvrđivanja fer vrijednosti investicione nekretnine.

Pozitivno usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti sa fer vrijednošću investicione nekretnine, evidentira se kao prihod, a ukoliko je negativno kao rashod.

Drugi način

Vrednovanje investicionih nekretnina nakon početnog priznavanja vrši se po metodu nabavne vrijednosti.

Obračun amortizacije za investicione nekretnine koje se izdaju u zakup vrši se uz primjenu linearnog metoda i stope od 5% na godišnjem nivou.

Obračun amortizacije za investicione nekretnine koje su pribavljene radi uvećanja kapitala, odnosno nemaju određenu namjenu korišćenja, vrši se uz primjenu funkcionalnog metoda i početne stope od 1,5% na godišnjem nivou.

U toku poslovne godine vrši se povremeno preispitivanje metoda i stope za obračun amortizacije investicionih nekretnina, i u skladu sa objektivnim okolnostima i podacima o promjeni načina i dinamike korišćenja investicionih nekretnina, vrše se izmjene.

Investiciona nekretnina se preknjižava na druge oblike imovine kada dođe do promjene njene namjene, na osnovu knjigovodstvene isprave koja dokazuje navedenu promjenu.

Investiciona nekretnina se isknjižava iz evidencije kada dođe do njenog otuđenja ili kada se ne očekuju buduće ekonomske koristi od njenog otuđenja. Prihodi ili rashodi koji nastanu po

osnovu otuđenja /koji se utvrđuju kao razlika između neto primitka po otuđenju i knjigovodstvene vrijednosti nekretnine/ priznaju se u periodu u kome su nastali.

Potraživanja po osnovu prodaje i razmijenjene investicione nekretnine se početno vrednuju u visini njene fer vrijednosti.

Nadoknade od trećih strana povodom oštećenja ili uništenja investicione nekretnine priznaju se kao prihodi u času priznavanja potraživanja po navedenom iznosu.

Sredstva koja se koriste u formi finansijskog lizinga

Član 26.

Prilikom početnog priznavanja predmet finansijskog lizinga se priznaje kao sredstvo u visini njegove nabavne vrijednosti i kao dugoročna obaveza u visini glavnice duga.

Elementi nabavne vrijednosti sredstva uzetog u finansijski lizing su vrijednost predmeta lizinga i drugi direktni troškovi koji se mogu direktno pripisati transakciji lizinga, kao što su transportni troškovi, troškovi odobrenja zahtjeva, troškovi montaže, troškovi pravne pomoći i sl.

Lizing naknada /kamata/ se priznaje kao finansijski rashod u toku trajanja ugovora o lizingu

Amortizacija opreme pribavljene putem ugovora o finansijskom lizingu vrši se u skladu sa politikom amortizacije sredstava koja se koriste u poslovne svrhe, a u vlasništvu su.

Biološka sredstva

Član 27.

Biološko sredstvo se odmjerava prilikom početnog priznavanja i na datum svakog bilansa stanja po fer vrijednosti umanjenoj za procijenjene troškove prodaje, osim u slučaju kada se fer vrijednost ne može pouzdano utvrditi.

Fer vrijednost se utvrđuje:

- na osnovu tržišne cijene iz posljednje transakcije, pod uslovom da nije bilo značajne promjene ekonomskih okolnosti od datuma te razmjene do datuma bilansa stanja,
- na osnovu tržišne cijene za slična sredstva sa prilagođavanjem održavanju razlika,
- na osnovu opštih pokazatelja djelatnosti /vrijednost voćnjaka izražena po gajbi i vrijednost stada izražena po kilu mesa/.

Kada se prilikom početnog priznavanja ne može pouzdano utvrditi fer vrijednost bioloških sredstava, ta sredstva se odmjeravaju po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za moguću amortizaciju i umanjenoj za moguće gubitke od obezvrijeđenja.

Poljoprivredni proizvodi se u času ubiranja uvijek vrednuju po njihovoj fer vrijednosti, umanjenoj za troškove prodaje.

Stoka se odmjerava po tržišnoj vrijednosti umanjenoj za procijenjene troškove prodaje. Fer vrijednost žive stoke utvrđuje se na osnovu tržišnih cijena žive stoke približnih vrijednosti, rase i genetskih karakteristika.

Troškovi prodaje ne obuhvataju transport i druge troškove dopreme do tržišta.

Mlijeko se početno odmjerava po fer vrijednosti umanjenoj za procijenjene troškove prodaje, u vrijeme muže. Fer vrijednost mlijeka se utvrđuje na osnovu tržišnih cijena lokalnog tržišta.

Obračun amortizacije osnovnog stada koja se vrši u slučaju kada nije moguće utvrditi fer vrijednost, pa se kao osnova za vrednovanje utvrđuje nabavna vrijednost, vrši se primjenom stope od 20%, uz upotrebu linearnog metoda.

Osnovicu za obračun amortizacije predstavlja nabavna vrijednost, umanjena za procijenjenu vrijednost koja će se postići prodajom osnovnog stada po isteku njegovog korisnog vijeka trajanja /klanična vrijednost mesa/.

Stalna sredstva namijenjena prodaji i prestanak poslovanja određenih pogona

Član 28.

Stalna sredstva namijenjena prodaji mogu da imaju oblik: pojedinačnog stalnog sredstva ili grupe sredstava raspoložive za prodaju /sredstva i sa njima direktno povezane obaveze, koja treba da budu otuđena u istoj poslovnoj razmjeni.

Klasifikacija stalnih sredstava u sredstva namijenjena prodaji se vrši ako su ispunjeni sledeći uslovi:

- sredstvo je raspoloženo za trenutnu prodaju,
- sredstvo je predstavljeno pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takvih sredstava,
- sredstvo je aktivno prisutno na tržištu,
- sačinjen plan aktivnosti u vezi sa prodajom sredstva,
- očekuje se prodaja sredstva u roku od godine dana.

Vrednovanje stalnih sredstava i grupa sredstava raspoloživih za prodaju vrši se po nižoj od sledeće dvije vrijednosti:

- knjigovodstvena vrijednost,
- fer vrijednost umanjena za troškove prodaje /kada se očekuje da će prodaja nastupiti u periodu dužem od godinu dana, troškovi prodaje se obračunavaju po njihovoj sadašnjoj vrijednosti/.

Stalna sredstva namijenjena prodaji pribavljena putem poslovne kombinacije vrednuju se po njihovoj fer vrijednosti.

Nakon početnog priznavanja vrši se usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti sa fer vrijednošću stalnih sredstava namijenjenih prodaji, kao i usklađivanje ako dođe do obezvrijeđenja sredstava, u smislu pada nadoknadive vrijednosti. Rezultat ovih usklađivanja se evidentira na prihodima, odnosno rashodima.

Za stalna sredstva namijenjena prodaji ne vrši se obračun amortizacije.

Ako se vrši promjena plana prodaje, u smislu prestanka klasifikacije sredstva kao stalno sredstvo namijenjeno prodaji, preknjižavanje sredstava sa računa stalna sredstva namijenjena prodaji na drugi odgovarajući račun /u skladu sa knjigovodstvenom ispravom koja dokazuje promjenu namjene sredstva/ po nižoj od sledeće dvije vrijednosti:

- knjigovodstvena vrijednost, prije nego što je sredstvo klasifikovano kao sredstvo namijenjeno prodaji, usklađeno sa svakom depresijacijom koja bi bila priznata da se ono i dalje drži kao sredstvo namijenjeno prodaji;
- nadoknadiva vrijednost na datum prestanka klasifikovanja kao sredstvo namijenjeno prodaji.

Poslovanja koja prestaju

Prestanak poslovanja dijela preduzeća, odnosno poslovanje koje prestaje, javlja se u sledećim okolnostima:

- prestanak poslovanja jedne proizvodne linije-napuštanje posla,
- prestanak poslovanja jedne geografske cjeline-povlačenje sa terena,
- prestanak poslovanja poslovnica.

U vezi sa prestankom poslovanja, učinci prestanka poslovanja se kao podaci prikazuju u bilansu uspjeha, odvojeno od učinaka poslovanja djelova koji nastavljaju sa svojom poslovnom aktivnošću.

Finansijska sredstva

Član 29.

Finansijsko sredstvo obuhvata:

- gotovinu,
- ugovorno pravo na primanje gotovine ili drugo finansijsko sredstvo od drugog društva,
- ugovorno pravo na razmjenu finansijskih sredstava sa drugim društvom pod uslovima koji su moguće povoljni,
- vlasnički instrument /instrument kapitala/ drugog društva.

Priznavanje

Sva finansijska sredstva priznaju se u bilansu stanja, uključujući i izvedene finansijske instrumente, odnosno derivate, u trenutku kada društvo postane ugovorna strana ugovora na osnovu koga je nastalo to finansijsko sredstvo.

Hartije od vrijednosti se pri početnom priznavanju klasifikuju kao:

- hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha,
- hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja,
- hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju.

Početno vrednovanje

Prilikom početnog priznavanja finansijska sredstva se odmjeravaju po njihovoj fer vrijednosti uvećanoj, u slučaju finansijskog sredstva koje se ne odmjerava po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju tog finansijskog sredstva.

Vrednovanje nakon početnog priznavanja

Nakon početnog priznavanja i odmjeravanja, sva finansijska sredstva se odmjeravaju po fer vrijednosti, osim sredstava sa fiksnim rokom dospelja:

- krediti i potraživanja koja se ne čuvaju za razmjenu,
- investicije koje se čuvaju do dospelja,
- finansijska sredstva koja nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i čija fer vrijednost ne može biti pouzdano izmjerena.

Finansijska sredstva koja su navedena kao izuzeci nakon početnog odmjeravanja, vrednuju se na osnovu amortizovanog troška korišćenjem metoda efektivne kamatne stope.

Knjigovodstvena vrijednost hartija od vrijednosti kroz bilans uspjeha i hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju se obavezno prije sastavljanja finansijskih izvještaja usklađuje sa njihovom tržišnom vrijednošću. Pri tome se naznačeno usklađivanje za hartije od vrijednosti kroz bilans uspjeha vrši priznavanjem prihoda ili rashoda, dok se za hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju usklađivanje vrši preko odgovarajućih računa revalorizacionih rezervi. Kada se hartije od vrijednosti klasifikovane kao hartije od vrijednosti, namijenjene prodaji, prodaju, ispravke priznate na računima revalorizacionih rezervi /u tekućem i predhodnim periodima/ se priznaju na rashode odnosno prihode.

Svaka razlika između amortizovanog troška i knjigovodstvene vrijednosti bilo kog finansijskog sredstva na datum bilansa stanja direktno se priznaje kao prihod ili rashod perioda u kom je nastala.

U slučaju da se donese odluka da se investicije koje se drže do dospelja /obveznice, blagajnički zapisi, komercijalni zapisi, eskontovane mjenice i sl./ prodaju prije njihovog roka dospelja, cijela kategorija datog ulaganja se reklasifikuje kao hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju.

Umanjenje vrijednosti finansijskog sredstva obavezno se ispituje prije sastavljanja bilansa stanja. Procjena objektivnih dokaza se zasniva na sledećim činjenicama:

- značajne finansijske teškoće društva,
- prekid ugovora /neplaćanje glavnice i kamate/,
- visoke vjerovatnoće stečaja,
- nestanak sa aktivnog tržišta finansijskih sredstava,

- prethodno iskustvo koje ukazuje da cjelokupna nominalna vrijednost sredstva, neće biti nplaćena.

Nadoknativa vrijednost se utvrđuje diskontovanjem očekivanih novčanih tokova. Umanjenje vrijednosti se vrši kada je nadoknativa vrijednost manja od knjigovodstvene vrijednosti.

Učešća u kapitalu drugih pravnih lica

Član 30.

Ulaganja u zavisna pravna lica /koja obezbjeđuju preko 50% upravljačkih prava / i pridružena pravna lica /koja obezbjeđuju od 20-50% upravljačkih prava/ obuhvataju se metodom nabavne vrijednosti, što podrazumijeva da se ova ulaganja prikazuju po trošku pribavljanja bez mogućnosti promjene njihove vrijednosti povodom ostvarenih rezultata u zavisnom odnosno pridruženom pravnom licu, povodom promjene revalorizacionih rezervi u pravnom licu u koje je vršeno ulaganje ili povodom nekog drugog osnova.

Ulaganja u zavisna i pridružena pravna lica se obavezno neposredno prije sastavljanja finansijskih izvještaja testiraju na obezvrijeđenje u smislu primjene MRS-36 Umanjenje vrijednosti imovine.

Ulaganja u ostala pravna lica /koja obezbjeđuju manje od 20% upravljačkih prava/ vrednuju se po njihovoj fer vrijednosti uz usklađivanje knjigovodstvene i fer vrijednosti kroz prihode, odnosno rashode, ili na računima revalorizacionih rezervi, u zavisnosti od njihove početne klasifikacije, kao hartije od vrijednosti kroz bilans uspjeha ili kao hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju. Za ova učešća se ne sprovodi test obezvrijeđenja u smislu primjene MRS-36, već se njihovo usklađivanje vrši putem usklađivanja knjigovodstvene vrijednosti sa fer vrijednošću, koja može biti veća ili niža.

Zalihe

Član 31.

Zalihe su sredstva u obliku materijala ili pomoćnih sredstava koja se troše u procesu proizvodnje ili prilikom pružanja usluga. Zalihe obuhvataju:

1. osnovni materijal: hemikalije,
2. pomoćni materijal,
3. stakleno laboratorijsko posuđe, pribor i druge proizvode koji se koriste u procesu pružanja usluge/aktivnosti laboratorije.

Zalihe materijala, računovodstveno se obuhvataju u skladu sa MRS2 Zalihe

Vrednovanje zaliha prilikom njihovog pribavljanja

Član 32.

Zalihe se u času pribavljanja vrednuju u visini niže od sledeće dvije vrijednosti:

- troškova pribavljanja zaliha ili
- neto prodajna cijena zaliha u času njihovog pribavljanja

Za zalihe robe i materijala troškovi pribavljanja čine: fakturna vrijednost, i direktni zavisni troškovi nabavke. Trgovački popusti i rabati umanjuju fakturnu vrijednost.

Fakturna vrijednost se utvrđuje na osnovu iznosa sadržanog u fakturi dobavljača. Ukoliko dobavljač ne dostavi fakturu, kalkulacija u vezi sa obračunom vrijednosti zaliha se sačinjava na bazi ugovorene cijene, pri čemu neposjedovanje fakture ne može da bude uzrok kašnjenja izrade kalkulacije koja se sačinjava pri zaduživanju veleprodajnog ili maloprodajnog objekta robom.

Zavisne troškove nabavke čine sledeći direktni troškovi:

- uvozne dažbine i porezi /osim iznosa koji mogu da se povrate, kao što je ulazni PDV/,
- troškovi prevoza zaliha, u visini ispostavljene fakture prevoznika; u slučaju sopstvenog prevoza sačinjava se kalkulacija cijene koštanja internog prevoza koja obuhvata

amortizaciju i troškove održavanja prevoznog sredstva, zarade i druga primanja zaposlenih koji opslužuju prevozno sredstvo, gorivo, osiguranje i druge troškove. Ova cijena koštanja ne uključuje ostvarenu dobit i ne treba da bude veća od uobičajene cijene za sličan prevoz,

- manipulativni troškovi; troškovi utovara i istovara,
- drugi troškovi koji se mogu direktno pripisati nabavci; posrednički troškovi, špediterski troškovi, troškovi osiguranja zaliha u prevozu i slični troškovi nastali u cilju dovođenja zaliha na željenu lokaciju i u željeni oblik.

Zalihe gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje vrednuju se u visini troškova pribavljanja, odnosno cijene koštanja ili u visini neto prodajne cijene, ako je niža.

Cijenu koštanja čine;

- troškovi direktnog materijala,
- troškovi direktnog rada,
- indirektni, odnosno opšti proizvodni troškovi.

U vrijednost zaliha gotovih proizvoda se ne uključuju, već predstavljaju rashode perioda u kome su nastali sledeći troškovi:

- opšti administrativni troškovi,
- troškovi amortizacije i održavanja neproizvodnih stalnih sredstava,
- troškovi kamate, osim u slučaju primjene alternativnog postupka naznačenog u MRS 23, kod izgradnje ili proizvodnje zaliha,
- troškovi; marketinga, reklame, prodaje, distribucije i reprezentacije,
- troškovi neuobičajeno velikog otpisa otpadnog materijala, rada ili drugih proizvodnih troškova,
- troškovi članarina,
- troškovi istraživanja,
- troškovi razvoja, osim kada se ti troškovi odnose na dizajn ili konstrukciju predmeta namijenjenih prodaji.

Fiksni opšti troškovi se raspoređuju na jedinice proizvodnje samo prema normiranom kapacitetu, a iznos nastalih fiksnih troškova iznad normiranih tereti troškove perioda.

Za utvrđivanje troškova koji ulaze u vrijednost zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje koriste se:

- metod radnih naloga, kod pojedinačne proizvodnje, kao i kod proizvodnje za poznatog kupca /grafička industrija, brodogradnja, mašinska industrija, industrija namještaja, filmska industrija, računovodstvene usluge i sl./, gdje se radnim nalogom navodi direktan rad, direktan materijal, indirektan trošak, ključ primijenjen za njegovo dodjeljivanje i iznos troška po jedinici,
- metod procesa, pri čemu se utvrđuju ukupni troškovi jedne faze proizvodnje za sve proizvedene jedinice /koristi se pri masovnoj proizvodnji u industriji cementa, građevinskog materijala, gasa, električne energije, žitarica i sl./.

U slučaju kada je neto prodajna cijena zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda niža od njihove cijene koštanja, vrši se prilagođavanje vrijednosti do neto prodajne cijene.

Neto prodajna cijena predstavlja procijenjenu prodajnu cijenu, umanjenu za troškove prodaje i troškove dovršenja /kod nedovršene proizvodnje/.

Zalihe usluga čine direktni troškovi i indirektni troškovi nastali u vezi sa pružanjem usluga. Direktni troškovi usluga su direktni troškovi, za rad osoblja koje direktno učestvuje u pružanju usluga, direktni troškovi materijala i ostali direktni troškovi, kao što je angažovanje spoljnih stručnjaka i slično. Indirektni troškovi usluga su troškovi pomoćnog materijala, energije utrošene za pružanje usluge, amortizacija i održavanje opreme koja učestvuje u izvršenju usluga, troškovi nadzornog osoblja i slično.

Vrednovanje zaliha prilikom njihovog utroška, odnosno realizacije

Član 33.

Za vrednovanje trošenja zaliha u proizvodnji koristi se FIFO metod /prva ulazna cijana – prva izlazna cijena/ pod pretpostavkom da je prirodan tok kretanja robe identičan fizičkom kretanju robe u uslovima stabilnog poslovanja.

Za vrednovanje zaliha robe koristi se metod prosječnih ponderisanih cijena.

Za vrednovanje specifičnih vrsta zaliha robe vrši se posebno prepoznavanje troška takvih zaliha, što znači da se svakom predmetu zaliha /starine, umjetička dijela, skupi i rijetki predmeti namijenjeni za poseban projekat i slično/ pripisuje određena cijena koja ga prati, i prilikom utroška tog predmeta uračunava se ta određena cijena.

Smanjenje vrijednosti zaliha vrši se kada je neto prodajna cijena manja od cijene koštanja ili nabavne cijene zaliha.

Smanjenje vrijednosti zaliha vrši se i u slučaju djelimičnog gubljenja kvalitetnih svojstava zaliha, na osnovu predloga komisije koja je izvršila popis i zaključila nađeno stanje.

Nivelacija cijena zaliha robe vrši se u smislu povećanja ili smanjenja cijena, pri čemu se za te potrebe vrši popis cjelokupne robe.

U uslovima poslovanja uz hiperinflaciju vrši se usklađivanje vrijednosti zaliha u skladu sa MRS 29.

Obračun izlaza (utroška)zaliha materijala, vrši se po metodi prosječne ponderisane cijene

Potraživanja

Član 34.

Kratkoročna potraživanja čine: potraživanja po osnovu prodaje, potraživanja iz specifičnih poslova i druga potraživanja.

Kratkoročna potraživanja od kupaca odmjeravaju se po vrijednosti navedenoj u dokumentu na osnovu kog su potraživanja nastala. Ako je vrijednost u dokumentu na osnovu koga je potraživanje nastalo iskazana u stranoj valuti, vrše se preračunavanja u skladu sa MRS 21.

Razmjene u stranoj valuti početno se priznaju u funkcionalnoj valuti tako što se na iznos primjenjuje kurs razmjene između funkcionalne valute i strane valute koji važi na dan te razmjene. Za potraživanja i obaveze iskazane u stranoj valuti, kursne razlike se obavezno utvrđuju i na datum sastavljanja finansijskih izvještaja.

Kursne razlike /pozitivne ili negativne/ koje su posljedica razmjena u stranoj valuti priznaju se kao prihod ili rashod perioda u kome su nastale, odnosno kao finansijski prihod ili kao finansijski rashod.

Pravila prevođenja na datum svakog bilansa stanja

- Monetarne stavke u stranoj valuti prevode se korišćenjem zaključnog kursa.
- Nemonetarne stavke odmerene po istorijskom trošku u stranoj valuti, prevode se korišćenjem kursa na datum razmjene.
- Nemonetarne stavke koje se odmjeravaju po fer vrijednosti u stranoj valuti se prevode korišćenjem kursa na datum kada je fer vrijednost utvrđena.

Na kursne razlike nastale po osnovu zaštite od rizika se ne primjenjuju smjernice MRS 21, već smjernice MRS 39- Finansijski instrumenti, priznavanje i odmjeravanje, prema kojima se ove razlike evidentiraju kao prihodi, odnosno rashodi u trenutku usklađivanja vrijednosti potraživanja sa kursom strane valute.

Kursne razlike nastale po osnovu izmirenja monetarnih stavki ili kao posljedica prevođenja u postupku početnog priznavanja tokom perioda ili u prethodnim periodima priznaju se kao prihodi ili rashodi u periodu u kojem su nastale, osim kursnih razlika proizašlih iz prevođenja monetarnih stavki koje čine dio neto ulaganja društva u inostrano lice, koje se priznaju kao učešće u kapitalu do otuđenja tog neto ulaganja.

Na dan svakog bilansa stanja vrši se procjena objektivnih dokaza o vrijednosti sredstava ili grupe sredstava. Ova procjena se vrši analizom očekivanih neto priliva gotovine.

Procjena mogućnosti naplate, odnosno obezvredjenja se vrši:

- za svako materijalno značajno sredstvo /potraživanje/ pojedinačno,
- za grupu sličnih finansijskih sredstava na bazi portfelja.

Kada postoje ukazi da društvo neće uspjeti da naplati sve dospjele iznose prema ugovorenim uslovima za date kredite /glavnicu i kamatu/, potraživanja ili ulaganja koja se drže do dospelja koja su izražena po amortizovanoj vrijednosti, nastaje gubitak zbog obezvrijeđenja. Iskazani iznos potraživanja se umanjuje do procijenjene vrijednosti, koja može da se povрати, ovo umanjenje se vrši ili direktno ili putem ispravke vrijednosti potraživanja.

Ukoliko se u narednom periodu iznos gubitaka zbog obezvrijeđenja smanji, vrši se ukidanje gubitaka ispravkom računa ispravke vrijednosti i priznavanjem prihoda.

Za sva potraživanja po kojima je pokrenut sudski postupak vrši se ispravka vrijednosti. Direktan otpis se vrši po okončanju sudskog postupka, po osnovu isteka roka zastarelosti, ili po osnovu odluke nadležnog organa.

Obaveze

Član 35.

Obaveze se priznaju na datum bilansa stanja kada je vjerovatno da će odliv sredstava koja sadrže ekonomske koristi biti rezultat izmirenja sadašnje obaveze i da iznos po kome će uslijediti odliv sredstava može pouzdano da se odmjeri.

Finansijska obaveza je svaka obaveza koja za društvo predstavlja ugovoreni odnos:

- da isporuči gotovinu ili drugo finansijsko sredstvo drugom društvu, ili
- da razmijeni finansijske instrumente sa drugim društvima pod uslovima koji su moguće nepovoljni.

Finansijske obaveze se početno odmjeravaju u visini njihove nabavne cijene, koju predstavlja fer vrijednost primljene naknade i obuhvata troškove sticanja i ostale troškove /brokerska provizija, honorari, bankarske naknade i slično/.

Nakon početnog priznavanja sve finansijske obaveze, osim obaveza koje se drže radi trgovanja i derivata koji imaju osobine obaveze, odmjeravaju se u visini troškova pribavljanja. Finansijske obaveze koje se drže za trgovanje i derivati, osim derivatne obaveze koja mora da bude izmirena isporukom nekog nekotiranog instrumenta akcijskog kapitala, čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti, poslije početnog priznavanja i odmjeravanja odmjeravaju se po fer vrijednosti.

Dobirak ili gubitak /prihodi ili rashodi/ po osnovu finansijske obaveze koja se drži radi trgovanja, koji nastane usled promjena u fer vrijednosti finansijske obaveze, treba uključiti u prihode odnosno u rashode perioda u kome su nastali.

Dio dugoročnih obaveza koji dospijeva za plaćanje u periodu od godinu dana, od sastavljanja finansijskih izvještaja, iskazuje se kratkoročna obaveza.

Izmirivanje obaveza akcijama

U slučaju kada društvo izmiruje svoje obaveze prema dobavljačima, zaposlenim i drugim povjeriocima akcijama, gotovinom koja se utvrđuje u odnosu na cijenu akcija ili ima pravo da se oporedijeli između ova dva načina izmirivanja obaveze, vrednovanje takvih razmjena se vrši u skladu sa MSFI 2.

Prilikom razmjena plaćanja akcijama društvo treba da izvrši priznavanje:

- dobara /zalihe, nekretnine, postrojenja, oprema, nematerijalna ulaganja i druga nefinansijska sredstva/ ili usluga pribavljenih u razmjeni kod kojih se plaćanje vrši u akcijama, u času kada se prime dobra i usluge;
- promjena na kapitalu /smanjenje salda otkupljenih sopstvenih akcija ili povećanje osnovnog kapitala, ako je za izmirivanje obaveza vršena emisija novih akcija/, ili obaveza /ako je izmirivanje izvršeno u gotovini koja je odmjerena u odnosu na cijenu akcija na dan izmirivanja obaveze/.

Ukoliko dobra stečena u razmjeni plaćanja akcijama ne ispunjavaju uslove da budu priznata kao sredstva /u skladu sa smjernicama o uslovima priznavanja pojedinih oblika imovine/, ona se priznaju kao troškovi perioda.

Vrednovanje dobijenih dobara i usluga, primljenih u razmjeni plaćanja akcijama, vrši se direktno po njihovoj fer vrijednosti /ukoliko za dobra ili usluge postoji aktivno tržište/.

Ukoliko za primljena dobra i usluge ne postoji aktivno tržište pa se njihova fer vrijednost ne može pouzdano utvrditi, njihovo vrednovanje se vrši po fer vrijednosti instrumenata kapitala koji su ustupljeni prilikom izmirivanja obaveza po osnovu pribavljanja dobara i usluga. Ako nije poznata fer vrijednost instrumenata kapitala /ne kotiraju se na tržištu/, vrijednost primljenih dobara i usluga se utvrđuje na bazi knjigovodstvene vrijednosti instrumenata kapitala.

U slučaju izmjene rokova i uslova u vezi sa dodjeljivanjem instrumenata akcijskog kapitala kojim se izmiruje obaveza za primljena dobra i usluge, treba izvršiti ispravku vrednovanja dobara i usluga u skladu sa izvršenom izmjenom ugovora o razmjeni plaćanja akcijama.

Porez na dobit

Član 36.

Obaveza za porez na dobit računovodstveno se priznaje kao zbir tekućeg i odloženog poreza.

Tekući porez je iznos obračunatog poreza na dobit za plaćanje, koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobit, u skladu sa poreskim propisima.

Vrednovanje tekućih poreskih obaveza vrši se u iznosu koji se očekuje da će biti plaćen nadležnom poreskom organu /ili vraćen od poreskog organa/.

Iznos tekućeg poreza koji nije plaćen priznaje se kao obaveza tekuće godine.

Više plaćen iznos poreza za tekući i prethodne periode od iznosa dospelog za plaćanje priznaje se kao sredstvo /potraživanje/.

Odložene poreske obaveze

Član 37.

Odloženi porez predstavlja posledicu sučeljavanja poreskih učinaka poslovnih razmjena sa njihovim računovodstvenim učinkom.

Odložene poreske obaveze nastaju po osnovu stalnih sredstava koja podliježu amortizaciji kada je njihova knjigovodstvena vrijednost veća od poreske osnovice, kao i po osnovu revalorizacije stalne imovine u skladu sa metodom fer vrijednosti.

Obaveze koje su proizašle iz početnog priznavanja sredstava ili obaveza u razmjenama koje predstavljaju poslovne kombinacije kao i one koje u vrijeme razmjena ne utiču na računovodstvenu, niti na oporezivu dobit/gubitak/, ne priznaju se kao odložene poreske obaveze.

Odložena poreska obaveza utvrđuje se tako što se važeća ili očekivana poreska stopa primjenjuje na oporezive privremene razlike.

Odložena poreska sredstva

Član 38.

Odloženo poresko sredstvo se priznaje po osnovu:

- prenijetih poreskih gubitaka,
- stalnih sredstava koja podliježu amortizaciji, kada je knjigovodstvena vrijednost manja od poreske,

- prenijetih neiskorišćenih poreskih kredita po osnovu ulaganja u osnovna sredstva koji se može prenijeti na račun poreza na dobit budućih perioda,
- rezervisanja za otpremnine, kada rashod nije priznat u periodu u kojem je obračunat, ali će biti priznat u budućem periodu u kom će otpremnine biti isplaćene,
- rashod od obezvrijeđenja imovine koji nije priznat u poreskom bilansu tekućeg perioda, ali će se priznati u poreskom periodu kada ta imovina bude otuđena, upotrijebljena ili oštećena usled više sile. Ovo se može primijeniti samo kada je izvjesno da će imovina biti otuđena,
- rashoda na ime javnih prihoda koji nijesu plaćeni u poreskom periodu i koji se zbog toga ne priznaju kao rashod u poreskom bilansu tog perioda, ali će biti priznati kao rashod u poreskom bilansu poreskog perioda u kom će biti plaćeni, i
- neiskorišćenog poreskog kredita po osnovu međukompanijskih dividendi koji se može prenijeti na teret dobiti iz budućih obračunskih perioda.

Odložena poresko sredstvo utvrđuje se tako što se važeća ili očekivana poreska stopa primjenjuje na odbitne privremene razlike, sem u slučaju neiskorišćenih poreskih kredita po osnovu ulaganja u osnovna sredstva i po osnovu međukompanijskih dividendi, kada je iznos odloženog poreskog sredstva jednak iznosu neiskorišćenog poreskog kredita.

Prebijanje odloženih poreskih sredstava i obaveza

Član 39.

U finansijskim izvještajima obavezno se vrši prebijanje odloženih poreskih sredstava i obaveza.

Ukoliko je rezultat prebijanja neto odložena poreska obaveza, ona se obavezno priznaje u finansijskom izvještaju.

Ukoliko je rezultat prebijanja neto odloženo poresko sredstvo, ono se priznaje do iznosa u kojem se u budućem prirodu očekuje dobit /odnosno oporeziva dobit/.

Dugoročna rezervisanja

Član 40.

Dugoročno rezervisanje se priznaje ukoliko:

- društvo ima obavezu koja je rezultat prošlih događaja,
- postoji izvjesnost odliva sredstava koji će nastupiti povodom izmirenja obaveze i
- iznos obaveze pouzdano može da se procijeni.

Dugoročna rezervisanja se mogu vršiti povodom: troškova u garantnom roku, zadržanih kaucija i depozita, restrukturiranja i ostalih obaveza /pravnih ili stvarnih/ kao što su sudski sporovi, garancije, nepovoljni ugovori i druge obaveze koje ispunjavaju uslove priznavanja, navedene u prethodnom stavu.

Odmjeravanje rezervisanja se vrši u visini najbolje procjene izdataka koji će biti potrebni za izmirivanje sadašnje obaveze na dan bilansa stanja. Izvršena rezervisanja se preispituju na dan svakoga bilansa stanja i kada postoji potreba usklađuju se sa najboljom sadašnjom procjenom.

Rezervisanje se isključivo koristi za namjene za koje je bilo priznato. U slučaju da izvjesnost budućih odliva u vezi sa rezervisanjem prestane da postoji, rezervisanje se ukuda u korist prihoda.

Odluku o pojedinačnom rezervisanju donosi organ upravljanja društva.

Potencijalne obaveze se ne priznaju u bilansu stanja, kao ni potencijalna imovina, već se samo objelodanjuju u napomene uz finansijske izvještaje.

Troškovi pozajmljivanja

Član 41

Troškovi pozajmljivanja koji se mogu direktno pripisati sticanju, izgradnji ili proizvodnji sredstava, koje se kvalifikuje, pripisuju se nabavnoj vrijednosti tog sredstva pod uslovom da se pozajmljena sredstva koriste za tu namjenu, kao i da do pribavljanja datog sredstva nije moglo da dođe bez pozajmljivanja sredstava.

Kapitalizacija troškova pozajmljivanja se vrši u slučaju pribavljanja ili izgradnje sredstava kod koga period pribavljanja, do upotrebne pripravnosti sredstva za namjeravanu upotrebu ili prodaju, predstavlja značajan vremenski period.

Kapitalizacija troškova pozajmljivanja vrši se i za zalihe za čije pribavljanje je potreban značajan vremenski period.

Kapitalizacija troškova pozajmljivanja se vrši u periodu od početka ulaganja u sredstvo koje se kvalifikuje do momenta kada su suštinski završene sve aktivnosti neophodne da bi se sredstvo pripremilo za planiranu upotrebu ili prodaju.

Troškovi pozajmljivanja nastali prije i poslije perioda kapitalizacije, odnosno prije početka pribavljanja sredstva i nakon završetka pribavljanja sredstva priznaju se kao rashod perioda u kome su nastali.

Rashodi

Član 42.

Rashodi predstavljaju trošenja nastala u toku redovnih aktivnosti društva/troškovi prodaje, zarade, amortizacija i drugi poslovni rashodi/ i gubitke.

Gubici predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju rashoda i mogu, ali ne moraju, nastati u toku redovnih aktivnosti.

Gubici predstavljaju umanjena ekonomskih koristi i kao takvi nijesu po svojoj prirodi različiti od rashoda. Oni se obično prikazuju na neto osnovi bez odgovarajućih prihoda.

Gubici obuhvataju gubitke od prodaje i rashodovanja imovine, manjkove, rashode po osnovu direktnih otpisa potraživanja, po osnovu obezvrijeđenja imovine i druge nepomenute rashode.

Rashodi se priznaju u obračunskom periodu na koji se odnose i istovremeno utiču na smanjenje sredstava ili povećanje obaveza.

Priznati rashodi direktno se povezuju sa priznatim prohodima u poslovnom rezultatu obračunskog perioda.

Prilikom priznavanja rashoda treba da se koriste sledeći zahtjevi:

- rashodi imaju za posledicu smanjenje sredstava ili povećanje obaveza,
- rashodi podrazumijevaju direktnu povezanost između nastalih troškova i pojedinih stavki prihoda,
- kada se očekuje ostvarenje prihoda u više narednih obračunskih perioda, priznavanje rashoda se vrši uzastopno, postupkom razumnog dodjeljivanja na obračunske periode,
- rashod se priznaje u obračunskom periodu u kome je nastala obaveza, kada nema uslova da se istovremeno izvrši priznavanje pozicije imovine.

Prihodi

Član 43.

Prihodi obuhvataju prilive ekonomskih koristi od uobičajenih aktivnosti društva/prodaje robe, proizvoda i usluga, aktiviranja učinaka, subvencije, dotacije, povraćaj dadžbina/ i dobitke /po osnovu prodaje imovine i revalorizacije stalne imovine, viškovi i nerealizovani dobici/.

Prihodi se priznaju po fer vrijednosti primljene naknade ili potraživanja. Prihodi se priznaju ako se istovremeno poveća vrijednost srestava ili se smanji vrijednost obaveza.

Prihod uključuje bruto prilive primljenih ekonomskih koristi, odnosno prilive koristi čije se primanje očekuje. Iznosi koji su naplaćeni ili se potražuju za račun trećih lica ne priznaju se kao prihod.

Prihod od prodaje priznaje se nakon isporuke proizvoda ili pružanja usluga kupcima, u skladu sa ugovorenim uslovima prodaje. Odobreni popusti i količinski rabati, sadržani u fakturi se ne priznaju kao prihod. Naknadno odobreni popusti u cijeni priznaju se kao rashod. Unaprijed primljeni avansi na priznaju se kao prihod, već kao obaveza.

Kamata i prihod od dividendi priznaju se na obračunskoj osnovi.

III FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Član 44.

Redovni godišnji finansijski izvještaji sastavljaju se sa stanjem na dan 31.12 tekuće godine.

Vanredni finansijski izvještaji sastavljaju se u okolnostima utvđenim zakonom /statusna promjena: podjela, spajanje i odvajanje/ na datum utvrđen u odluci o statusnoj promjeni, kao i na datum otvaranja odnosno zaključenja stečaja, odnosno likvidacije.

Finansijski izvještaji obuhvataju:

- Bilans stanja,
- Bilans uspjeha,
- Izvještaj o promjenama na kapitalu,
- Izvještaj o tokovima gotovine (po zahtjevu stejkholdera),
- Napomene uz finansijske izvještaje i
- Statistički aneks.

Finansijske izvještaje usvaja Odbor direktora na predlog Izvršnog direktora privrednog društva.

Direktor privrednog društva odgovoran je za istinito i pošteno prikazivanje i blagovremeno dostavljanje finansijskih izvještaja nadležnim institucijama, kao i za njihovo blagovremeno objelodanjivanje u rokovima utvđenim zakonom.

Finansijske izvještaje potpisuje direktor privrednog društva i lice odgovorno za vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih izvještaja.

VI INFORMACIJE O STAVKAMA KOJE SE NISU KVALIFIKOVALE ZA PRIZNAVANJE U FINANSIJSKIM ISKAZIMA, A ZNAČAJNE SU ZA OCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA PRAVNOG LICA, uključujući i ukupan iznos svih finansijskih obaveza, garancija ili nepredviđenih izdataka koji nisu uključeni u Iskazu o finansijskoj poziciji/Bilansu stanja/, kao i naznaku prirode i oblika bilo koje značajne garancije koja je data (obaveze koje se odnose na penzije i povezana pravna lica ili pravna lica povezana udjelom obelodanjuju se odvojeno od drugih obaveza iste prirode)

Društvo prilikom vrednovanja stavki finansijskih iskaza za 2024. godinu imalo je stavke koje nijesu iskazane u finansijskim iskazima, a koje bi bile bitne za ocjenu finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja, kao što su finansijske garancije kod CKB banke koji nisu uključeni u Iskazu o finansijskoj poziciji/Bilansu stanja/ :

REFERENCA UGV*	DATUMUGV	DATUMGAR	VAZI DO	UGOVORENI IZNOS	SALDO RACUNA	NAZIV_KOMITENTA	OPIS_UGOVORA		
20-0-6570	25/12/2023	25/12/2023	31/12/2024	2117.5	2117.5	Agencija za zaštitu prirode i	Garancija za dobro izvršenje posla		
20-0-6568	25/12/2023	25/12/2023	15/06/2024	4235	4235	Agencija za zaštitu prirode i	Garancija za dobro izvršenje posla		
20-0-6566	25/12/2023	25/12/2023	15/06/2024	2117.49	2117.49	Agencija za zaštitu prirode i	Garancija za dobro izvršenje posla		
20-0-6471	21/11/2023	22/11/2023	16/12/2024	3997.42	3997.42	GLAVNI GRAD PODGORICA	Garancija za dobro izvršenje posla		
10-0-11515	06/11/2023	08/11/2023	26/01/2024	700	0	Agencija za zaštitu prirode i	Tenderska garancija		
20-0-6420	02/11/2023	03/11/2023	06/01/2024	7632.68	0	"ZAVOD ZA HIDROMETEORO	Garancija za dobro izvršenje posla		
10-0-11505	02/11/2023	07/11/2023	22/01/2024	2100	0	Agencija za zaštitu prirode i	Tenderska garancija		
10-0-11392	25/09/2023	27/09/2023	10/01/2024	1270.88	0	"ZAVOD ZA HIDROMETEORO	Tenderska garancija		
20-0-6242	24/08/2023	28/08/2023	18/09/2024	3630	3630	RUDNIK UGLJA AD PLJEVLJA	Garancija za dobro izvršenje posla		
20-0-6241	24/08/2023	28/08/2023	18/09/2024	9317	9317	RUDNIK UGLJA AD PLJEVLJA	Garancija za dobro izvršenje posla		
20-0-6204	09/08/2023	10/08/2023	13/08/2024	14640.56	14640.56	ELEKTROPRIIVREDA CRNE GO	Garancija za dobro izvršenje posla		

Navedene garancije odnose se na garancije ponude i na garancije za dobro izvršenje posla.

VII IZNOS AVANSA I ODOBRENIH KREDITA ČLANOVIMA ADMINISTRATIVNIH, UPRAVLJAČKIH I NADZORNIH TIJELA, sa naznakama kamatnih stopa, glavnih uslova i svih otplaćenih, otpisanih ili ukinutih iznosa, kao i obaveza dogovorenih u njihovu korist preko bilo kakvih garancija, sa naznakom ukupnog iznosa za svaku kategoriju;

Društvo tokom 2024. godine nije imalo datih avansa niti odobrenih kredita članovima administrativnih, upravljačkih ili nadzornih tijela.

VIII IZNOS I PRIRODA POJEDINIH STAVKI PRIHODA ILI RASHODA KOJI SU PO SVOM IZNOSU I PRIRODI MATERIJALNO ZNAČAJNI

Napomene uz Iskaz o ukupnom rezultatu -Bilans uspjeha-

Bilans uspjeha je finansijski iskaz koji pruža informacije o ostvarenom poslovnom rezultatu tokom poslovne godine kao razliku prihoda i rashoda.

Prihodi prema definiciji iz MRS-18:

”Prihod je bruto priliv ekonomskih koristi tokom datog perioda koji nastaje iz redovnih aktivnosti entiteta, pri čemu taj priliv rezultira povećanjem koji ne predstavlja porast po osnovu doprinosa učesnika u kapitalu.”

Prema definiciji iz Okvira za pripremanje i prikazivanje finansijskih izvještaja :

”Rashodi su smanjenja ekonomskih koristi tokom obračunskog perioda u obliku odliva ili smanjenja sredstava ili stvaranja obaveza što dovodi do smanjenja kapitala, izuzev onih koja su povezana sa raspodjelom učesnicima u kapitalu.”

Obrazac Bilansa uspjeha sastoji se od sljedećih podbilansa:

1. **Poslovnog rezultata**, kao razlike između poslovnih prihoda i poslovnih rashoda;
2. **Finansijskog rezultata**, kao razlike između finansijskih prihoda i finansijskih rashoda;
3. **Rezultata iz redovnog poslovanja prije oporezivanja**, kao zbir poslovnog rezultata i finansijskog rezultata;
4. **Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno**;
5. **Rezultat prije oporezivanja**, kao zbir rezultata iz redovnog poslovanja prije oporezivanja i neto rezultata poslovanja koje je obustavljeno;
6. **Poreski rashod perioda**

Poslovni rezultat kao razlika poslovnih prihoda i poslovnih rashoda

Prihodi od prodaje – neto prihod u Bilansu uspjeha iskazan je u iznosu od 2.817.850 €.

Napomena uz redni broj 201 Prihodi od prodaje

Ova pozicija predstavlja dio poslovnih prihoda koji obuhvataju grupu računa 60, i grupu 61. **Prihodi od prodaje**, koje čine grupa **61** - Prihodi od prodaje proizvoda i usluga, na kojima se iskazuju prihodi od prodaje robe, proizvoda i usluga, matičnom, zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima i prodaje na domaćem i inostranom tržištu. Ovi prihodi se priznaju i vrednuju u skladu sa MRS 18 i drugim relevantnim MSFI. U Bilansu uspjeha je iskazana u iznosu od 2.817.850 €.

Napomena uz redni broj 204 Ostali prihodi iz poslovanja

Ostali prihodi iz poslovanja u Bilansu uspjeha iskazan je u iznosu od 271.443 € sastoje se od :

- **Redni broj 205 – Ostali prihodi iz redovnog poslovanja**
- **Redni broj 206 – Ostali prihodi iz poslovanja**

Napomena uz redni broj 205 :

Ostali poslovni prihodi iz redovnog poslovanja iskazani u iznosu od 248.052 € obuhvataju grupe računa:

64 - Prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl. gdje se iskazuju prihodi po osnovu potraživanja od državnih organa i organizacija od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povraćaja poreskih dažbina. Ovi prihodi se vrednuju prema MRS 20, MRS 18 i drugim relevantnim MSFI i usvojenom računovodstvenom politikom.

Prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl. su iskazani u iznosu od 248.052 € i sastoji se od sledećih računa:

Račun	Naziv računa	Iznos
640	Prihod	78.533,60
641	Prihod od međunarodnih donacija	169.518,04
	UKUPNO :	248.051,64

Napomena uz redni broj 206 :

Ostali poslovni prihodi iz redovnog poslovanja iskazani u iznosu od 23.391 € obuhvataju grupe računa:

67 - Ostali prihodi obuhvataju se dobici po osnovu prodaje nekretnina, postrojenja i opreme (osnovnih sredstava) i nematerijalnih ulaganja, dobici od prodaje bioloških sredstava, dobici po osnovu prodaje dugoročnih hartija od vrijednosti i učešća u kapitalu, dobici od prodaje materijala, naplaćena otpisana potraživanja, viškovi, prihodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika, prihodi od smanjenja obaveza, prihodi od ukidanja dugoročnih rezervisanja i ostali nepomenuti prihodi. U okviru ovih prihoda iskazuju se i eventualno nastali "**vanredni prihodi**" koji se zbog izmjene standarda ne svrstavaju više u tu kategoriju, već u kategoriju redovnih prihoda.

Račun	Naziv računa	Iznos
6701	Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	3.224,62
6799	Ostli nepomenuti prihod	20.165,98
	UKUPNO:	23.390,60

Troškovi poslovanja (red.br.208), u iznosu od 1.071.016 €, sastoje se od:

- **Troškova materijala (red.br.209);**
- **Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi) (red.br.210)**
- **Amortizacija (red.br.210a)**

Napomena uz red.br.209 Troškovi materijala

Troškovi materijala obuhvataju grupu računa **51 - Troškovi materijala**, na kojima se iskazuje nabavka i troškovi materijala za izradu, troškovi ostalog materijala i troškovi goriva i energije. Način knjiženja na računima ove grupe zavisi od toga da li se evidencija o stanju, nabavci i troškovima materijala vodi na računima grupe 10 - Zalihe materijala, u okviru finansijskog knjigovodstva . Ako se evidencija o početnom stanju, nabavci i troškovima materijala vodi na računima grupe 10 - Zalihe materijala, u finansijskom knjigovodstvu, troškovi materijala knjiže se zaduženjem računa 511, 512, 513 i 573, u korist računa grupe 10 - Zalihe materijala, bez upotrebe računa 510 - Nabavka materijala. Ako se evidencija o početnom stanju, nabavci i troškovima materijala vodi na račun 910 u obračunu troškova i učinaka troškovi materijala knjiže se zaduženjem računa 511, 512, 513 i 573, a u korist računa 510.

Troškovi materijala iskazani su u iznosu od 488.427 € i sastoje se od sljedećih računa:

Račun	Naziv računa	Iznos
5110	Troškovi osnovnog materijala	270.918,77
5111	Troškovi pomoćnog materijala za izradu	21.029,50
5120	Troškovi za održavanje higijene	6.965,04
5121	Utrošeni kancelarijski materijal	13.519,43
5122	Tr.rez.djelovi za tekuće i invest.održ. opr .	122.646,85
5123	Troškovi alata i inventara	217,97
5129	Drugi troškovi režijskog materijala	4.882,51
5130	Troškovi električne energije	31.838,69
5133	Troškovi goriva	16.408,09
	UKUPNO:	488.426,85

Napomene uz redni broj 210 Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi)

Ostali troškovi poslovanja u zavisnosti od djelatnosti preduzeća mogu obuhvatiti grupe računa kao što su **53 - Troškovi proizvodnih usluga, 54dio (rezervisanja) i 55 - Nematerijalni troškovi.**

53 - Troškovi proizvodnih usluga obuhvataju proizvodne usluge na izradi učinaka, transportne usluge, usluge održavanja, zakupnine, troškovi sajмова, reklame i propagande, troškovi istraživanja i ostale proizvodne usluge. Nematerijalni troškovi obuhvataju troškove neproizvodnih usluga, reprezentacije, premija osiguranja, troškovi platnog prometa, članarina, poreza, doprinosa i ostali nematerijalni troškovi.

Račun 531 - Troškovi transportnih usluga obuhvataju transportne usluge drugih pravnih lica, uključujući i PTT usluge.

Račun 532 - Troškovi usluga održavanja obuhvataju troškove održavanja stalnih sredstava.

Račun 533 - Troškovi zakupnina obuhvataju zakupnine stalnih sredstava (opreme i poslovnog, skladišnog i drugog prostora i sl.).

Račun 534 - Troškovi sajмова obuhvataju troškove koji nastaju u vezi sa izlaganjem na sajmovima i drugim izlozbama u zemlji i inostranstvu.

Račun 535 - Troškovi reklame i propagande obuhvataju usluge po osnovu izvršene reklame i propagande, kao i troškovi po osnovu reklamnog i propagandnog materijala.

Račun 536 - Troškovi istraživanja obuhvataju troškove istraživanja.

Račun 539 - Troškovi ostalih usluga obuhvataju ostale proizvodne usluge, usluge zaštite na radu i zaštite zdravlja, i ostale usluge koje nijesu iskazane na posebnim računima u okviru grupe računa 53.

Računi 541, 542, 543, 544, 545 i 549 - Troškovi rezervisanja , obuhvataju se rezervisanja za troškove u garantnom roku, za zadržane kaucije i depozite i za obnavljanje prirodnih bogatstava, za restrukturiranje pravnog lica, isplatu naknada i drugih beneficija zaposlenima i ostala rezervisanja u korist odgovarajućih računa grupe 40 - Rezervisanja.

55 - Nematerijalni troškovi iskazuju se troškovi neproizvodnih usluga , reprezentacije, premija osiguranja, troškovi platnog prometa, članarina, poreza, doprinosa i ostali nematerijalni troškovi.

Račun 550 - Troškovi neproizvodnih usluga obuhvataju neproizvodne usluge, kao što su zdravstvene, advokatske usluge, usluge čišćenja i druge neproizvodne usluge u korist odgovarajućeg računa obaveza iz poslovanja 431, 432 ili 433.

Račun 551 - Troškovi reprezentacije obuhvataju izdaci za reprezentaciju, uključujući i vrijednost sopstvenih proizvoda, robe i usluga.

Račun 552 - Troškovi premija osiguranja obuhvataju troškove premija osiguranja, osim premija po osnovu osiguranja života zaposlenih.

Račun 553 - Troškovi platnog prometa obuhvataju usluge platnog prometa i druge bankarske usluge koje se plaćaju za obavljeni platni promet i izvršene druge bankarske usluge.

Račun 554 - Troškovi članarina obuhvataju članarine poslovnim i drugim udruženjima, komorama i savezima u korist računa 469 - Ostale obaveze.

Račun 555 - Troškovi poreza obuhvataju troškove poreza koji se naknađuju na teret troškova u korist računa 482 - Obaveze za poreze, carine i druge dažbine iz nabavke ili na teret troškova.

Račun 556 - Troškovi doprinosa obuhvataju doprinose koji terete troškove u korist računa 483 - Obaveze za doprinose koji terete troškove.

Račun 559 - Ostali nematerijalni troškovi obuhvataju ostale troškove za koje nije propisan poseban račun u okviru računa grupe 55.

Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi) iskazani su u iznosu od 348.175 €

Račun	Naziv računa	Iznos
5310	Troškovi usluga prevoza u zemlji	93,90
5311	Troškovi usluga prevoza u inostranstvu	2.750,21
5312	Troškovi PTT usluga u zemlji	16.281,56
5320	Troškovi usluga održavanja os u zemlji	51.625,80
5322	Troškovi održavanje građev. objekta	1.807,59
5323	Trošak održavanja softvera	7.697,88
5324	Troškovi programa radioaktivnosti u životnoj sredini	345,64
5325	Troškovi zaštite i obezbjeđenja objekata	1.353,68
5329	Drugi troškovi usluga održavanja	70,00
5331	Troškovi zakupa transportnih sredstava	5.190,00
5334	Troškovi zakupnina poslovnog prostora	12.357,48
5340	Troškovi učešća na sajmovima u zemlji	80,00
5350	Troškovi reklame i propagande u zemlji	4.188,46
5362	Troškovi istraživanja po projektima	22.495,28
5390	Troškovi usluge zaštite na radu	18.525,32
5392	Troškovi real. projek. – angažov. podugovarača	36.459,30
5396	Troškovi sertifikacije i akreditacije	71.852,88
5397	Troškovi prihvata otpada	1.201,60
5398	Troškovi špedicije	2.543,90
5399	Troškovi drugih proizvodnih usluga	10.008,58
5501	Troškovi advokatskih usluga	675,00
5502	Troškovi usluga čišćenja – komunalne usluge	3.693,30
55503	Troškovi usluga računovodstva i revizije	5.000,00
5504	Troškovi savjetovanja i drugih intelektualnih usluga pravnih lica	198,66
5505	Troškovi intelektualnih usluga pravnih lica	299,28
5506	Troškovi stručnog usavršavanja zaposlenih	1.610,00
5507	Troškovi sponzorstva i pomoći	3.600,00
5508	Troškovi intelektualnih usluga fizičkih lica	
5509	Troškovi drugih neproizvodnih usluga	2.149,96
5510	Troškovi bifea CETI	2.459,14
5512	Troškovi reprezentacije u zemlji	7.598,43
5520	Troškovi premija osiguranja os	5.958,92
5524	Troškovi osiguranja zaposlenih u toku rada	2.249,49
5530	Troškovi platnog prometa u zemlji	8.009,64
5532	Troškovi platnog prometa u inostranstvu	3.253,53
5540	Troškovi članarina poslovnim udruženjima	660,00
5556	Troškovi carine	1.081,00
5559	Drugi troškovi poreza	26.583,65
5595	Troškovi kupovine naučno-stručne literature	2.293,98
5596	Troškovi obuke i treninga zaposlenih	1.030,00
5597	Takse	507,00

5599	Drugi nematerijalni troškovi	2.335,45
	UKUPNO:	348.175,49

54 - Troškovi amortizacije (red.br. 210a) u iznosu od 234.414€ iskazuju se troškovi amortizacije nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava i troškove rezervisanja u skladu sa računovodstvenom politikom pravnog lica.

Račun 540 - Troškovi amortizacije obuhvataju se troškovi amortizacije nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava obračunati prema računovodstvenoj politici pravnog lica, u korist odgovarajućih računa ispravke vrijednosti nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava otvorenih u okviru računa grupe 01 i 02.

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (red.br.211), u iznosu od 1.767.736 €, sastoje se od:

- **Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi (red.br.212);**
- **Troškovi poreza i doprinosa (red.br.213).**

Napomena uz redni broj 212 Neto troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi u iznosi od 1.356.446 €

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi obuhvataju troškove po osnovu obračunatih zarada, naknada zarada i drugih primanja zaposlenih, kao i troškove po osnovu obračunatih naknada po ugovorima sa fizičkim licima, koji se iskazuju na računima grupe **52 - Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi.**

Na ovoj poziciji je iskazan iznos od 1.356.446€, a sastoji se od sljedećih računa:

Račun	Naziv računa	Iznos
5200	Troškovi neto zarada	1.046.387,66
5280	Troškovi po ugovoru – agencija za privremeno zapošljavanje – neto	22.292,87
5220	Troškovi naknade po osnovu ugovor o djelu - neto	64.780,37
5250	Troškovi naknada fizičkim licima po osnovu ostalih ugovora	1.610,00
5260	Troškovi naknade članovima odbora direktora – neto	28.073,26
5290	Otpremnina za odlazak u penziju	6.300,00
5291	Troškovi prevoza na službenom putu u inostranstvu	8.589,98
5292	Naknade troškova smještaja i ishrane na službenom putu	5.222,42
5293	Naknade troškova prevoza na službenom putu	991,76
5294	Naknade troškova prevoza (neto) na radno mjesto i sa radnog mjesta	47.163,21
5295	Naknada za kotizaciju i ostale troškove na putu u inostranstvo	236,00
5296	Troškovi dnevnica za službena putovanja	7.353,00
5297	Troškovi dnevnica u inostranstvu	11.232,33
5298	Troškovi smještaja na službenom putu u inostranstvu	10.141,76
5299	Ostale naknade troškova ¹	96.071,87
	UKUPNO:	1.356.446,49

¹ Ostale naknade troškova se odnose na davanja zaposlenim u sledećim slučajevima :zimnica, pomoć u slučaju smrti, pomoć zaposlenom za liječenje, ostala davanja zaposlenim, naknada za odvojeni život, davanja Sindikatu

Napomena uz redni broj 213 Troškovi poreza i doprinosa u iznosu od 411.290 € sastoj se od sledećih pozicija :

- **Troškovi poreza (redni broj 214) u iznosu od 106.103 €**
- **Troškovi doprinosa za penzije (redni broj 215) u iznosu od 255.861 €**
- **Troškovi doprinosa (redni broj 216) u iznosu od 49.326€**

Napomena uz redni broj 214 Troškovi poreza

Troškovi poreza obuhvataju troškove po osnovu obračunatih poreza po osnovu obračunatih zarada, naknada zarada i drugih primanja zaposlenih, kao i troškove poreza po osnovu obračunatih naknada po ugovorima sa fizičkim licima.

Na ovoj poziciji je iskazan iznos 106.103€, a sastoji se od sljedećih računa:

Račun	Naziv računa	Iznos
5207	Troškovi poreza na bruto zaradu i nakn. zarada	96.380,51
5281	Troškovi poreza na bruto zaradu – agencija za privremeno zapošljavanje	571,03
5261	Troškovi poreza – odbor direktora	1.041,29
5221	Troškovi poreza - ugovor o djelu (ostalo)	7.921,30
5251	Troškovi poreza po osnovu ostalih ugovoru	188,93
	UKUPNO:	106.103,06

Napomena uz redni broj 215 Troškovi doprinosa za penzije

Troškovi doprinosa za penzije (doprinosi PIO) obuhvataju troškove po osnovu obračunatih doprinosa po osnovu obračunatih zarada, naknada zarada i drugih primanja zaposlenih, kao i troškove poreza po osnovu obračunatih naknada po ugovorima sa fizičkim licima.

Na ovoj poziciji je iskazan iznos 255.861€, a sastoji se od sljedećih računa:

Račun	Naziv računa	Iznos
5208	Troškovi doprinosa PIO - zaposleni	187.097,71
5211	Troškovi doprinosa PIO – poslodavac	55.061,00
5222	Troškovi doprinosa PIO – ugovor o djelu	2.739,33
5262	Troškovi doprinosa PIO – odbor direktora	6.456,35
5282	Troškovi doprinosa PIO – zaposleni – agencija za privremeno zapošljavanje	4.506,70
	UKUPNO:	255.861,09

Napomena uz redni broj 216 Troškovi doprinosa

Troškovi doprinosa (doprinosi za zdravstvo, nezaposlenost, fond rada, sindikat, privrednoj komori, za invalide) obuhvataju troškove po osnovu obračunatih doprinosa po osnovu obračunatih zarada, naknada zarada i drugih primanja zaposlenih, kao i troškove doprinosa po osnovu obračunatih naknada po ugovorima sa fizičkim licima.

Na ovoj poziciji je iskazan iznos 49.326€, a sastoji se od sljedećih računa:

Račun	Naziv računa	Iznos
5201	Troškovi doprinosa za nezaposlenost zaposleni	6.969,26
5212	Troškovi doprinosa za nezaposlenost poslodavac	6.969,24
5213	Troškovi doprinosa ostali	33.332,10
5223	Troškovi doprinosa – ugovor o djeli	1.188,16
5252	Troškovi doprinosa – ostali ugovori	28,32
5263	Troškovi doprinosa - odbor direktora	156,15
5283	Troškovi doprinosa – agencija za privremeno zapošljavanje	682,96
	UKUPNO:	49.326,19

Napomena uz redni broj 220 Ostali rashodi iz poslovanja

Ostali rashodi u iznosu od 31.083 € obuhvataju grupe računa:

57 - Ostali rashodi obuhvataju se gubici po osnovu prodaje i rashodovanja nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalnih ulaganja, gubici po osnovu rashodovanja i prodaje bioloških sredstava, gubici po osnovu prodaje hartija od vrijednosti i učešća u kapitalu pravnih lica, gubici od prodaje materijala, manjkovi, rashodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika, rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja i ostali nepomenuti rashodi. Na računima grupe 57 obuhvataju se i gubici po osnovu prodaje stalnih sredstava namenjenih prodaji, u smislu MSFI 5, iskazanih na računima grupe 04, u iznosu manjem od neotpisane vrijednosti. Na poziciji 5705 iskazan gubitak od rashodovanja opreme u iznosu od 6.801,61€. Na poziciji 5760 evidentirani su otpisi pomoci u iznosu od 19.687,58€ i otpis kupaca 4.593,94€.

Račun	Naziv računa	Iznos
5705	Gubitak od rashodovanja postrojenja i opreme	6.801,61
5760	Rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja	24.281,52
	UKUPNO:	31.083,13

Napomena uz redni broj 221 - Poslovni rezultat

Poslovni rezultat čini zbir izmedju prihoda od prodaje – neto prihod (red.br.201) i ostalih prihoda iz poslovanja (red.br.204) umanjeni za troškove poslovanja(red.br.208), troškove zarada, naknada zarada i ostali licni rashodi(red.br.211) i ostali troškovi poslovanja(red.br.220)

Ova stavka predstavlja ostvarenu poslovnu dobit u iznosu od **219.458 €**.

Napomena uz redni broj 226 - Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite)

Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite) u iznosu od 14.508 € obuhvataju grupe računa:

66 – Finansijski prihodi iskazuju se prihodi od kamata, kursnih razlika, prihodi po osnovu efekata valutne klauzule, dividendi i ostali finansijski prihodi.

Njihov tabelarni pregled je:

Račun	Naziv računa	Iznos
6620	Prihodi od kamata	4.362,47
6630	Pozitivne kursne razlike po potraživanjima i obavezama	27,91
6632	Pozitivne kursne razlike po novčanim sredstvima u stranoj valuti	9.575,01
6699	Ostali finansijski prihodi	543,03
	UKUPNO:	14.508,42

Napomena uz redni broj 237 - Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite

Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite u iznosu od 4.663 € obuhvataju grupe računa:

56 –Finansijski rashodi iskazuju se rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika, negativni efekti po osnovu valutne klauzule i ostali finansijski rashodi. Njihov tabelarni pregled je:

Račun	Naziv računa	Iznos
5631	Negativne kursne razlike po obavezama i potraživanjima	15,86
5632	Negativne kursne razlike po stranim novčanim sredstvima	4.646,93
	UKUPNO:	4.662,79

Napomena uz redni broj 241 Finansijski rezultat

Ova pozicija predstavlja razliku Prihoda od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite) (red.br.226) i rashoda po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (red.br.237). U Bilansu uspjeha je iskazana kao pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 9.845 €.

Napomena uz redni broj 242 Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja

Ova pozicija predstavlja zbir izmedju poslovnog rezultata (red.broj 221) i finansijskog rezultata (red.broj 241) i u bilansu uspjeha je iskazana u iznosu od 229.303 €.

Napomena uz redni broj 245 Poreski rashod perioda

Ova pozicija obuhvata iskazane poreske obaveze po osnovu tekućeg poreza na dobit (poreska obaveza utvrđena po poreskoj prijavi primjenom propisane poreske stope od 9% na iznos do 100.000,00€ i 12% na iznos preko 100.000,00€) redni broj 246 u iznosu od 32.952 € i odloženi poreski rashod (MRS 12) redni broj 247 u iznosu 16.282 €.

Napomene uz redni broj 248

Pozicija Neto rezultat redni broj 248 u iznosu od 180.069 € predstavlja dobit poslije oporezivanja. Stavka Neto rezultat predstavlja iznos dobiti o čijoj raspodjeli odlučuje osnivač/vlasnik.

**Napomene uz Iskaz o finansijskoj poziciji
-Bilans stanja-**

Bilans stanja kao finansijski iskaz predstavlja prikaz stanja imovine, kapitala i obaveza na dan bilansiranja odnosno na dan 31.12.2024.g.

Imovina pravnog lica predstavlja računovodstvenu kategoriju Aktiva.

Kapital i obaveze pravnog lica predstavlja računovodstvenu kategoriju Pasiva.

Aktiva CETI d.o.o. u iznosu od 3.399.886€ sastoji se od pozicije:

- **Stalna imovina red.br.002 – iznos 1.857.887€**
- **Obrtna sredstva red.br.025 – iznos 1.540.489€**
- **Aktivna vremenska razgraničenja red.br.045 – iznos 1.510€**

Stalna imovina CETI d.o.o. sastoji se od pozicije 008 Nekretnine postrojenja oprema i biološka sredstva

Napomena uz redni broj 008 – Nekretnine, postrojenja i oprema – iznos 1.667.070€

Iskazana pozicija sastoji se od vrijednosti postrojenja i opreme, iskazane u finansijskom knjigovodstvu neotpisane knjigovodstvene vrijednosti 1.735.755 - redni broj 010 i ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva u iznosu od 65.240 € - redni broj 011.

Analitički pregled vrijednosti po računima je prikazan u sledećoj tabeli:

Konto	Naziv konta	Vrijednost na dan 31.12.2024.
02301	Oprema za obavljanje priv. djel. – Laborat. Oprema	2.220.591,23
023010	Oprema projekta Gromobrani	72.900,00
023011	Oprema donacija Belgija	29.425,00
023012	Oprema donacija SAD	4.096,49
023013	Oprema donacija IAEA	2.016,00
023014	Oprema donacija IAEA Elektreti sistem	41.534,00
023015	Oprema donacija UNDP	3.016,03
023017	Oprema donacija Norveška II – 2014.g.	92.804,00
023018	Oprema donacija Ambasade Amerike	8.403,82
023019	Oprema donacija Aquila	60.644,70
023020	Ostala oprema	11.938,05
02302	Agregat	66.801,05
023021	Oprema donacija IAEA-EKOTEH MNE9006	21.500,00
023022	Oprema donacija IAEA-THERMO MNE5004	229.849,00
023023	Oprema projekat CEBIMER	4.617,00

023024	Oprema donacija MORT	4.700,00
023025	Oprema projekta SOLUTION	51.054,35
023026	Oprema donacija IAEA procejt RER7014	109.584,00
023027	Oprema projekta TETYS	13.035,00
02303	Oprema za klimatizaciju	30.553,42
02304	Saobraćaj i veze	194.226,24
02305	Računarska oprema	104.165,03
02306	Poslovna i druga administrativna oprema	69.258,77
02307	Oprema donacija Norveška II – 2013.g.	83.473,00
02308	Oprema IPA 2011	54.699,32
02309	Oprema projekta CAPS	59.413,53
0271	Postojenja i oprema u pripremi	0,00
0290	Ulaganje u tuđim nekretninama	65.239,52
02309	Ispravka vrijednosti-osnovna sredstva	(1.908.543,81)
		1.800.994,74

Prilikom priznavanja odmjeravaju se stavke opreme po nabavnoj/cijeni koštanja koja obuhvata:

- fakturnu cijenu uključujući uvozne takse i poreze po osnovu prometa koji se ne mogu refundirati nakon oduzimanja trgovačkih popusta i rabata;
- sve troškove koji se mogu direktno pripisati dovođenju sredstva na lokaciju i u stanje koje je neophodno da bi sredstvo moglo funkcionisati na način na koji to očekuje menadžment;
- inicijalnu procjenu troškova demontaže uklanjanja sredstva i obnove područja na kojem je sredstvo locirano što je obaveza koja se entitetu nameće bilo kada se sredstvo nabavi ili kao posljedica korišćenja sredstva.

Za odmjeravanje nakon preuzimanja CETI d.o.o. se saglasno paragrafu 29 MRS 16 opredijelio, u okviru računovodstvenih politika, za model nabavne vrijednosti iz paragrafa 20 MRS 16. Model nabavne vrijednosti podrazumijeva da se nakon početnog priznavanja nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju po njihovoj nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ukupnu akumuliranu amortizaciju i ukupne eventualne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrijednosti.

U CETI d.o.o. za svaku stavku opreme obračunava se amortizacija posebno. Iznos koji se amortizuje alociran je na sistematski način u toku korisnog vijeka. Obračun amortizacije vrši se na bazi korisnog vijeka sredstva primjenom proporcionalne metode.

Napomena uz redni broj 016 Dugoročni finansijski plasmani i dugoročna potraživanja

Pozicija broj 016 u iznosu od 56.892€ sastoji se od pozicije 023 – ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja

Pozicija 023 Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja u iznosu od 56.892 € odnosi se na :

- Potraživanja od zaposlenih u ukupnom iznosu od 56.891,80 € sastoji se od iznosa na ime odobrenih kredita za rješavanje stambenog pitanja i to 595,88€ kredit odobren u 2014.g. , iznos od 9.971,52€ odobren u 2018.g. , iznos od 14.038,52€ odobren u

2019.g. , iznos od 3,634,29€ odobren u 2020.g., iznos od 15.405,58 € odobren u 2021.g. i iznos 13.246,01€ odobren u 2022.g.

Napomena uz redni broj 025 Obrtna sredstva

Pozicija 025 Obrtna sredstva i uznosu 1.540.489 € predstavljaju zbirnu poziciju koja je iskazana u knjigovodstvu CETI d.o.o. a koja se sastoji od sledećih pozicija:

- Zaliha u iznosu od 139.452 € - redni broj 026
- Kratkoročnih potraživanja u iznosu od 371.960€ - redni broj 031
- Gotovina na računima i u blagajni u iznosu od 1.029.077 – redni broj 043

Napomena uz redni broj 026 Zalihe

Bilansna pozicija pod rednim brojem 026 Zalihe obuhvata zalihe materijala i potraživanja po osnovu datih avansa.

Pozicija 027- Zalihe materijala su iskazane u iznosu od 138.981 €. Radi se o materijalu koji se koristi u procesu vršenja usluga ispitivanja. Analitički pregled materijala je dat u sledećoj tabeli:

Hemikalije i ostali potrošni materijal po magacinima:

Lokacija	Vrsta materijala za popis	Vrijednost nakon popisa na dan 31.12.2024.
Magacin 2	Rastvarači	25.480,40
Magacin 3	PVC i potrošni materijal	21.630,30
Magacin 3	Kisjeline	5.348,22
Magacin 3	Baze	2.541,34
Magacin 3	Praškaste hemikalije	61.013,34
Magacin 3	Staklo	6.263,61
Magacin 3	Filter papiri	9.152,72
Magacin 3	Rezervni delovi i standardi	4.372,80
Magacin 3	Reagensi, standardi i ref. Materijal	2.770,59
Magacin 3	Sredstva za higijenu	407,68

Pozicija 030 Potraživanja po osnovu datih avansa kupcima iznosi 471 €.

Napomene uz redni broj 031 Kratkoročna potraživanja

Ova pozicija predstavlja zbirni iznos pozicija koje se prema Pravilniku o sadržini računa obuhvataju na ovoj poziciji i iznosi 371.960€.

Sastoji se od sledećih stavki:

- Potraživanja u iznosu od 365.801 € - (redni broj 032)
- Ostala nepomenuta potraživanja u iznosu od 6.159 € - (redni broj 035)

Napomena uz redni broj 032 Potraživanja

Pozicija 032 - Potraživanja sastoji se od potraživanja od kupaca-korisnika usluga CETI d.o.o. u iznosu od 365.801 €.

- Potraživanja od kupaca su u finansijskom knjigovodstvu analitički prikazana po svakom pojedinačnom kupcu sa pregledom zaduženja po osnovu izvršenih usluga i uplatama za izvršene usluge.

Napomena uz redni broj 035 Ostala potraživanja

Pozicija 035 - Ostala potraživanja sastoji se od pozicije broj 038 – ostala nepomenuta potraživanja u iznosu od 6.159 € i to :

- Potraživanja za naknade zaposlenima koje se refundiraju (bolovanja) u iznosu od 6.158,76 €

Napomena uz redni broj 043 Gotovina na računima i u blagajni

Novčana sredstva na žiro računima obuhvataju slobodna novčana sredstva koja se nalaze kod poslovnih banaka po osnovu depozita po viđenju.

Ukupno iskazani iznos novčanih sredstava u iznosu od 1.029.077 € sastoji se od zbira stanja na dan 31.12.2024. godine.

Analitički pregled novčanih sredstava je sledeći:

račun	Naziv računa	iznos
2430	Gotovina u blagajni	344,03

1. Računi kod banaka

a) Stanje na tekućim žiro-računima ukupno : 718.695,78€

račun	Naziv računa	Iznos
2410	Žiro račun CKB 510-232-23	571.711,43
2411	Žiro račun Best Waste management	4.075,11
2412	Žiro račun Prva banka	3.735,11
2418	Žiro račun ckb 510-1539-79	1.481,70
2420	Žiro račun NIP 510-176202-84	2.670,32
2422	Žiro račun projekat Danube Hazard	107,80
2423	Žiro račun – biznis kartica	2.552,51
2425	Žiro račun IPA CBC SOLUTION	20.400,79
2426	Žiro račun projekat inventara PCB u CG	53.118,97
2427	Žiro račun Speltex	10.905,50
2428	Žiro račun CEBIMER	37.573,92
2409	Žiri račun Lovcen banka 565-8445-69	10.362,62

b) Stanje na deviznim računima: 110.037,51€

račun	Naziv računa	Iznos
2440	Devizni račun CKB 2 (eur)	2.754,38
2441	Devizni račun Prva banka	69,45
2442	Devizni račun CKB 1 (eur)	14.778,02
2443	Devizni račun CKB (US dolari/eur)	92.430,69
2446	Devizni račun CKB banka (US dolari)	1,74
2448	Devizni račun CKB banka (funte)	3,23

2. Ostala novčana sredstva od 200.000,00 € :

Račun	Naziv računa	iznos
2480	Sredstva kod banke Lovcen banka	200.000,00

Napomena uz redni broj 045 Aktivna vremenska razgraničenja

Ova pozicija predstavlja razgraničene prihode od kamate na deponovana sredstva u banci, koji se odnose na izvještajni period a nijesu naplaćeni, u iznosu od 1.222 €.

Pasiva CETI do.o. u iznosu od 3.399.886 € sastoji se od stavki:

- Kapitala u iznosu od 2.577.350 €;
- Odložene poreske obaveze u iznosu od 79.021 €
- Dugoročni odloženi prihodi i primljene donacije u iznosu od 390.683 €
- Kratkoročna rezervisanja i kratkoročne obaveze u iznosu od 279.736 €
- Pasivna vremenska razgraničenja u iznosu od 73.096 €

Napomena uz redni broj 101 Kapital

Ova pozicija predstavlja zbirni iznos pozicija koje čine kapital a koje kod CETI d.o.o. čine:

- Osnovni kapital u iznosu od 1.628.650 €;
- Neraspoređene dobiti u iznosu od 948.700 €.

Napomena uz redni broj 102 Osnovni kapital

Osnovni kapital CETI d.o.o. čini osnivački kapital u ukupnom iznosu od 1.628.650€. Vlada Crne Gore je jedini osnivač CETI d.o.o.

Napomene uz redni broj 111 Neraspoređeni dobitak ili gubitak

Pozicija 111 obuhvata iskazanu akumuliranu neraspoređenu dobit prethodne i tekuće godine iz Bilansa uspjeha u ukupnom iznosu od 948.700€.

Račun	Naziv računa	Iznos
3400	Neraspoređena dobit ranijih godina	768.630
3410	Neraspoređena dobit tekuće godine	180.069

Napomene uz redni broj 125 Odložene poreske obaveze

Pozicija 125 obuhvata odloženi poreski prihod obračunate u skladu sa MRS 12 u iznosu od 79.021,01€. Zbog postojanja privremene razlike kod osnovnih sredstava preduzeće u tekućoj godini plaća manji porez na dobit nego što bi trebalo da plati kada ne bi bilo tih razlika. Oporeziva privremena razlika nastaje kada je knjigovodstvena vrijednost sredstava veća od poreske osnovice sredstava. Odloženi poreski prihod u godini u kojoj je priznata uvecava neto dobit koja ostaje za raspodjelu. Koncept odloženog poreza na kojem se zasniva MRS 12 podrazumijeva da poreske posledice tekućeg obračunskog perioda treba da budu računovodstveno obuhvaćene u tekućem periodu. Iz tog razloga se vrši priznavanje odloženog poreza koji treba da poništi uticaj privremenih razlika na neto rezultat po periodima.

Napomene uz redni broj 126 Dugoročni odloženi prihodi i primnjene donacije

Pasivna vremenska razgraničenja su iskazana u skladu sa zahtjevima MRS u pogledu obračuna prihoda koji je nastao kroz davanja u vidu donacija. Kako se radi o davanjima u osnovnim sredstvima u skladu sa zahtjevima MRS 20 izvršeno je njihovo razgraničenje i iskazan iznos pasivnih vremenskih razgraničenja u iznosu od 390.683 € koji će biti iskazan kao prihod nekih drugih budućih obračunskih perioda.

Napomene uz redni broj 127 Kratkoročna rezervisanja i kratkoročne obaveze

Pozicija 127 je zbirna pozicija koja se sastoji samo od kratkoročnih obaveza u iznosu od 279.736 € iskazanih na poziciji 129

Napomene uz redni broj 129 Kratkoročne obaveze u iznosu od 279.736€

Pozicija Kratkoročne obaveze je zbirna pozicija koja se sastoji od sledećih stavki:

- Primljeni avansi, depoziti i kaucije pozicija 132
- Obaveze prema dobavljačima pozicija 133
- Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze pozicija 122

Obaveze iz poslovanja na poziciji 132 sastoje se od obaveza po osnovu primljenih avansa u iznosu od 3.695 € , obaveza prema dobavljačima u iznosu 220.000€ i ostale obaveze i iznosu od 23.089€.

Napomene uz redni broj 137 Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze u iznosu od 56.041 €

Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze sastoje se od sledeći pozicija :

- Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda redni broj 140 – iznos 23.089€
- Obaveza po osnovu poreza na dobit redni broj 141 – iznos 32.952 €

Napomene uz redni broj 140 Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda u iznosu od 23.089€ :

Kako se obaveza po osnovu poreza na dodatu vrijednost utvrđuje na dan 31.12.2024. ona se i iskazuje na taj dan kao obaveza koja dopijeva u narednoj godini. Iznos obaveze je 23.089 €.

Napomene uz redni broj 141 Obaveze po osnovu poreza na dobit

Ova pozicija u iznosu od 32.952 € obuhvata iskazane obaveze po osnovu poreza na dobit koju je pravno lice utvrdilo putem poreske prijave i koju je obavezno da plati kao iznos poreza na dobit pravnih lica za tekuću poslovnu godinu. Navedena stavka je iskazana u Bilansu uspjeha kao tekući porez na dobit.

Napomene uz redni broj 143 Pasivna vremenska razgraničenja u iznosu od 73.096 €

Pasivna vremenska razgraničenja su iskazana u skladu sa zahtjevima MRS u pogledu obračuna prihoda koji je nastao kroz davanja u vidu donacija. Kako se radi o davanjima u osnovnim sredstvima u skladu sa zahtjevima MRS 20 izvršeno je njihovo razgraničenje i iskazan iznos pasivnih vremenskih razgraničenja u iznosu od 70.256 € koji će biti iskazan kao prihod u sledećoj godini.

Račun	Naziv računa	Iznos
4951	Odloženi prihodi i primljene donacije u skladu sa MRS20 koje dopijeva u roku 1 godine	70.256,31
4960	Razgraničeni prihodi po osnovu potraživanja	2.839,35
	UKUPNO:	73.095,66

IX IZNOSI KOJE PRAVNO LICE DUGUJE I KOJI DOSPIJEVAJU NAKON VIŠE OD PET GODINA, KAO I UKUPNA DUGOVANJA PRAVNOG LICA POKRIVENA GARANCIJAMA (zalagama, hipotekama) koje je dalo pravno lice, uz naznaku prirode i oblika osiguranja.

Privredno društvo **CETI** na dan 31.12.2024. godine nema obaveza po osnovu ukupnih dugovanja pokrivenih garancijama (zalagama, hipotekama) koje je dalo, uz naznaku prirode i oblika osiguranja.

X SUDSKI SPOROV

Privredno društvo **CETI** na dan 31.12.2024. godine ima sudski spor sa zaposlenim Radonjom Ujevića po tužbi zaposlenog radi ukidanja odluke o povredi radne obaveze i nadoknadu štete u iznosu od 502,50 eura.

Matični broj 02908433

šifra djelatnosti 7120

Obrazac OA

NAZIV PRIVREDNOG DRUŠTVA "CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOSKA ISPITIVANJA "
SJEDIŠTE PRIVREDNOG DRUŠTVA Podgorica, BulevaR Sarla de Gola br.2

OBRAČUN AMORTIZACIJE OSNOVNIH SREDSTAVA
u periodu od 01.01.2024. do 31.12.2024.godine

Broj grupe	Pocetni saldo	Kupovina sredstava koje se stavljaju u upotrebu	Prodaja sredstava tokom godine	Neotpisana vrijednost (2+3-4)	Stopa %	Amortizacija tekuce godine (5X6)	Amortizacija prethodnih godina	Ukupna amortizacija (7+8)	Neotpisana vrijednost na kraju godine
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I									
1	64,650.05	0.00	0.00	64,650.05	2.50%	1,616.25	38,790.00	40,406.25	24,243.80
2	5,350.50	0.00	2,140.18	3,210.32		0.00	3,210.32	3,210.32	0.00
3	24,243.89	0.00	0.00	24,243.89		606.10	13,334.09	13,940.19	10,303.70
4	0.00	0.00	0.00	0.00		0.00	0.00	0.00	0.00
a) UKUPNO :	94,244.44	0.00	2,140.18	92,104.26		2,222.35	55,334.41	57,556.76	34,547.50

Broj grupe	Pocetni saldo	Kupovina sredstava koje se stavljaju u upotrebu	Prodaja sredstava tokom godine	Neotpisana vrijednost (2+3-4)	Stopa %	Amortizacija (5 x 6)	Neotpisana vrijednost na kraju godine (5 - 7)
1	2	3	4	5	6	7	8
II	66,660.13	48,235.86	336.11	114,559.88	10	11,455.99	103,103.89
III	765,139.23	303,239.44	54.46	1,068,324.21	15	160,248.63	908,075.58
IV	0.00	0.00	0.00	0.00	20	0.00	0.00
V	26,416.20	26,165.00	0.00	52,581.20	30	15,774.36	36,806.84
b) UKUPNO :	858,215.56	377,640.30	390.57	1,235,465.29		187,478.98	1,047,986.31

Sredstva koja se vrednuju po MRS 38 (Nematerijalna ulaganja) I MRS 16 (Lizing)	Pocetni saldo	Kupovina sredstava koja se stavljaju u upotrebu	Prodaja sredstava tokom godine	Neotpisana vrijednost (2+3-4)	Racunovod. amort am tekuće godine	Amortizacija prethodnih godina	Ukupna amortizacija (6+7)	vrijednost na kraju godine (5-8)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I								
1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
c) UKUPNO :	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ukupno (a+b+c) :	952,460.00	377,640.30	2,530.75	1,327,569.55	189,701.33	55,334.41	245,035.74	1,082,533.81

Sef racunovodstva

Direktor

NAPOMENA : Početni saldo na početku godine jednak je neotpisanoj vrijednosti na kraju prethodne godine, za grupe II,III,IV I V.

C r n a G o r a
Poreska uprava

Područna jedinica _____

PRIJAVA POREZA NA DOBIT

0.1. Osnovna	X
0.2. Izmijenjena	

0.3. Rezident	X
0.4. Nerezident	

PODACI O PORESKOM OBVEZNIKU		
1. Naziv poreskog obveznika	CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠKA ISPITIVANJA	
PIB	02908433	
2. Adresa glavnog mjesta poslovanja		
- Opština PODGORICA - Ulica i broj Bulevar Šarla de Gola br. 2 - Broj telefona 020 658 090		
3. Poreski period	dan/mjesec/godina 01.01.2024.godine od	dan/mjesec/godina 31.12.2024.godine do
4. Bankovni računi		
Naziv banke	Broj računa	
CKB	510-232-23	
CKB	510-1539-79	
Podaci o poreskom konsolidovanju		
5. Odobrena finansijska konsolidacija		
6. Broj rješenja kojim je odobrena finansijska konsolidacija		
7. Datum rješenja sa rednog broja 6		
8. Naziv poreskog obveznika na kojeg se prenosi poreska obaveza po rješenju sa rednog broja 6		
9. PIB poreskog obveznika na kojeg se prenosi poreska obaveza po rješenju sa rednog broja 6		

UTVRĐIVANJE PORESKE OBAVEZE

Red. broj	O P I S	IZNOS u €
1	2	3
	A. Poslovna dobit i gubici	
	<i>I. Finasijski rezultat iz bilansa uspjeha</i>	
1.	Dobit poslovne godine	229.302,30
2.	Gubitak poslovne godine	
	II. Kapitalni dobici i gubici	
3.	Kapitalni dobici	
4.	Kapitalni gubici	
	III. Usklađivanje rashoda	
5.	Troškovi amortizacije iskazani u bilansu uspjeha	234.413,69
6.	Troškovi amortizacije koji se priznaju u poreske svrhe	189.701,33
7.	Troškovi koji nijesu nastali u svrhu obavljanja poslovnih aktivnosti	19.687,58
8.	Troškovi koji se ne mogu dokumentovati	
9.	Kamata za neblagovremeno plaćene poreze i doprinose	
10.	Kamata plaćena nerezidentima po stopi većoj od uobičajene komercijalne stope	
11.	Administrativni troškovi plaćeni od strane stalne poslovne jedinice nerezidentnoj centrali	
12.	Primanja zaposlenih ili drugih lica po osnovu raspodjele dobiti	
13.	Novčane kazne i penali	
14.	Ispravka vrijednosti pojedinačnih potraživanja od lica kojima se istovremeno duguje	
15.	Ukupno (a+b):	
	a) Prilozi dati političkim organizacijama	
	Pokloni i drugi prenosi bez naknade	

16.	Troškovi zarada, troškovi otpremnina prilikom odlaska u penziju, troškovi usljed tehnološkog viška i ostalih isplata naknada prilikom prestanka radnog odnosa, koji nijesu isplaćeni u poreskom periodu (član 11a Zakona)	
17.	Troškovi materijala i nabavna vrijednost prodate robe iznad iznosa obračunatog primjenom metode prosječne cijene ili FIFO metode	
18.	Ukupno (a+b):	1.300,00
	a) Iznos izdataka isplaćenih pravnim licima za zdravstvene, socijalne, obrazovne, naučne, vjerske, kulturne, sportske i humanitarne svrhe, smanjenje siromaštva, zaštitu životne sredine, zaštitu lica sa invaliditetom, društvenu brigu o djeci i mladima, pomoć starijim licima, zaštitu i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, vladavinu prava, razvoj civilnog društva i volonterizma, evroatlanske i evropske integracije Crne Gore, umjetnost, tehničku kulturu, unapređenje poljoprivrede i ruralnog razvoja, održivi razvoj, zaštitu potrošača, rodnu ravnopravnost, borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala i borbu protiv bolesti zavisnosti iznad 3,5% ukupnog prihoda, uvećan za ukupan iznos ovih izdataka isplaćenih fizičkim licima	1.300,00
	b) Iznos izdataka po osnovu donacija u naučnoistraživačke projekte ili inovacionu infrastrukturu po osnovu koji je poreski obveznik steako status podsticajnih mjera	
19.	Troškovi reprezentacije iznad 1% ukupnog prihoda	
20.	Članarine komorama, savezima i udruženjima iznad 0,1% ukupnog prihoda	
21.	Ukupno (a+b):	4.593,94
	a) Otpisana vrijednost sumnivih potraživanja koja se ne priznaju u poreske svrhe	4.593,94
	b) Ispravka vrijednosti sumnivih potraživanja koja se ne priznaju u poreske svrhe	
22.	Rezervisanja koja se ne priznaju u poreske svrhe	
23.	Kamata i pripadajući troškovi plaćeni povezanim licima iznad tržišnih iznosa	

24.	Rashodi po osnovu obezvređivanja imovine koji se ne priznaju u poreske svrhe (član 18a Zakona)	
25.	Rashodi po osnovu efekata promjene računovodstvene politike nastali usled prve primjene MRS, odnosno MRFI	
	IV. Korekcija rashoda po osnovu transfernih cijena između povezanih lica	
26.	Obračunati troškovi primjenom transfernih cijena	
27.	Obračunati troškovi primjenom cijena koje su u skladu sa principom „van dohvata ruke“	
28.	Razlika obračunatih troškova (red.br. 26 - 27>0)	
	V. Usklađivanje prihoda	
29.	Iznos poreza po odbitku na dividende i udjele u dobiti koji je platila nerezidentna filijala rezidentnog poreskog obveznika	
30.	Obračunate kamate i pripadajući troškovi prema povezanim licima koje su manje od prihoda po osnovu kamata koje su u skladu sa principom „van dohvata ruke“	
31.	Prihodi po osnovu efekata promjene računovodstvene politike nastali usled prve primjene MRS, odnosno MRFI	
	VI. Korekcija prihoda po osnovu transfernih cijena između povezanih lica	
32.	Obračunati prihodi primjenom transfernih cijena	
33.	Obračunati prihodi primjenom cijena koje su u skladu sa principom „van dohvata ruke“	
34.	Razlika obračunatih prihoda (red.br. 33 - 32)>0	
	VII. Ostale korekcije	
35.	Prihod od naplaćenih sumnjivih potraživanja ostvaren u poreskom periodu, a koja u ranijem poreskom periodu (godina_____) nijesu priznata kao rashod u poreske svrhe	

36.	Rashodi koji po osnovu obezvređivanja imovine u ranijem poreskom periodu nijesu priznati u poreske svrhe (godina____) za imovinu koja je otuđena u poreskom periodu, odnosno oštećena usljed više sile (član 18a Zakona)	
37.	Troškovi zarada, troškovi otpremnina prilikom odlaska u penziju, troškovi usljed tehnološkog viška i ostalih isplata naknada prilikom prestanka radnog odnosa, koji nijesu bili priznati u poreske svrhe u prethodnim poreskim periodima (godina ____)	
	VIII. Oporeziva dobit	
38.	Oporeziva dobit (1-3+4+5-6+7 do 24-25+28+29+30+31+34-35-36-37) >0	299.596,18
39.	Gubitak (2+3-4-5+6-7do 24+25-28-29-30-31-34+35+36+37)>0	
40.	Iznos gubitka u poreskoj prijavi iz prethodnih godina, do visine oporezive dobiti	
41.	Ostatak oporezive dobiti (red. br.38-40) >0	299.596,18
	B. Kapitalni dobici i gubici	
42.	Ukupni kapitalni dobici tekuće godine	
43.	Ukupni kapitalni gubici tekuće godine	
44.	Kapitalni dobici (red. br.42-4) >0	
45.	Kapitalni gubici (red. br.43-42) >0	
46.	Prenijeti kapitalni gubici iz ranijih godina do visne iznosa pod rednim brojem 44	
47.	Ostatak kapitalnog dobitka (red. br. 44-46) ≥0	
	C. Poreska osnovica	
48.	Poreska osnovica (red. br.41+100% od red.br. 47) >0	299.596,18
	Umanjenje poreske osnovice	
49.	Ukupno (a+b):	
	a) Prihodi po osnovu dividendi i udjela u dobiti rezidentnih pravnih lica	
	b) Prihodi po osnovu likvidacionog ostatka	
50.	Poreska osnovica – oporeziva dobit (red. br.48-49)	299.596,18
51.	Iznos poreza: a) 9% za oporezivu dobit do 100.000,00€;	9.000,00
	b) 12% za oporezivu dobit koja prelazi	23.951,54

	100.000,00€;	
	c) 15% za oporezivu dobit koja prelazi 1.500.000,00€.	
52.	Ukupan iznos poreza (51a+51b+51c)	32.951,54
	Umanjenje poreza	
53.	Iznos poreza na dobit ostvarenog u nedovoljno razvijenim opštinama	
54.	Iznos poreza na dobit koju pravno lice reinvestira u svoje naučnoistraživačke ili inovativne projekte, inovativne programe subjekata inovacione infrastrukture, odnosno program rada Fonda za inovacije Crne Gore	
	Ukupno (a+b+c):	
	a) udjele ili akcije startapova i spinofova;	
55.	b) donacije naučnoistraživačkim ustanovama i subjektima inovacione infrastrukture u projekte naučnoistraživačke infrastrukture;	
	c) Fond za inovacije Crne Gore i/ili druge investicione fondove u Crnoj Gori koji ulažu sredstva u subjekte koji obavljaju investicionu djelatnost.	
56.	Utvrđena poreska obaveza (red. br.52-53-54-55)	32.951,54
57.	Iznos poreza plaćen u drugoj državi	
58.	Ukupno poreska obaveza (red. br.56-57) >0	32.951,54

Izjavljujem, pod krivičnom i materijalnom odgovornošću, da su navedeni podaci u prijavi i prilogima uz prijavu tačni.

Potpis ovlašćenog lica..... PIB: / / / / / / / / / / / / / / / /
Datum:.....

MP

POPUNJAVA PORESKA UPRAVA

Broj dokumenta:/..... Datum prijema:..... Datum obrade:.....

Prezime i ime ovlašćenog službenika: Potpis:

STATISTIČKI ANEKS
na dan 31.12.2024.godine

STATISTIČKI ANEKS

Popunjava pravno lice																							
0	2	9	0	8	4	3	3					7	1	2	0	0	2	9	0	8	4	3	3
Matični broj											Šifra djelatnosti					PIB							
Popunjava																							

Naziv: Centar za ekotoksikološka ispitivanja d.o.o.
Sjedište: Bulevar Šarla de Gola broj 2 Podgorica
Navedi tekstualno pretežnu djelatnst kojom ste se bavili tokom godine:

☐ AD ☒ DOO ☐ KD ☐ OD ☐ DSD ☐ preduzetnk ☐ ostalo

☒ malo
pravno lice
☐ srednje
pravno lice
☐ veliko
pravno lice

Grupa računa, račun	POZICIJA	Red. broj	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	Prosječan broj zaposlenih (ukupan broj zaposlenih krajem svakog mjeseca djeljen sa brojem mjeseci)	001		84	83
60	Prihodi od prodaje robe	002			
61	Prihodi od prodaje proizvoda i usluga	003		2,817,850	2,481,858
62	Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	004			
640	Prihodi od subvencija, prihodi od dotacija i prihodi od donacija	005		78,534	67,755
650	Prihodi od zakupnina	006			
673	Dobici od prodaje materijala	007			
501	Nabavna vrijednost prodate robe	008			
511	Troškovi materijala za izradu	009		291,948	213,269
512	Troškovi ostalog materijala (režijskog)	010		148,232	111,810
513	Troškovi goriva i energije	011		48,247	44,679
520	Troškovi zarada i i naknada zarada (bruto)	012		1,336,838	1,237,432
529	Naknada troškova smještaja i ishrane na službenom putu, naknade troškova prevoza na službenom putu	013		193,302	186,690

53	Troškovi proizvodnih usluga	014	266,929	302,880
531 i 532	Troškovi transportnih usluga i troškovi usluga održavanja	015	82,026	90,326
533	Troškovi zakupnina	016	17,547	15,158
534 i 535	Troškovi sajmovi i troškovi reklame i propagande	017	4,268	4,928
536	Troškovi istraživanja	018	22,495	50,959
550 i 551	Troškovi neproizvodnih usluga i troškovi reprezentacije	019	27,284	29,287
552 i 553	Troškovi premije osiguanja i troškovi platnog prometa	020	19,472	19,163
573	Gubici od prodaje materijala	021		
10	Zalihe materijala	022	138,981	138,340
11	Zalihe nedovršene proizvodnje	023		
12	Zalihe gotovih proizvoda	024		
13	Zalihe roba	025		
Rb	Račun	Anaitički prikaz prihoda i izdataka vezanih za nematerijalnu imovinu		Vrijednost
Prihodi:				
1	652	Prihodi od naknada po osnovu patenata		
2	652	Prihodi po osnovu autorskih prava		
3	652	Prihodi od prodaje licenci		
Izdaci (neto) za :				
4	010	Ulaganja u razvoj		
		0100 Ulaganja u razvoj tržišta, sa efektom dužim od jedne godine		
		0101 Ulaganja u razvoj tehnologije, sa efektom dužim od jedne godine		
		0102 Ulaganja u razvoj proizvoda, sa efektom dužim od jedne godine		
		0103 Ostali izdaci za razvoj		
		0108 Ispravka vrijednosti ulaganja u razvoj		
		0109 Obezvređenje vrijednosti ulaganja u razvoj		
5	011	Koncesije, patenti, licence i slična prava		
		0110 Koncesije		
		0111 Patenti		
		0112 Licence		
		0113 Pravo na industrijski uzorak,žig, model, zaštitni znak i sl.		
		0114 Druga slična prava		
		0118 Ispravka vrijednosti koncesija, patenata, licenci i sličnih prava		
		0119 Obezvređivanje koncesija, patenata, licenci i sličnih prava		
6	012	Goodwill		
		0120 Goodwill nastao po osnovu stečene (pripojene) neto imovine drugog pravnog lica		
		0121 Goodwill nastao po osnovu kupovine akcija i udjela u drugom pravnom licu		
		0129 Obzvređenje goodwill-a		
7	014	Ostala nematerijalna ulaganja		
		0140 Računarski programi		
		0141 Pravo korišćenja gradskog građevinskog zemljišta		
		0142 Ulaganja u lizing		
		0145 Ostala nematerijalna ulaganja		
		0148 Ispravka vrijednosti ostalih nematerijalnih ulaganja		

		0149 Obezbvredjenje ostalih nematerijalnih ulaganja	
8	015	Nematerijalna ulaganja u pripremi	
		0150 Ulaganja u razvoj u pripremi	
		0151 Interno generisana nematerijalna ulaganja u pripremi	
		0155 Druga nematerijalna ulaganja u pripremi	
		0159 Obezbvredjenje nematerijalnih ulaganja u pripremi	
9	016	Avansi za nematerijalna ulaganja	
		0160 Avansi za nematerijalna ulaganja u razvoj	
		0161 Avansi za druga nematerijalna ulaganja	

U Podgorici

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvještaja

Odgovorno lice

Dana

MP

.....

.....